

Süchiki tü Naa'inrakat na ALUWATAAUSHIKANA

Nüchiki chi Naa'inkai Maleiwa sünain naapünajachin

¹ Sulu'u tü palajatkat karaloukta tashajüin pümuin, Teófilo, taküja achiküt pümuin süpuhua'a tü kasa nu'ttakat anain Jesús sünain naa'inrüin otta nikirajaa anain chejeechikü su'ttianainjee, ² sünainmüinre'eya tü ka'i niyalere'ennakat o'u sirumalu'umüin. Nümaichiki, süpüla nu'unüin sirumalu'umüin, aashajaashi nükajee chi Naa'inkai Maleiwa soo'opünaa tü kasa anakat süpüla naa'inrüinjatüin na Aluwataaushikana nüchipünaa, na nüneekakana paala süpüla nuluwatawaa sünain aküja tü nüchikükät.

³ Süchikijee süso'iraain naa'in süchikijee ouktaa, eeshi nia yaa saa'u mmakat pienchi shikii ka'i sünain nii'iyataawalin namüin sulu'u wane nükuaippa maa aka wayuu, tü ee'iyatakat nia sünain shiimain katüin no'u nüchukua'a. Otta eeshi nia sünain naashajaain namüin süchikü tü nükuaippakat Maleiwa sünain aluwatawaa. ⁴ So'uma'a yaajachinkain nia, aashajaashi nia namaa na Aluwataaushikana süpüla nnojoliinjanain nojuittüin paala suulia tü pueulo kanüliakat Jerusalén. Müshi nia namüin:

—Ja'atapa shikeraajüin tü kasa nüküjakat achikü paala chi Tashikai süka wane

pütchi pansaasü, nüchikükat chi Naa'inkai naapüinjachikai jümün, tü anuu taasha-jaapü'ün achikü jümün. ⁵ Shiimain sünain nuwoutisaajapü'ün Juan wayuu süka wüin, alu'ujasa'a jiakana, alateerü sünain anain jükuappa tatüma. Süka jamün, so'uweena palit ka'i, woutiiseena jia nüka chi Naa'inkai Maleiwa sükajee nikeroleechin sulu'u jaa'in.

Ayalere'ennüshi Jesús sirumalu'umüin

⁶ Shiasa'a so'u wane ka'i wanaa sümaa noutka-jaain na Aluwataaushikana nümaa Jesús, nasak-itkalaka nia:

—Senyotkalee, ¿püikkale'ereerü süchukua'a tü aluwataawaakat watüma wayakana nuu'uliwo'ukana Israel, yaa woumainru'u maa'utpünaa yaa?

⁷ Nüsouktakalaka Jesús namün:

—Nnojotsü aapüna ekii jümün süpüla jütüjaainjatüin saa'u joujainjatüin sülätüin tüü. Nia ne'e chi Washikai Maleiwa laülaaka saa'u süpüla ni'itaainjatüin süka'iya tü kasa naa'inrajatkat. ⁸ Alu'ujasa'a nüntapeena chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin jaa'in, pülashijjeena jia nütüma chi Maleiwakai. Ojuitteena jia sulu'upünaa Jerusalén, sulu'upünaa tü mmakat Judea, sulu'upünaa Samaria otta sulu'upünaa süpüshua'a mma wattapünaa ma'i sünain aküjaa süchikü tü takuaippa ji'rajakat akua. Jüküja tachikü sümün wayuu sünain yaain taya ja'aka paala sümaa to'utünün aa'in otta toso'iraain aa'in tachukua'a süpüla to'tte'erüinjatüin wayuu.

⁹ Sünain yootüin nia otta sünain chataain no'uirua nünainmüin, niyalere'ennakalaka Jesús iipünaamüin no'upala. Shiasa'a wane siruma sunujule'etkalaka nia noulia, nnojoishijese'e nia ne'rüin sütümä. ¹⁰ Je yaa'iwa'aya chünchürünnüin no'u iipünaamüin nüchiirua Jesús sünain nananajüin tü nükuaiippakat sünain o'unaa sirumalu'umüin, nee'iyata'alaa namakalaka, yaa na'ütpa'a, pihamashii aapiee nüma'anajeejana Maleiwa kasuuyuu ashe'inchii. ¹¹ Namakalaka namüin:

—Wayuuinnuuaa Galileaje'ewaliikana, juu'ulaa jumata suulia ananajaa iipünaamüin. Chi Jesús yaajachinkakai jümaa, chi anii o'unün joolu'u sirumalu'umüin, ouyanteechi nüchukua'a sulu'uya ne'e tü nükuaiippa ji'rakat alu'u nia sünain o'unaa.

Matías, nii'irakalu'ushi Judas

¹² Je saa'ujee tü wutaikat kanüliakat Olivos, ale'ejüshii nachukua'a Jerusalénmüin na Aluwataaushikana. Tü wutaikat, motso'o o'unüshi sünainjee tü pueulokat. ¹³ Nantapa pueulopa'amüin, o'otooshii naya iipünaamüin sulu'umüin tü miichi eejanale naya kepiayaain, sücho'ujee tü wane miichikat. Eejana: Pedro, Juan, Jacobo, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo nüchonkai Alfeo, Simón chi Celote münakai otta Judas nüchonkai Jacobo. ¹⁴ Je napüshua'a naainnua namaa na nuwalayuukana Jesús, María tü niikat otta na wane jieyuukana, outkaja'awaishii meinshi süpüla aashajawaa nümaa Maleiwakai.

15 Je so'u wane ka'i, outkajaashii na anoujashikana nünain Jesús. Eeshii naya napüshua'a maa aka 120. Je Pedro nüsha'walaakalaka pasanain nanain süpüla aashajawaa. Müshi nia: **16-17** "Tawalayuwaa, müinjatia ne'e ekeraajüin tü nümakat chi Naa'inkai Maleiwa noo'opünaa Judas nuwaralu'upünaa David sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa. Judas nia wane wo'ulukushi otta nia eejachinka wamaa apashii sünain tü a'yataawaakat, akaisa'a nekiipü'üjanayaain nia na wayuu ata'ülakana Jesús", nümakalaka Pedro.

18 (Süka tü neerü aapünakat nümuin Judas saa'u tü kasa mojusü naa'inrakat nümuin Jesús, ayalajüshi mma eeinjachire ouktüin nia. Sünain nujutuuin woyotüshi, süpüstakalaka tü nüle'ekat je shiwewajaakalaka tü niyüülainkat. **19** Nayasa'a napüshua'a na wayuu kepiakana Jerusalén naapapa súchikü tüü, ne'itaain sünülia tia mmakat Acéldama, "Ishama'ana" malu'ulu süka tü nanüükükat.)

20 Ayatshija'a Pedro sünain aashajawaa soo'opünaa nükuaippa Judas: "Sulu'u tü karaloukta kanüliakat Salmos, müsü nünüükü David yaa:

'Mapa'ashijieerü ne'e tü nipiapa'akat.

Nnojoleerü jaralüin kepiain sulu'u'.

Müsü wane nünüükü yaa:

'Naateechi chi wayuu aapaaka tü ni'yataainkat'.

21 "Anakat süpüla waa'inrüin joolu'u, shia wachajaainjachin nüchikü chi nii'irakainjachikai. Ana'aya wayuu wa'aka eekai wamaatüjüliin süpüla ka'ikat süpüshua'a

nülatitkat wamaa chi Senyotkai Jesús, ²² eekai wamaatüjüliin so'u tü ka'i nuwoutisaajünakat o'u nütüma Juan so'umüinre'eya tü ka'i niyalere'ennakat o'u sirumalu'umüin. Cho'ujaasü süpüla nikerolüinjachin wane no'uluku nayakana wanainmün süpüla nüküjirainjachin wanaa wamaa nüchikü Jesús sünain nüso'iraain aa'in nüchukua'a", nümakalaka Pedro namüin.

²³ Ne'itaakalaka piamashii wayuu. Wanee, nia José chi Barsabás münakai otta Justo münüshi nia'ya. Je nuwala'atashikai, nia Matías. ²⁴ Je naashajaakalaka nümaa chi Maleiwakai. Müsü nanükü yaa: "Maleiwakalee, atüjaashi pia saa'u saa'in wayuu süpushua'a. Anakaja'a pii'iyatüle wamünin sünain jaralin paapaain na'akajee na piamashiikana wayuu ²⁵ süpüla nii'irakainjachin nia Judas sünain tü a'yatawaa aapünakat paala wamünin wayakana Aluwataaushikana. Otta Judas, nüpütüin shia sütümajee naainjala süpüla o'unaa chamünin eemüinjachire nia süsalain tü kasa mojusü naa'inrakat".

²⁶ Naleeyajaa namüsüja'a sulu'u wane iita piamasü ipachen nanüliamaajatü na piamashiikana. Shiakalaka ojutuuin palajana tü nünüliamaajatkat Matías. Je yaleje'ere'eya ekerotinnaleeshia Matías na'akamünin na polookana waneemünin Aluwataaushi.

2

Wanaa sümaa nüntüin chi Naa'inkai Maleiwa

¹ Süka'ijo'u tü mi'iraakat kanüliakat "Pentecostés", eejana jutkatüin sulu'u waneesia

miichi napüshua'a na anoujashiikana.
² Shiasa'a, süntala'a sümakalaka sirumalu'ujee wane kasa ko'lotüinsü ma'i, müsü aka saa'in sujuttuin jouktai eekai katsün ma'i. Emetutsü ma'i sulu'upünaa tü miichikat eejanale naya jutkatüin. ³ Ne'rakalaka wane kasairua müsü aka saa'in suwarala siki sulu'u shiyekuaippayaain shia wayuu. A'walakajaayaa müsü tüüirua sünain su'nnuwaayaa sümüin naa'u nayakana wane'ewai nakua. ⁴ Nüntakalaka chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'inrua wane'ewai nakua sünain katsünshantain ma'i nia naa'uirua napüshua'ale'eya. Aashajaashijese'e naya süka pütchiirua naatajatü nnojotkat nanükün, tü eekaleje süpüla naashajaain nütüma chi Naa'inkai Maleiwa.

⁵ Je so'u tia ka'ikalüirua, eejatü wayuuirua judío cha'aya Jerusalén sulu'ujeejatü tü mmakat süpüshua'a, so'ukualu'u atümachii tü akuaippaa noo'ulakakat napüshua'a na judiókana nümüin chi Maleiwakai. ⁶ Nayasa'a na wayuukana, noutkajaakalaka sütüma naapüin tü ko'lotüinkat. Maatshii jalapa'akai naa'in sütüma tü alatakat, süka naapüin sünain naashajaain na anoujashiikana süka süpüshua'a tü pütchi naashajaakat aka wane'ewai nakua. ⁷ Ainkuusü ma'i naa'inrua otta ponusü ma'i naa'in shia shii'iree natüjaweein saa'u tü alatakat. Majirawa'ain müşhii joo naya:

—¿Nnojoishiiche wayuuin Galileaje'ewalii napüshua'a na yootokana? ⁸ ¿Jamakalaka waapakalaka sünain naashajaain süka tü pütchi waashajaakat aka wane'ewai wakua?

⁹ Anu'uya wayuu sulu'ujeejatü tü mmakat Partia, sulu'ujeejatü tü mmakat Media, sulu'ujeejatü tü mmakat Elam, sulu'ujeejatü tü mmakat Mesopotamia, sulu'ujeejatü tü mmakat Judea, sulu'ujeejatü tü mmakat Capadocia, sulu'ujeejatü tü mmakat Ponto, sulu'ujeejatü tü mmakat Asia. ¹⁰ Otta anu'uya wayuu sulu'ujeejatü tü mmakat Frigia, sulu'ujeejatü tü mmakat Panfilia, sulu'ujeejatü tü mmakat Egipto. Anu'uya wayuu sü'ütpünaajeejatü tü pueulokat Cirene cha'aya sulu'u tü mmakat Libia. Anu'uya wayuu eekai süntüsün sulu'ujee tü pueulokat Roma, ¹¹ eekai kashishiin otta keishiin wayuu judío otta eekai nekerotshiin paala sünainmüin tü akuaippaa oo'ulakünakat nümüin Maleiwakai natüma na judiókana. Otta anu'uya wayuu eekai süntüsün sulu'ujee tü mmakat Creta otta sulu'ujeejatüin tü mmakat Arabia. Wapüshua'ale'eya wayakana yaakana, waapüin sünain naashajaain süka wanükü wane'ewai wakua süchikü tü kasa anashantasü naa'inrakat Maleiwakai nütüjakat apüleerua niakai nümüiwa.

¹² Ainkuuujusü ma'i naa'inrua napüshua'a sütüma sünain müin aka jalapa'akai naa'inrua. Asakijirawa'ain müşhii joo naya:

—¿Jamalu'utkai süpüshua'a tü?

¹³ Nayasa'a wane no'uluku, namakalaka sulu'u neme'erain:

—Eperuwaajüsü ne'eiruan.

Wanaa sümaa naashajaain Pedro sümünin tü wattakat saalin wayuu

¹⁴ Niasa'a Pedro namaa na na'atakana, na Aluwataaushi polookana waneemüin,

nasha'waajaakalaka pasanainmüin nanain na jutkatshiikana. Je aashajaashi nia wane pütchi namüin sünain emetulüin nünüükü: "Wayuuinnuaa judíoo, jipiajanakana ya'aya Jerusalén otta jiakana antüshiikana, jiirakaa, kache'eja jia. Tapansaajüin paala jümuin wane kasa: ¹⁵ Wayuukana naainnua, nnojoliishii eperuwaashiin maa aka tü ji'itaakat naa'u. Anaakalaka waya shiinalu'ujeeyülin ka'ikat, nnojotsü jaralüin eperajüin yaa woumainru'u maa'utpünaa ka'i yaa. ¹⁶ Tü alatakat yaa, tü anuu ji'rüin joolu'u, shia ekeraajaka tü nüküjakat achikü Joel paala nümaiwa, chi nünüikimaajachikai Maleiwa, wanaa sümaa nümüin sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa:

¹⁷ 'Sülü'ülaapeena tü ka'i taja'ttirüinjatkat o'u tü mmakat', müshi Maleiwakai,
 'tajüteechi chi Taa'inkai sünainmüin wayuu
 süpüshua'a
 süpüla nikerolüinjachin sulu'umüin
 saa'inrúa.

Na jüchooinkana, tooloyuu otta jieyuu,
 naküjeerü nütüma süchikü tü pütchi
 tanainjeejatkat.

Na jima'aliikana, ne'rataaleerü saa'in tü kasa
 tee'iyateetkat namüin.

Otta na laülaayuukana, na'lapüjaweerü
 amaa tü kasa taküjeetkat namüin.

¹⁸ Mataaja'a, so'u ka'ikat tia'yaa, na tachepchi-
 akana, tooloyuu otta jieyuu,
 tajüteechi chi Taa'inkai nanainmüin süpüla
 nikerolüinjachin sulu'umüin naa'inrúa,

aküjeenakalaka naya süchikü tü pütchi
tanainjeejatkat.

19-20 Süpülapünaa süntün tü ka'i süsalainjatkat
o'u wayuu saainjala tatüma,
tee'iyate'ereerü wane kasa cha'aya iipünaa
oo'ulaka yaa saa'u mmakat, tatüjakat
apüleerua tayakai tamüiwa,
süpüla sütüjaainjatüin aa'u wayuu sünain
sülü'ülaain tü ka'ikat.

Epiyuushijaweechi chi ka'ikai
otta ishapaiteerü nu'upa'a chi kashikai.
Otta saa'u mmakat, amüleerü isha, eeweerü
kasa eekai süchuwajaain, otta watteerü
saalin sümüsain.

21 Alu'usa chi eekai nüchuntüin akaalinjünaa
tamüin, to'tte'ereechei'.

22 "Wa'lemüinyuwaa, jaakana nuu'uliwo'ukana Israel, jaapaja tü pütchi tamüinjatkat jümüin joolu'u: Maa aka jütüjaain naa'u Jesús chi Nazaretje'ewaikai, nia wane wayuu naa'inrakai anainjee Maleiwakai watta saalin kasa ji'rakat, tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nüümüiwa otta tü kasa nii'iyatakat aka nüpülain. Sünainjee tia, nii'iyatüin Maleiwakai sünain niain nünainjeejachin. **23** Wayuukai chii, aapünüsü nikii jümüin sulu'u tü akuaippaa ni'itaatüjütkat Maleiwa nüpüleerua. 'Müinjateerü tü aa'innakat nüka', nümatüjülia paala nüchikü. Sulu'u tü nikeraajatüjütkat Maleiwa sünain nükuaiippainjatüin Jesús, kojuya ju'uluku süta'ülüin nia otta su'utirüin naa'in wayuu kaainjarannuu sünain sükacherirüin nia sünain wane kuruusa. **24** Je Maleiwakai, nüso'ire'era

aa'inchi nia. Mayaainje'e müliain Jesús süpüla ouktaa, súchikijee tia, Maleiwakai niyu'lüin nia sa'akajee. Nnojoishi ayatüin ouktüin nia süka pülashin chi Maleiwakai suuliale'eya tü ouktaakat. ²⁵ Müsü'üsa nünükü David noo'opünaa Jesús:

'Tatüjaan aa'uchi Maleiwakai sünain eein nia tamaa waneepia.

Sünain eein nia ta'ato'u sünain asouktaa taa'u waneepia,
nnojoleerü kasain ashapapatüin taa'in.

²⁶ Müsüjase'e talatashantain taa'in.

Nnojoleechi taya mmolüin seema tü ouktaakat

²⁷ süka nnojolin puu'ulaweechin taya sa'aka tü ouktüsükalüirua
je nnojoleerüin puu'ulaain ittiuin te'iruku tayakai chi püchepchiakai, chi Maainjala-saikai.

²⁸ Pii'iyatüin tamüin tü paa'irrakat taka süpüla eeinjachin taya waneepia pümaa.

Otta sünain eein pia tamaa, talatüsü ma'i taa'in pütüma'.

²⁹ "Wa'lemüinyuwaa, jiakana judíokana wanaa tamaa, tamüsü paala jümüin wane kasa nnojotkat ju'tchejaain amaa: Chi watuushikai David, ouktüshi otta ojoitünüshi nia je tü niipüsekät, anuuyülia maa'ulu yaa wa'aka.

³⁰ Nnojoishi aashajaashin David nüchikijiraan ne'e wanaa sümaa nümuin tüü. Nütüjaatüjülia aa'u süka nüküjuin achikü Maleiwakai nümuin süka wane nünükü pansaasü sünain ni'itaainjachin wane su'uluku tü nuu'uliwo'ukat süpüla aluwatawaa maa aka nuluwataain paala

niakai. Sünain nünükimaajachin Maleiwakai,
 31 aashajaashi súchikü tü nii'iyatakat Maleiwa
 nümüin, sünain nüso'ire'ennajachin aa'in
 nütüma Maleiwakai chi Nüneekajalakai
 süpüla aluwatawaa, chi kanüliakai Cristoin.
 Sünain naashajaain nüchikü Cristo, müshi
 nia: 'Nnojoleechi puu'ulaain nia sa'aka tü
 ouktüsükälüirua otta nnojoleerü puu'ulaain
 ittün tü ni'irukukat'.

³² "Shia jütüjaweeda aa'u tatüma sünain ni-
 ain oso'ire'ennüin aa'in nütüma Maleiwakai chi
 Jesús taashajaakai achikü jümüin. Wayakana
 wapüshua'a waküjain jümüin tü sünain shi-
 imain süka we'rüin nia katüin no'u súchikijee
 ouktaa. ³³ Je joolu'u, niyalere'erüin nia
 Maleiwakai iipünaamüin süpüla aluwatawaa
 chaa nikialu'ujee. Aapünüshi chi Naa'inkai
 Maleiwa nümüin Jesús nütüma. Je yalejee,
 Jesús, nüjütün nia süpüla ekeroloo sulu'umüin
 waa'in wane'ewai wakua, maa aka nüküjain
 Maleiwakai nüchikü paala süka wane pütchi
 pansaasü sünain nüjütünüinjachin. Shia tü
 kasa ji'rakat joolu'u otta jaapüin. ³⁴ Atüjaana
 aa'u sünain nnojolin niain David ayalere'ennüin
 nütüma Maleiwakai sirumalu'umüin. Eesüsa'a
 wane nünükü David noo'opünaa chi naasha-
 jaakai achikü:

'Chi Maleiwakai müshi nümüin chi Tasenyot-
 sekai:

"Kojutshaatashi pia tatüma. Püikkalaan pu-
 luwataaiwa tekialu'ujee.

³⁵ So'u wane ka'i, tayamüleerü tü
 pü'ünükälüirua

süpüla malainjatüin shiairua püpüla.” ’

³⁶ “Joolu'u, jüpüshua'a jiakana nuu'uliwo'ukana Israel, pansaa sümata jikiiru'u tüü: Jesúskai chii, su'utitkai aa'in kojuya ju'uluku sünain sükacherirüin nia sünain wane kuruusa, ni'itaain nia Maleiwakai süpüla Wasenyotsee otta nii'iyatüin wamüin sünain niain chi Nüneekajalakai”, nümakalaka Pedro namüin.

³⁷ Shiasa'a naapapa süpüshua'a tü nümakat Pedro, na wayuu eejanakana jutkatüin, amoju-laasü ma'i naa'in sütüma. Nasakitkalaka nia otta na waneeinnua Aluwataaushikana, müshii namüin:

—Wa'lemüinyuwaa, ¿kasa anaka süpüla waa'nrüinjatüin joolu'u?

³⁸ Nüsouktakalaka Pedro ne'ipajee:

—Jiyaawajaa jümata suulia jaainjala otta juwoutisaajira jümata wane'ewai jukua sünain sükchuntünün nünülia Jesucristo jaa'u shiyaawase jünoujainapain nünain. Je chi Maleiwakai, moteerü naa'in jaainjala otta nüjüteechikalaka chi Naa'inkai süpüla ekeroloo sulu'umüin jaa'in. ³⁹ Tü nüküjin paala nüchikü chi Naa'inkai süka wane nünükü pansaasü, jüpülatü jiakana otta na juu'uliwo'ukana otta napüshua'a na wayuu sulu'ukana mmakat cha'aya wattapünaa, na eekai nüneeküinjaneenain chi Maleiwakai.

⁴⁰ Je Pedro, wainma nünükü namüin shii'iree naapaweein nümuin tü nümakat namüin. Müshi joo nia namüin:

—Jiyu'laa suulia tü akuaippaa noo'ulakakat na wayuu kaainjaraliikana, suulia süsälajüin jia wanaa namaa.

⁴¹ Je na eekai naapaain tü nüküjalakat Pedro, woutiisashii. Je no'u ka'ikai chia, ekerotsü noo'omüin na anoujashiikana maa aka 3.000 wayuu. ⁴² Je mapa napüshua'ale'eya, ayatshii naya waneepia sünain noo'ulaküin tü akuaippaa ne'ikakat anain naya na Aluwataaushikana. Ayatshii naya sünain tü aleewajirawaakat. Ayatshii naya sünain tü aashajawaakat nümaa chi Maleiwakai otta ayatshii naya sünain tü okolochojowaakat süpüla jutkataa sünain ekawaa. Sünain kolotüin naya sünain ekawaa, nekira'awalin tü pan sotüinjachikat akajee naa'in chi Senyotkai.

Nakuappa na anoujashiikana so'u ka'ikat tia

⁴³ Nayasa'a napüshua'a na wayuu e'rakana tü naa'inrakat na Aluwataaushikana, oponojooshii sümäa, tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümüiwa otta tü kasa nii'iyatakat aka nüpülain. ⁴⁴ Otta napüshua'ale'eya na anoujashiikana, kolotiraashii ma'i naya sünain napaajira'awalin naka tü kasa eekat nama'ana. ⁴⁵ Kasale cho'ujaain namüin na wane no'uluku, na eekana ama'ana noikküin noumain otta nakorolo süpüla napaajüin tü süliakat naka wane'ewai nakua na cho'ujaakana amüin. ⁴⁶ Meinshi outkaja'awaishii naya sulu'u tü a'waajüleekat Maleiwa. Otta nepipalu'uwai, wanaa sümäa nakolochoj'o'walin

sünain ekawaa, nekira'awalinya tü pankat so-tojachikat akajee chi Senyotkai naa'in. Otta tatalüshii naya je jo'uujiraasü naa'in namüinjiraa. ⁴⁷ A'waajawaishii naya Maleiwakai waneepia otta kojutshii naya sütümäa tü wayuukalüirua süpüshua'a. Je Maleiwakai nikerotirawalüin nanainmüin tü wayuu nu'tte'erawaikat ka'iwai.

3

Anashi wane masa'asai nütüma Pedro

¹ Je so'u wane ka'i, Pedro je Juan, o'unüshii naya aliuuka sulu'umüin tü a'waajüleekat Maleiwa wanaa sümaa süntüin tü oora shikerotpü'ükät o'upünaa tü judíokalüirua sünain aashajawaa nümaa Maleiwa. ² Je eeshi wane wayuu masa'asai matüjü'iya jemeliwa'aya. Alü'üjünawaishi nia so'u ka'ikat süpüshua'a sünain nüpütünawalin so'ulu'u tü a'waajüleekat Maleiwa, tü so'u kanüliakat Anasüchan, süpüla nujulijawalin neerü saa'u tü wayuu ekerotsükälüirua sulu'umüin tü a'waajüleekat. ³ Je wanaa sümaa ni'rüin Pedro je Juan sünain nekerolüin, nujulijakalaka neerü naa'u. ⁴ Niasa'a Pedro je Juan, neirakaakalaka nümüin. Je nümakalaka Pedro nümüin:

—Piirakaa wamüin.

⁵ Je chi masa'asaikai, atanatshi nüche'e sümüin tü nümakat Pedro nümüin sünain shiain na'atapajüin nasülajüinjanain neerü nümüin.

⁶ Niasa'a Pedro, müshi nümüin:

—Nnojotsüsa'a neerü tama'ana, alu'ujasa'a shia eeka tama'ana nüpülain Jesucristo chi Nazaretje'ewaikai, je saa'u nünulia, tamüshi

pia: Püsha'walaa je puwara'iraa —nümakalaka nümüin.

⁷ Je naapaakalaka nia Pedro süka najapü sünain nüsha'wale'erüin nia. Je yaawalaja'aya kalainkalaka tü nuu'uikat otta tü naaluwainkat. ⁸ Je chi wayuukai, nütamataakalaka sünain sha'wataatüin nia. Nuwara'iraakalaka. Je nikerotkalaka namaa sulu'umüin tü a'waajüleekat Maleiwa sünain waraittüin je wonnotüin nia otta nu'waajüin Maleiwakai. ⁹ Je shi'rakalaka nia tü wayuukalüirua süpüshua'a sünain waraittüin je sünain nu'waajüin Maleiwakai. ¹⁰ Je wanaa sümaa shiyaawatüin nia, sünain niain chi wayuu ojulijapü'ükai neerü so'ulu'u tü so'ukat kanüliakat Anasüchan, süponojoopalaka aa'inrúa sütúma tü kasa alatakat nümüin.

Nünükü Pedro namüin na wayuu eiyajünakana o'upala chi masa'asaikai

¹¹ Chi wayuu masa'asaikai anapa nia, nnojoishi yaleein nuulia Pedro nümaa Juan. Je tü wayuukalüirua süpüshua'a sünain süponojooin sümaa tü alatakat nümüin, awanaajaasü nanainmüin eejanale naya suupünaa tü luma sa'ato'ujeekat tü a'waajüleekat Maleiwa, tü luma e'itaanakat anain nünülia Salomón. ¹² Je Pedro, ni'rapa sükolochojoooin naya tü wayuukalüirua, nümakalaka sümünrua: “Wayuuinnuaa, jiakana nuu'uliwo'ukana Israel, ¿jamüshiikai jia jüponojoopalaka aa'in sütúma tü? ¿Jamüshii ji'rajaakalaka waya sünain müin aka wayakai anain atüma chi wayuukai, maa aka anakai nia watúma sükajee ne'e wapülein wamüiwa

otta sükajee keisalain waya sümüin wakuaippa nu'upala Maleiwakai? Nnojoishii wayain anain atüman.

13 "Chi Maleiwakai, Nümaleiwasekai Abraham, Isaac, Jacob otta na waneeinnua watuushiuukana, ni'itaain chi kanüliakai Jesús sünain nüchepchiai, süpüla kojutüinjachin sütüma wayuu suuliale'eya kasakat süpüshua'a, chi anii saapüinkain ekii ju'uluku nümüin Pilato. Wanaa sümaa nüjüteeyaaainje'e achikü nia, jüjütaa amaachi süka nnojolin niain jaajüin chi Nüneekajalakai Maleiwa. **14** Jiakana, jüjütaa amaachi chi Maainjalasaikai, chi aa'inrakai wanepia tü nüchekakat Maleiwa, alu'usa shia juchuntaka nüjütünajachin achikü chi o'unaikai saa'in wayuu. **15** Je maa'aya aka jiakana, ju'utira aa'inchi Jesús, chi katakai atüma so'u wayuu. Je Maleiwakai, nüso'ire'era aa'inchi nia süchikijee ouktaa. Je watüjaa aa'ulu tü sünain shiimain süka we'rüin nia nüchukua'a süchikijee ouktaa. **16** Je joolu'u, saa'u nünülia Jesús, süka pülashin nia, je sünainjee wanoula nünain, kalainsü nuu'ui chi wayuukai, chi anii ji'rüin otta ji'raajüin. Maa aka ji'rüin joolu'u anala'eichipa'aya nia süka nünoujain nünain.

17 "Wa'lemüinyuwaa, tatüjaa aa'ulu sünain ju'utirüin naa'in Jesús jiakana namaa na jülaülashiikana süka nnojolüin jiyaawatüin saa'u sünain niain Nüneekajalain Maleiwa. **18** Je Maleiwakai, nikeraajüin sükajee tü, tü nüküjatüjütkat achikü nawaralu'upünaa paala napüshua'a na nünüikimaajanakana sünain müliaijnachin otta nu'utünajachin

aa'in chi Nüneekajalakai. ¹⁹ Jiyaawajaa jümata suulia jaainjala otta juuyantaa jümata nünainmün Maleiwakai suulia tü kasa mojusü jaa'irrakat süpüla nülanaainjatüin jaainjala juulia. Je sükajee tüü, meena aka jüsanatkai jaa'in nütüma ²⁰ otta nüjüteechi jümün Jesú, chi ni'itaatüjükai süpüla niainjachin Nüneekajalain jüpüla jiakana. ²¹ Shiasa chainjachinja'a paala Jesucristo sirumalu'u süpürale'eja'a tü ka'i nülo'irüinjatkät o'u Maleiwakai sükuaippa süpüshua'a tü nükumalakat paala süpüla anainjatüin shia süchukua'a, maa aka nümuin süka wane pütchi pansaasü nawaralu'upünaa na wayuu eejanakana paala, na nükatajanainkana süpüla nünüike'ejanaa.

²² "Nia Jesú naashajaakai achikü Moisés wanaa sümaa nümuin namuin na watuushinuukana: 'Chi Maleiwakai, Jümaleiwasekai, ni'itaajeechi ja'akajee jiakana wane wayuu nünüike'ejachinjachi maa aka ni'itaain taya joolu'u. Joonoo sümaa süpüshua'a tü nümuinjatkät jümün. ²³ Süka jamuin, chira eekai nnojolin jaa'a nümuin nümuin chi nünükimaajachikai, ayujaaneechi sa'akajee tü nüpüshikat Maleiwa süpüla o'utünaa aa'in'.

²⁴ "Maja'a aka naashajaain Moisés, aasha-jaashii napüshua'a na nünükimaajananakana Maleiwakai nünainje'ere'eya Samuel sei sükua, sünain aküjaä süchikü tü kasa alatakät maa'ulu yaa. ²⁵ Tü kasa nüküjakat achikü paala Maleiwakai nawaralu'upünaa na nünükimaajananakana otta tü pütchi

ni'itaakat napüla na juntuushikanainnu, nikeraajün joolu'u shia jümüin nünainjee Jesús. Müsü'üsa nünükü Maleiwakai nümüin Abraham: 'Aneerü sükuaiippa wayuukat süpüshua'a nünainjeweena wane nachon na puu'uliwo'ukana'. ²⁶ Sünain ni'itaain Maleiwakai Jesús, chi nüchepchiakai, nüjütün nia jünainmün palajanale'eya shii'iree juuyantaaainjanain suulia jaainjala nünainmün süpüla anainjatüin jükuaiippa nütüma Jesús sünainjee tia".

4

Pedro nümaa Juan, asakijünenüshii natüma na laülaayuushiikana

¹ Je yaaiwa'aya Pedro nümaa Juan sünain aashajawaa sümün tü wayuukalüirua, antapaatasü no'uluku na sacerdote judíokana nümaa chi sülaülashikai suwaariase tü a'waajüleekat Maleiwa otta no'uluku napüshi na judío kanüliakana saduceo. ² Jashichipüishii ma'i naya noo'omün Pedro nümaa Juan süka nekirajün tü wayuukalüirua otta sünainjee naküjain nüchikü Jesús sünain süso'iraain naa'in süchikijee ouktaa. Süka nnojolüin nanoujain sünain tü oso'irawaakat aa'in, nayouktün sünoujainjatüin tü wayuukalüirua sünain sütüma tü naküjakat nüchikü Jesús. ³ Nata'ütkalaka naya. Je süka motsoin ka'ikat, nekerotitkalaka naya sulu'u tü püreesaapülekat süpüla na'atapajüinjatüin waneemün ka'ikat. ⁴ Je no'uluku na eejanakana sünain aapajaa tü

naküjalakat, kojuya anoujaka. Eekalaka joolu'u tü anoujasükalüirua maa aka 5.000 sünain shiain yaawain ne'e tü tooloyuukat.

⁵ Je waneemüin ka'ikat, outkajaashii Jerusalén na laülaayuu judío sulu'ukana tü kanüliakat Sanedrín, makana aka: na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdoteakana, na laülaayuushiikana naa'u na judíokana otta na karalouktamaajanakana. ⁶ Je yala eejachi Anás, chi laülaashikai napüleerua na sacerdoteakana. Eejachi Caifás, Juan, Alejandro otta napüshua'a na kasakana nanain na laülaayuushiikana napüleerua na sacerdoteakana. ⁷ Nachuntakalaka süpüla nüntinnajachin Pedro nümaa Juan nama'anamüin. Yaapa naya pasanain nanain, nasakijjakalaka naya sünain namüin namüin:

—¿Jarat kapülainkajatka otta jarat ke'inaajalaka piairua sünain aa'inraa tü kasa jaa'inrakat?

⁸ Niasa'a Pedro süka niain katsüinshaatain ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'u, nüsouktakalaka ne'ipajee:

—Wayuuinnuaa, jia ekiipü'üjanaakana sütüma tü wayuukalüirua: ⁹ ¿Shia jüsakitka achiirua waya tü kasa anasü aa'innakat nümuin wane wayuu ayuuishi? ¿Jütüjawee aa'ulu sünain jamakuaippalin sünain weiyajüin nia? ¹⁰ Ajaa, waküjüinsa'a paala jümüin shia süpüla jütüjaainjatüin saa'u jiakana otta sütüjaainjatüin saa'u tü wayuukalüirua süpüshua'a sulu'ukat tü mmakat Israel. Wayuukai chii, yaakai ji'rüin joolu'u sünain

anaa, anashi süka nüpülain Jesucristo chi Nazaretje'ewaikai. Nia ke'inaajalaka waya sünain aa'inraa kasa makat aka tüü. Jesucristokai chii, nia'a ne'e chi ju'utitkalinka aa'in süka jükacherirüin sünain wane kuruusa, chi anii nüso'ire'erüin aa'in Maleiwakai süchikijee ouktaa. ¹¹ Müsü nünükü chi Maleiwakai sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat:

“Tü ipa ayouktünakat paala natüma na aku-majüliikana miichi,
e'itaanüsü shia sünain shiain ja'iijaasün ma'i
süpüla akumajia tü miichikat”.

Je maa aka shiyouktünüin tü ipa ja'iijaasükat, müşhia Jesús, ayouktünüshi jütüma. ¹² Nia'a ne'e niakai nümüiwa eeka süpüla o'tte'eraa wayuu suulia saainjala süka nnojolüin eein wane wayuu nütüma Maleiwakai yaa saa'u mmakat yalejeeru'u nuulia eekai süpüla o'tte'eraa waya.

¹³ Nayasa'a na laülaayuukana, ne'rapa Pedro otta Juan sünain aashajawaa sümaa nnojolin mmotkai naa'inrúa otta ne'rüin naya sünain wayuuin mekirajaainsalii sünain karaloukta otta sünain wayuuin wayuwa'ata naya, ainkusü ma'i naa'inrúa. Nayaawatakalaka naa'u sünain nashatüin tü ekirajünapü'ükät anain naya nütüma Jesús. ¹⁴ Otta müşhia chi wayuu anaichipakai natüma, eejachi yala namaa, nnojotkalaka eein jamünjinatüyaain nanükü ne'ipajee. ¹⁵ Nayasa'a na laülaayuukana, nachuntakalaka süpüla nayu'nnajanain paala

Pedro nümaa Juan na'akajee. Je nachikiru'u aashajiraashii naya. ¹⁶ Müshii naya:

—¿Jamüinjatü watüma nakuaippa na wayuukana? Süpüshua'a tü wayuukalüirua yaakat sulu'u Jerusalén, sütüjaan aa'ulu sünain naa'inrüin tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümüiwa, tü nii'iyatakat aka nüpülein. Nnojolaja'a süpüla waattajaainjanain saa'u. ¹⁷ Anakaja'a müleka weimolojüle ne'e naya süpüla nnojoliinjanain naya ayatüin sünain aküjaan nüchikü chi wayuwa'atakai kanüliakai Jesús sümüin tü wayuukalüirua suulia wattaawajüin su'walakalaain tü nüchikikat.

¹⁸ Neenajünakalaka nachukua'a süpüla sümünuin namüin sünain nnojoliinjanain naya ayatüin sünain ekirajaa otta aashajawaa nüchikü Jesús sümüin tü wayuukalüirua.

¹⁹ Nüsouktakalaka Pedro nümaa Juan namüin:

—Jüchaje'era jaa'in jiakanainnua sünain müleka anashiire nümuin Maleiwakai jiajinjanain woonooin amaa anüikü suulia nünuükü niakai. ²⁰ Wayakana, nnojoliija'a süpüla woo'ulaainjanain suulia aashajawaa süchikü tü kasa we'rakat otta tü waapakat süka wache'e.

²¹ Neimolojokoloko naya nachukua'a sünain najütüninja'a achikü. Nnojoishii eein süpüla jamüinjanain naya natüma, süka jamüin, tü wayuukalüirua süpüshua'a, su'waajüin chi Maleiwakai sünainjee tü kasa alatakät nümuin chi ayuuishikai. ²² Chi wayuu nii'iyatakai anain nüpülein Maleiwakai sünain niiyajüin, alatüsü suulia pienchi shikii juya nuuyase.

Na anoujashiikana, achuntüshii yalayalaa

²³ Ajütünün achikü nayaja'a, o'unüshii eemüin na waneeinnua napüshikana. Naküjakalaka süchikü süpüshua'a tü kasa münakat namünin natüma na laülaashiikana na'akajee na sacerdotekana otta na laülaayuushiikana naa'u na judíokana.

²⁴ Mayaasü keraain tü naküjalakat namünin, naashajaakalaka napüshua'a nümüin Maleiwakai. Müshii naya: "Maleiwakalee, Maleiwa Pülashikai, piakai kakumalakai tü sirumakat sümaa süpüshua'a tü kasa eekat chaa iipünaa, tü mmakat sümaa tü kasa eekat süpa'a, otta tü palaakat sümaa tü kasa eekat shiroku, ²⁵ müshi pia nükajee chi Paa'inkai nuwaralu'upünaa David, chi püchepchiakai:

'Jamüsü saashichijaakalaka tü wayuu nnojotkalüirua judíoin, tü "gentile" münakalüirua?

'Jameerü tü kasa jülükakat naa'in naa'inreein?

Nnojoleerü ayatün maa aka tü jülükakat naa'inrua,
amüleerü ne'e naa'in sünain.

²⁶ Na laülaashiikana sulu'u tü mmakalüirua otta na wayuu aluwataashiikana soo'opünaa wayuu,

outkajaashii nikiirajee chi Maleiwakai
otta nikiirajee chi Nüneekajalakai,
kanüliakai Cristo'.

²⁷ "Shia'a ma'i tü alatakot yaa sulu'u tü pueulokat Jerusalén. Aniitaalainkain Herodes chi aluwataashikai sulu'u tü mmakat otta Poncio Pilato chi laülaashikai cheje'ewaikai sulu'u

Roma, outkajaain sulu'u tü pueulokat namaa na judíokana otta na gentilekana nikiirajee Jesús, chi püchepchiakai, sulu'u wayuuin maainjalasai otta niain chi Püneekajalakai.

²⁸ Je sükajee tüü, shiataapa'a ne'e naa'inrüin tü kasa pi'itaatüjütkat paala sükajee püpülain süpüla müinjatü'inya shia alatiin. ²⁹ Je joolu'u Maleiwakalee, piirakaa sümüin tü neimolojiakat wamüin. Paapa wamüin wayakana püchepchiakana wane meimolüinyüü sünain aküjaan tü pünükikat. ³⁰ Je sükajee püpülain piakai, anainjatüin watüma eekai ayuulin otta waa'inrüinjatüin saa'u nünülia Jesús, chi püchepchia maainjalasaikai, kasa pii'iyatakot aka püpülain piakai otta tü kasa pütüjakat apüleerua pümuuwa".

³¹ Mayaasü kettaain naashajaala nümaa Maleiwakai, sütüttüükälaka tü miichikat eejanale naya jutkatüin. Je katsüinkälaka ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'u napüshua'ale'eya. Naküjakalaka nünüikü Maleiwakai sünain nnojolüin su'ttün mmoluu nanain.

Na anoujashiikana, napaajiraain tü kasa eekat nama'ana

³² Paa'inwashii na anoujashiikana napüshua'ale'e. Nnojoishi eekai sümüin naa'in nüle'eru'u: "Takorolo tüü tamüiwa". Napaajiraain süpüshua'a tü kasa eekat nama'ana. ³³ Na Aluwataaushikana, katsüinsü naa'in sünain aküjaan nüchikü chi Senyotkai Jesús sünain shiimain ne'rüin nia sünain süso'iraain naa'in sükchikijee ouktüin paala. Je anasü ma'i nakuaippa nütüma Maleiwakai

napüshua'ale'eya na anoujashiikana.
³⁴ Nnojotsü tü jaralüin cho'ujaain amüin kasa na'aka nayakana. Süka jamüin, eere wane cho'ujawaa, chi eekai kama'anain miichi oo'ulaka chi eekai kama'anain mma, nüikküin shia. Je ni'ikajaain tü süliakat ³⁵ najapulu'u na Aluwataaushikana. Je na Aluwataaushikana, naapüin shia namüin na eekana cho'ujaain amüin kasa.

³⁶ Je eeshi wane no'uluku na wayuukana oikküshiikana mma, kanüliashi José. Eesü wane suwala'ata nünülia natüma na Aluwataaushikana, Bernabé. (Tü Bernabé makat, "amüliajüikai wayuu" malu'ulu.) Je nia, wane wayuu nuu'uliwo'u Leví, cheje'ewai sulu'u tü mmakat Chipre. ³⁷ Nüikküin wane mma nüma'anajatü. Je ni'ikajaain tü süliakat najapulu'u na Aluwataaushikana.

5

Ananías oo'ulaka Safira, ouktüshii sünainjee aküjaa na'alain

¹ Je eeshi wane wayu'uya'asa kanüliashi Ananías oo'ulaka nu'wayuuse kanüliasü Safira. Nüikkakalaka wane mma nüma'anajatü.

² Ni'ikajaakalaka süpüshi ne'e tü süliakat najapulu'umüin na Aluwataaushikana. Nükatalakalaka nojuuna tü süpüshikat nümüin. Je tü nu'wayuusekat, sütüjaa aa'ulu.

³⁻⁴ Je nümakalaka Pedro nümüin:

—¡Kaatei! ¿Jamühi poonookalaka nümaa Satanás chi sülaülakai yolujaa süpüla nikerotüinjachin sulu'u paa'in? Aküjüshi pia

pa'alain nümüin chi Naa'inkai Maleiwa sünain pümüin wamüin: "Shia'a süliaka'a ne'e tüü süpüshua'a". Tü mma püikkakat, pükorolo. Je tü süliakat, pia laülaaka saa'u. Je joolu'u mojusü tü paa'inrakat sünain pümüin wamüin: "Shia'a süliaka'a ne'e tüü süpüshua'a", sünain pükatalüin süpüshi pümüin. Nnojoishii wayain ne'e püküja amüin pa'alain, aküjashi pia pa'alain nümüin Maleiwaka'iya.

⁵ Je wanaa sümaa naapüin nünükü Pedro, nujuttakalaka Ananías sünain ouktale'einya nia. Je antüsü wane mmoluu sünain tü wayuukalüirua aapakat süchikü tü alatakat nümüin Ananías.

⁶ Je wane wayuuinnua jima'alii, nako'olüin nia süka kuluulu sümaa nalü'üjüin nia süpüla nojötüin.

⁷ Maa aka apünüin oora süchikijee, süntakalaka tü nu'wayuusekat sünain nnojolüin sütüjaain saa'u tü alatakat. ⁸ Je nüsakitkalaka shia Pedro:

—¿Shia'a süliaka'a ne'e tüü, tü mma jüikkakat?

Süsouktakalaka:

—Aa. Shia'a ne'e.

⁹ Je nümakalaka Pedro sümüin:

—¿Jamüshii joonoojiraakalaka sünain jaa'inrüin wane kasa mojusü eekai müin aka tia sünain jümajiraain: "Joo'uya wakatalaiwa süpüshi sulia tü mmakat nojuuna. Nnojotsü kasajatüin nümüin chi Naa'inkai Maleiwa tü waa'inreetkat", sünain jümüin aa'in jüle'eru'u? Iseejüina na jima'alii ojoitakana chi

pu'wayuusekai. Nalü'üjüinjatü joo pia'aya'asa nojoitüin.

¹⁰ Sujuttakalaka yaawalaja'a sünain ouktüin shia nümülatu'u Pedro. Wanaa sümaa nekerotüin na jima'aliikana, eesü shia napüla sünain ouktüin. Je nalü'üjakalaka shia. Nojoitakalaka shia na'ato'u chi su'wayuusekai. ¹¹ Je mmotsü ma'i tü anoujasükalüirua süpüshua'ale'e oo'ulaka süpüshua'ale'e tü wayuuirua aapakat süchikü tü alatakat.

Maleiwakai, nii'iyatüin nüpülain nanainjee na Aluwataaushikana

¹² Je nakajee na Aluwataaushikana, aa'innüsü nütüma Maleiwakai sa'aka tü wayuukalüirua watta saalin kasa nütüjakat apüleerua nümüwiwa otta tü kasa nii'iyatakat aka nüpülain. Napüshua'a na anoujashiikana, outkaja'awaishii naya suupünaa tü luma e'itaanakat anain nünülia Salomón, tü luma sa'ato'ujeekat tü a'waajüleekat Maleiwa. ¹³ Je tü wayuukalüirua, mmoluwaasü saa'u nanainpünawaa na anoujashiikana, je kojutpaja'a ma'i naya sütüma. ¹⁴ Ako'omüinraashii ma'i na anoujashiikana nünain chi Senyotkai Jesús. Ekerotshi chira eekai tooloin maa aka türa eekai jierüin. ¹⁵ Je tü wayuukalüirua sükajee shi'rüin tü naa'inrakat na Aluwataaushikana, shiyu'lüin anooipa'amüin tü ayuuisükalüirua. Ju'lejuletsü shiairua natüma saa'u wane aju'lejieee. Nayu'lüin shiairua shii'iree aneein nütüma Pedro, otta sütüma niyaluju müleka shiale ne'e alatüin soo'opünaa tü ayuuisükalüirua nülatapa. ¹⁶ Je antüsü Jerusalénmüin tü wayuukalüruaya'a

sulu'ujeejatkat tü pueulo sü'ütpünaajatkat. Antitshii naya wayuu ayuuisü otta wayuu eekai müliaajüin sütüma yoluja. Süpüshua'a tüürua, anajüsü atümaa.

Pedro nümaa Juan, müliashii atümawaa sünainjee aküjaanüchiki Jesús

¹⁷ Niasa'a chi laülaashikai napüleerua na sacerdote judíokana namaa napüshua'a na nümaajanakana, na sümaajanakana tü kanüliakat saduceo, a'ürülaja'alaasü naa'inrua sünainjee saapaayaa sümüin wayuu tü nekirajakat anain na Aluwataaushikana. ¹⁸ Nata'ütkalaka naya sünain ne'itaain sulu'u tü püreesaapülekat. ¹⁹ Niasa'a wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai, neerutkalaka sa'wai tü so'ukot tü püreesaapülekat. Nujuittikalaka naya sünain nümuin namüin: ²⁰ "Ju'unapa cha'aya sulu'umüin tü a'waajüleekat Maleiwa jüküjaiwa sümüin tü wayuukalüirua súchikü süpüshua'a tü akuaippaa jeket süpüljatkat wayuu, tü nünainjeejatkat Jesús". ²¹ Maja'a aka sümünuin namüin, ekerotshii naya ja'yuumüin, watt'aaja'a maalü, sulu'umüin tü a'waajüleekat Maleiwa sünain ekirajaa tü wayuukalüirua.

Yaashii napüshua'a na laülaayuukana sulu'ukana tü kanüliakat Sanedrín, akotchojoonüin nütüma chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana otta na nümaajanakana. Naluwataakalaka sulu'umüin tü püreesaapülekat süpüla nasaajününjanain na Aluwataaushikana.

²² Shiasa'a nantapa na waariakana sulu'umüin tü püreesaapülekat, nnojoliishii naya napüla sulu'u. Nale'eja'alaakalaka nachukua'a sünain aküjaa. ²³ Müshii naya: "Tü püreesaapülekat, ayatsia süttüin wapüla sünain anashantain ma'i süsürülia maa aka paala. Ayatshi'iya na waariakana wapüla sha'washawalüin so'ulu'u. Shiasa'a wekerotpa, nnojotsü wayuu sulu'u wapüla".

²⁴ Shiasa'a naapapa tüü, chi laülaashikai napüleerua na sacerdoteakana, chi sülaülashikai suwaariase tü a'waajüleekat Maleiwa otta na laülaashiikana na'akajee na sacerdoteakana, "¿Kasaseetkajasa'a wayuu mapeena tü?", maa'ain müşhii naya. ²⁵ Je nüntakalaka wanaa sümaa tia wane wayuu, chi anii aküjaichin nachikü namüin. Müshi nia: "Na wayuu jüpüreesajakana alikainka, chayülii sulu'u tü a'waajüleekat Maleiwa ekiraja'attaain tü wayuukalüirua sulujutkat tü pueulokat".

²⁶ Shiasa'a nu'unakalaka chi sülaülashikai waaria sümaa tü waariakalüirua sünain aşaa-jawaa naya. Sünain nasaajüin naya, nnojoishii jamajüin natüma süka mmolojüin naya seema a'ina'annaa süka ipa sütümä tü wayuukalüirua. ²⁷ Je nantitpa naya, antinnüshii namülatu'umüin na laülaayuu sulu'ukana tü kanüliakat Sanderín. Nümakalaka chi laülaashikai napüleerua na sacerdoteakana namüin:

²⁸ —Aashin wapülajayaain juulia ayatüinjanain jia aashajaain süchikü türä anülieekat. Joolu'u shialeeitpa'a ne'e joutka sainküin Jerusalén, tü jikirajakat anain. Je

sünainmün tüü, jo'oteein waa'u tü nu'utünün aa'in chi wayuukai jaashajaakai achikü.

²⁹ Nüsouktakalaka Pedro otta na waneeinnua Aluwataaushikana. Müshii naya:

—Alana'aleesüja'a sünain niainjachin woonooin amaa anüükü Maleiwakai suuliale'eya sünükü wayuu. ³⁰ Chi Maleiwakai, Namaleiwasekai na watuushikana, nüso'ire'era aa'inchí Jesús súchikijee ouktaa, chi anii ju'utirüinkain aa'in süka jükacherirün sünain wane kuruusa. ³¹ Je nia, nütüma Maleiwakai, niyalere'ennün süpüla chainjachin joyotüin nikialu'ujee süpüla kojutüinjachin sütüma wayuu. Je ni'itaain nia sulu'u shikiipü'üjanain otta o'tte'erülin wayuu süpüla eenjatüin süpüla shiyaawajaainjatüin tü nuu'uliwo'ukalüirua Israel suulia saainjala nütüma süpüla motüinjatüin naa'in Maleiwa saainjala. ³² Wayakana, watüjaaa aa'ut süpüshua'a tüü sünain shiimain süka we'rajüin sukua. Müsüjase'e waküjain súchikü wayakana majaa'aka chi Naa'inkai Maleiwa sünain nii'iyatüin shia wakajee, chi naapakai Maleiwa sümüin wayuu eekai jüyüüin nümüin.

³³ Nayasa'a na laülaayuukana sütüma naapüin tüü, aashichijaashii naya noo'omüin na Aluwataaushikana. No'uteekalaka naa'inrua. ³⁴ Je yala na'aka na laülaayuukana, eejachi wane wayuu kanüliashi Gamaliel, no'uluku napüshi na judío kanüliakana fariseo. Otta nia, wane wayuu ekirajüi sünain tü karaloukta nüchikimaajatkät Maleiwakai sulu'u kojutüin ma'i nia sümüin tü wayuukalüirua.

Niasa'a niakai, nütamataakalaka sünain nüchuntüin süpüla nayu'nnajanain paala na Aluwataaushikana süpüla naashajaainjachin.

³⁵ Müshi nia:

—Wayuuinnuaa, nuu'uliwo'ukana Israel, jalia ne'e jiaje'e. Anasü müleka jütüjaale ma'i saa'u tü kasa jaa'inreekat naka na wayuukana. ³⁶ Süka jamün, paala süpülapünaa ka'ikalüirua tüü, nu'ttotooloin Teudas sünain aküjaas süchikü laülawaa saa'u wayuu. Je nünainmüin, ekerotsü maa aka 400 wayuu. O'utüna aa'inchinä, je tü nümaajatkälüirua, a'walakajaasü, sümotoloo sümakalaka tü kasa naa'inrakat. ³⁷ Je mapä süchikije'eyaa, mataaja'a Judas, chi Galileaje'ewaikai, su'unnaa süka'iya süshaja'annüin sünülia tü wayuukalüirua süpüshua'a. Kojuyataaja'a wayuu nümaajana chiija'a. Ouktataaja'a chiija'a, mataaja'a aka a'walakajaataasüja'aya tü nümaajatkälüirua, sümotoloo sümakalaka süpüshua'a tü kasa naa'inrakat paala. ³⁸ Tamüinjatkälaka wane kasa jümüin: Kettee na wayuukana. Nnojo jipettüin naya. Müleka sünainjeejatüle ne'e wayuu tü jüläjakat naa'in naa'inreein otta tü na'yataakat anain, aja'laja'alaajeerü ne'e. ³⁹ Akaajasa'a müleka nünainjeejatüle shia Maleiwa, nnojoloja'a süpüla jiyunküinjatüin jujuichajüin shia. Jalia ne'e jia, jütka'alaa nümaa Maleiwakai.

⁴⁰ Naapaakalaka süchikü tü nümakat namüin. Neenajitkalaka na Aluwataaushikana nachukua'a. Süchikjee na'yaajirüin naya, namüshii naya sünain nnojoliinjanain ayatüin

sünain aashajawaa nüchikü Jesús. Je najütakalaka nachikü.⁴¹ Na Aluwataaushikana, ojuittüshii nama'anajee na laülaayuukana sünain talatüin ma'i naa'in. Mayaainje'e müliain ma'i naa'in sünainjee tü aküjaakat nüchikü Jesús, natüjaan aa'uchi Maleiwakai sünain talatüin namaan sünainjee tü naa'inrakat.⁴² Je meinshi, sulu'upünaa tü a'waajüleekat Maleiwa otta sulu'upünaa nepia na anoujashiikana, ayatshii waneepia sünain ekirajaa otta aküjaan nüchikü Jesús, chi Nüneekajalakai Maleiwa.

6

*Aneekünüshii akaratshishii wayuu süpüla
wane a'yatawaa sünain akaalinjaa na
Aluwataaushikana*

¹ Je so'u tia ka'ikalüirua, maa aka sükkojuyalaain ma'i tü anoujasükalüirua, ako'omüinraasü tü wayuu müliasükalüirua aapünawaikat amüin tü kasa cho'ujaakat sümüin. Je tü aashajaasükalüirua pütchi griego, ayoojooshii naya soo'omüin tü waneeirua aashajaasükalüirua pütchi hebreo, saalinjee nnojolüin süsülajünawalin amüin tü neiyeyuusekat eekai ouktüin su'wayuuse maa aka süsülajünawalin amüin tü waneeirua aashajaasükalüirua hebreo.² Je na polookana piammüin Aluwataaushikana, nokotchojooin tü anoujasükalüirua süpüshua'a sünain namüin sümüin: "Suulia woo'ula'alaain suulia aküjaan nünüiki Maleiwakai, nnojotsü süpüla ayateein wajapulu'uin tü ottonojookat sümüin wayuu müliasü.³ Shia anaka,

wawalayuwaa, müleka jüneeküle ja'akajee wane akaratshishii tooloyuu eekai ji'rün sünain pansaain nakuappa je sünain katsün ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'uirua je eekai nayaawatüin saa'u sükuaippa wane kasa süpüla walate'erüinjatüin najapulu'umüin tü a'yatawaakat, tü ottonojookat kasa sümüin wayuu müliasü. ⁴ Je sükajee tia, wayakana, ayaateena sünain wa'yataain waneepia sünain aashajawaa nümaa Maleiwakai je sünain aküjaan nünükü waneepia sümüin wayuu".

⁵ Je tü anoujasükaluirua süpüshua'a, saapaain tü namakat sümüin. Je süneekakalaka joo Esteban, wane wayuu kanoulashantashi sünain katsün ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'u. Oo'ulaka na na'atakanainnua, nia Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, oo'ulaka Nicolás. Je Nicolás, cheje'ewai nia sulu'u tü pueulokat Antioquía, ekerotshi paala sünainmün tü akuaippaa nakuaippakat na judíokana nümuin chi Maleiwakai. ⁶ Je nantinnakalaka joo na wayuukana nanainmün na Aluwataaushikana. Je na Aluwataaushikana, aashajaashii joo naa'uirua nümuin Maleiwakai sünain ne'itaain najapü naa'u shiyaawase ne'itaain najapulu'u tü na'yataainjatkat anain.

⁷ Eesü kojuya wayuu aapaakat nünükü Maleiwakai. Ako'omüinraashii ma'i na anoujashikana nünain Jesucristo cha'aya Jerusalén. Je eesü kojuya no'uluku na sacerdote judíokana eekai naapaain tü anoujaakat.

Esteban, sa'alainpalashi wane wayuuirua

⁸ Je Esteban, anashi ma'i Maleiwakai nümün otta naapüin pülaa nümün. Naainjakalaka Esteban watta saalin kasa sa'aka tü wayuukalüirua, kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümüiwa otta tü kasa nii'iyatakat aka nüpülein. ⁹ Nayasa'a wane wayuuinnua sulujuna wane ekirajülee tü judíokalüirua, tü kanüliakat "Ekirajülee na Piuuna Ajütüüshikana Achikü", namaa wane wayuuinnua sulu'ujeejana tü pueulokalüirua Cirene otta Alejandría otta waneeinnua sulu'ujeejana tü mmakalüirua Cilicia otta Asia, aa'ayajiraashii nümaa Esteban. ¹⁰ Akatsa'a isain nachikü eejiraainjanain naya nümaa Esteban süka nütüjain ma'i noulia sükajee nükaalinjain nia chi Naa'inkai Maleiwa.

¹¹ Shiasa'a naainjala, nayalajakalaka wane wayuuirua süpüla sükjainjatün sa'alain sünain mojuyaain nünüiki Esteban sütüma, nüliajatü Moisés otta Maleiwakai. ¹² Je nakajee na yaloushikana, nashüküjjakalaka noo'omün Esteban tü wayuukalüirua, na laülaayuushiikana naa'u na judíokana otta na karalouktamaajanakana. Nayasa'a naainnua, nashutakalaka naa'u Esteban sünain nasirüle'einya nia otta nantirüin nia nama'anamün na laülaayuu sulu'ukana tü kanüliakat Sanedrín. ¹³ Nantitkalaka wane wayuuiruaya mojuyaakat o'upala naashin, nünüiki Esteban. Müshii naya:

—Wayuukai chii, meemerüinsai sünain mojuu anüikü süliajatü tü miichi akataluushikat nütüma Maleiwa süpüla a'waajiaa nia otta

süliajatü tü nuluwataakat anain Maleiwa, tü nüshajakat paala Moisés sümüin wayuu.
14 Waapüin nünükü sünain yootüin nia súchikü sünain nujuichajüinjatüin Jesús, chi Nazaretje'ewaikai, tü a'waajüleekat otta sünain nu'wanajaainjatüin tü akuaippaa ni'itaakat paala Moisés wapüleerua.

15 Nayasa'a na laülaayuukana otta napüshua'a na eejanakana joyojoyolüin, sünain nananajataain Esteban, ne'rakalaka sünain ja'yain nu'upünaautejee eein Maleiwakai nümaa, süka mataalain aka nu'upünaa wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai.

7

Nünüiki Esteban shi'ipajee tü alawaa münakat nüchiki

1 Niasa'a chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana, nümakalaka nümuin Esteban:
 —¿Shiimainjasa'aya tü münakat tamüin püchikü?

2 Nüsouktakalaka Esteban:
 —Wa'lemünyuu otta jiakana taatakanain-nuaa, jaapaja tü tamüinjatkat jümüin. Paala nümaiwa, chi Maleiwa anashantashikai ma'i, ee'iyataashi nümuin chi watuushikai Abraham. Ee'iyataashi nia nümuin chaiwa'aya nia kepiain sulu'u tü mmakat Mesopotamia, nnojoliwa'aya nu'unüin sulu'umüin tü pueulokat Harán süpüla kepiaa sulu'u. **3** Müshi nia nümuin: "Pu'una sulu'ujee tü puumainkat otta nama'anajee na kasakana pünain. Pu'una sulu'umüin tü mma

tee'iyateetkat pümuin". ⁴ Niasa'a Abraham, nujittakalaka sulu'ujee tü mmakat Caldea, o'unuin nia kepiain sulu'umüin tü pueulokat Harán. Je yala mapa, ouktakalaka chi nüshikai. Niasa'a Maleiwakai nümuin Abraham, nüntitkalaka nia sulu'ujee tia mmakat sulu'umüin tü mma anuu kalu'uin waya maa'ulu yaa. ⁵ Akaisa nnojolin naapüin amüin nia mma jo'uuchonyaakaije'e süpüla nuumainyüü, shiasa pansaain nünükü nümuin sünain naapüttateerüin shia nümuin süpüla shiainjatüin nüpünalain napüla na nüikeyuukana, mayaainje'e machoin nia so'u ka'ikat tia.

⁶ "Otta nümuishi nia Maleiwakai sünain kepiainjatüin tü nuu'uliwo'ukat sulu'u mma naata koumainshi, sa'aka wayuu naata noulia, otta sünain shipiuunaseinjanain naya sümaa müliainjatüin ma'i naa'in atümaa so'u 400 juya. ⁷ Nümaleeshia nia Maleiwakai sünain süsalainjatüin nütüma tü wayuukalüirua kepi-unaseetkat nayairua, otta sünain nojuitteenain süchikijee süpüla naa'inrüinjatüin kasa nümuin Maleiwakai sulu'u tü mmakat, tü kasa kojutkat aka nia natüma.

⁸ "Je sünain ni'itaain Maleiwakai wane pütchi nüpüla Abraham otta na nüikeyuukana sünain naa'inrüinjatüin kasa anasü namüin, ni'itaain wane akuaippaa napüleerua, shiyaawase naapaain tü pütchikat, shia tü shi'yotoonüninjatüin süpüshi nata na tooloyuukana. Müshijese'e ni'yotooin Abraham nüta Isaac, chi nüchonkai, nikeraajapa tü mekiisatkat ka'i süchikijee jemelin nia. Maja'a

aka nütüma Isaac nümün Jacob, chi nüchonkai, otta Jacob namüin na polookana piammün nüchooin, na wekiishiikana sujuittakana anainjee tü polookat piammün shi'ipapa'a nuu'uliwo'u Israel.

⁹ "Shiasa'a naainjala na nüchooinkana Jacob, na watuushinuukana, sütümajee na'ürülaain noo'omüin José chi nawalakai, noikkakalaka nia süpüla amaanaa chamüin sulu'umüin tü mmakat Egipto. Je Maleiwakai, eejachi nia nümaa José. ¹⁰ Niyu'lüin nia suulia nümüliaa otta naapa amünchi nia atüja. Otta nia, anajüshi José nütüma no'ulu'u chi Faraónkai aluwataashikai sulu'u tü mmakat Egipto, chi anii e'itaain José na'ato'ujee süpüla aluwataawaa wanaa nümaa sulu'u tü mmakat Egipto otta ni'itaain najapulu'u tü kasa eekat nipialu'u.

¹¹ "Ee müsüja'a mapa sulu'upünaa süpüshua'a tü mmakat Egipto otta sulu'upünaa süpüshua'a tü mmakat Canaán jamü sümaa müliaa. Je na watuushinuukana, nnojotsü kasain eein nama'ana nekajatkat. ¹² Shiasa'a naapapa süchikü Jacob sünain eein eküülü sulu'u Egipto, nüjütakalaka chamüin na nüchooinkana süpüla ayalajaa eküülü sulu'ujee Egipto. Shiayülaja'a ne'e palajatkat nakua tüü chamüin. ¹³ Sümaa tü chiiruajatkat nakua, aküjiraashi José nüchikü namüin na nuwalayuukana sünain niain nia chi nawalakai. Je sükajee tia, nütüjaaa aa'ulu chi Faraónkai sünain jaralüin kapüshin José. ¹⁴ Je mapa süchikijee, José, nüsaajitkalaka Jacob, chi nüshikai, namaa na nüpüshikana

süpüla nantinnajanain Egiptomünin. Eeshii naya napüshua'a akaratshi nekii ja'ralimünin wayuu. ¹⁵ Je sükajee tia, o'unüshi Jacob kepiain Egiptomünin. Ouktüshi yalaja'aya. Mataaja'a na nüchoinkana, na waterushinuukana, ouktüshii yala'aya. ¹⁶ Je mapa, e'ikünüshii naya sulu'umünin tü mmakat Siquem. Ojoitünüshii naya yala sulu'u tü amuuyuu niyalajakat paala Abraham süka neerü noulia na nüchoinkana Hamor cha'aya Siquem.

¹⁷ "Je sülü'ütpa süpüla shikeraajüin tü nümakat Maleiwakai paala nümünin Abraham süka wane nünükü pansaasü, oko'omüinraasü ma'i tü nuu'uliwo'ukat Israel cha'aya sulu'u Egipto. ¹⁸ Je so'u tia ka'ikalüirua, o'ttüshi süpüla aluwatawaa sulu'u Egipto wane laülaa jekechi. Je chii, nnojoishi antüin naa'u José, nnojoikalaka ni'nnaajününin José nütüma. ¹⁹ Shiasa'a naainjala laülaashikai chii, nüpümüinjakalaka naa'in na waterushinuukana sünain müliaatajüin naa'inrua nütüma. Nüsitshii naya sünain noo'ulaainjatüin anouipa'a tü nachooinkat eekai jo'uuin sünain tooloyuuin süpüla ouktajatüin shiairua suulia wainmaawajünin naya.

²⁰ "Je su'unnaa ma'i tia, jemeishi Moisés. Otta nia, anashi ma'i no'ulu'u Maleiwakai. Eeshi Moisés nama'ana na kachoinkana nia so'u apününin kashi. ²¹ Noo'ulaapa nia anouipa'a na kachoinkana sütümajee tü naa'inrakat chi Faraónkai, chi laülaashikai sulu'u Egipto, süntakalaka nünain tü nüchonkat. Je tü, shipijakalaka nia maa aka naa'in wane eekai süchoin ma'i. ²² Je Moisés, ekirajünüshi

sünain sütüjüin tü wayuu sulujutkat tü mmakat Egipto, wayuukalaka nia yalayatshi ma'i sümaa nünükü otta sünain tü ni'yataainkat.

23 "Shiasa'a süntapa nuuyase Moisés sünainmüin tü pienchikat shikii juya, süntakalaka o'una'iree nümüin nama'anamüin na nüpüshikana, na nuu'uliwo'ukana Israel wanaa nümaa. Je nu'unakalaka. **24** Je wanaa sümaa yaain nia na'aka, ni'rüin müliaatajüin wane no'uluku nayakana nütüma wane Egiptoje'ewai, nuwataakalaka naalin süpüla pasalaainjachin nia nütüma. Nu'utakalaka naa'in chi wayuukai nüsalajee. **25** Tü jülükakat naa'in Moisés, nayaawatüinjatüyaa aa'u na nüpüshikana naajüin sünain niain nayu'laainjachin akajee nütüma Maleiwakai Egiptojee. Nnojotkalajasa nayaawatüin aa'u shia.

26 "Shiasa'a waneemüin ka'ikat, ee-janakalaka pi mashii no'uluku nayakana, na nuu'uliwo'ukana Israel, atka'alaain nüpüla. Nüchiajakalaka naya sünain nümüin namüin: 'Wa'lemüinyuwaa, ¿jamüshiikai jia müliaatajiraakalaka jaa'in jütüma? Aashin jjajiraayaain ne'e'. **27** Niasa'a chi müliaatajüshikai atüma naa'in chi wanee, nüjünaakalaka nüchikü Moisés sünain nümüin nümüin: '¿Jaraisa'a joo ke'inaajalaka pia süpüla aluwatawaa waa'u otta süpüla ekeraajaa wakuappa? **28** ¿Pu'uteetaale aa'in joo taya, maa aka pu'utüin naa'in so'ukalinka chi wayuu Egiptoje'ewaikai?'. **29** Niasa'a Moisés, wanaa sümaa nütüjaain saa'u tü

nüchikükat sünain su'walakajaain sainküin wayuu, nu'luwataakalaka yalejee. O'unüshi nia wattamüin sulu'umüin tü mmakat Madián. Je yala, kepiashi nia sa'aka wayuu naata nuulia, sulu'u naata koumainshi, eejachire nia kachooin pihamashii wayuu tooloyuu.

³⁰ "Sülatapa pienchi shikii juya süchikijee tü alatakat paala, ee'iyataashi wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai nümüin Moisés cha'aya isashiipa'a eekai tü uuchi kanüliakat Sinaí. Ee'iyataashi nia nümüin sa'aka nuchuwala wane wunu'u chuwatshi ma'i. ³¹ Niasa'a Moisés, aponojoosü naa'in sütümä tü kasa ni'rakat. Shiasa'a wanaa sümaa nürütkaainjachin süpüla nünalüinjatün shia süma'anamüin, naapakalaka nünüükü chi Maleiwakai sa'akajee tü ni'rakat. Müsü nümüin: ³² 'Taya chi Namaleiwasekai na putuushikanainnua. Taya Nümaleiwasekai Abraham, Isaac otta Jacob'. Niasa'a Moisés, kutkutta'atshi ne'e sütümä mmoluu. Nnojoire'ej'a'a niirakaweeyaain nümüin chi Maleiwakai. ³³ Je nümakalaka chi Maleiwakai nümüin: '¡Paakajaa püsapaatse su'uyaawa kojutüin taya pütüma! Süka jamüin, tü mma eere pia sha'watüin, pülasü süka aniin taya sulu'u. ³⁴ Te'rüin waneepia tü namülialakat na tapüshikana chakana sulu'u tü mmakat Egípto. Taapüin waneepia na'letüinya. Ashakatüshijese'e taya süpüla tayu'lüinjanain naya chejee. Je joolu'u, jalaichi tamüin taluwataaiwa pia Egiptomüin'."

³⁵ Ayatshia Esteban sünain aashajawaa

sümüin tü laülaayuuukalüirua:

—Moiséskai chii, chi anii najütaainka amaa paala sünain namüin nümüin: “¿Jaraisa'a joo ke'inaajalaka pia süpüla aluwatawaa waa'u otta süpüla ekeraajaa wakuaippa?”, nia neenajaka Maleiwakai nükajee wane aapiee sa'akapünaa nuchuwala wane wunu'u chuwatshi ma'i. Neenajüin süpüla nuluwatawaa Egiptomüin sünain laülawaa naa'u otta sünain ayu'laa naya Egipojee sa'akajee namüliala. ³⁶ Chiiyaalai, nia ayu'tka naya süchikijee naa'inrüin wattsaalin kasa, tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümüiwa otta tü kasa nii'iyatakakat akajee nüpülain. Naa'inrüin tüü cha'aya sulu'u tü mmakat Egipito, cha'aya eekai tü palaa kanüliakat Palaa Ishosü otta so'u pienchi shikii juya eepünaajanale naya waraittüin sainküinpünaa tü isashiikat.

³⁷ “Moiséskai chii, nia chi makai namüin na watuushinuukana: ‘Maleiwakai, chi Jümaleiwasekai, ni'itaajeechi ja'akajee jiakana wane wayuu nünükimaajachinchachi jümüin maa aka ni'itaain taya joolu'u. Joonoo sümaa süpüshua'a tü nümüinjatkät jümüin’.

³⁸ Moiséskai chii, nia eejachika namaa na watuushinuukana sünain jutkataa cha'aya isashiipa'a eekai tü uuchi kanüliakat Sinaí. Nia aashajaanaka amaa palajana so'u ka'ikat tia, nütüma chi aapiee nüma'anajeejachikai Maleiwa, nüntiraakat o'u nümaa saa'u tü uuchikat. Je yalejee, nüshakatapa, nüküjainjatüin shia sümüin tü wayuukalüirua. Nia aapünaka amüin tü nünükükat Maleiwa

nütüma süpüla nülatirüinjatün shia wamüin süpüla katüinjatün wo'u sütüma.

³⁹ "Akatsa'a nnojolüin jüüjüweein na watuush-inuuksana nümün, nayouktajaa amaachi ma'i nia. Ale'ejaweesü ma'i naa'in nachukua'a Egip-tomüin. ⁴⁰ Süka kama'ain Moisés saa'u tü uuchikat, müşhii naya nümün Aarón: 'Paainja wamüin wane su'uyaakua kasa süpüla wameiwasee, tü o'unirajatkat waya. Süka jamüin, chi Moisés ayu'tkai waya Egipto-jee, nnojotsü watüjaan aa'u kasain alatün nümün'. ⁴¹ Je naainjakalaka su'uyaakua paa'a süpüla namaleiwaseyawaa. No'utakalaka saa'in mürüt süpüla naapüin sümün, na'waajia shia. Emi'ijaashii naya saa'u tü kasa naainjakat. ⁴² Je sütümajee tüü, ayakalaashi Maleiwakai noulia. Niyüülajüin naya sünain na'waajüin tü jolotsükälüirua süpüla ne'rüinjatün tü muliaa saapeetkat namüin. Müshi'isa Maleiwakai sulu'u tü karaloukta kalu'ukat tü nashajakat na nünükimaajjanakana:

'Jiakana nuu'uliwo'ukana Israel, wanaa sümaa chajanainkain jia waraittün pienchi shikii juya sainküinpünaa tü isashiikat,
 ju'uta aa'inrü mürüt tamüin otta ju'waajüinka taya?

⁴³ Mataasükai shiakai jülü'üjaakuu jümüin tü miichi ju'waajiakat chi jümaleiwaseyaa kanüliakai Moloc
 otta nu'uyaakua chi jolotshi jümaleiwaseyaashikai, chi jolotshi
 kanüliakai Refán,
 na anaa jaainjüin süpüla ju'waajaa.

Sünainjee tia, tajuittireena jia sulu'ujee juumain,
 je tajünaweeena jia chejeeru'u sünain tü
 pueulokat Babilonia',
 nümakalaka Maleiwakai namüin.

⁴⁴ "Chaiwa'aya na watuushikana
 sainküinpünaa tü isashiikat, Moisés, naainjirüin
 naya wane miichi na'waaajiainjatü Maleiwakai.
 Naainjain shia sulu'u tü sükuappa nii'iyatakat
 Maleiwakai nümüin Moisés shiainjatüin
 saainjiain. Je yala sulu'u, nanaajaain tü ipa
 ashajünakat anain paala tü pütchi e'itaanakat
 nütüma Maleiwakai napüla. Nalü'üjaakuu
 namüsü tü miichikat eepünaale naya cha'aya
 sainküin tü isashiikat. ⁴⁵ Ouktapa naya yala
 isashiipa'a, apütünüsü tü miichikat napüla
 na nachooinkana. Je nalü'üjuin shia namaa
 nekerotpa nümaa Josué sulu'umüin tü mma
 nasünaakat suulia tü wane wayuukalüirua, na
 anaa niippiijaain Maleiwakai napüleerua. Je tü
 miichikat, ayatsia nama'ana sünainmüinre'eya
 nüka'iya David.

⁴⁶ "Chi laülaashikai David, anashiishi nümüin
 Maleiwakai. Je nia, nüchuntüinyaaje'e nümüin
 Maleiwakai niainjachin niakai aainjüin wane
 miichi nümüin eekai jimatüinjatüin, süpüla
 a'waa{j}iaa Maleiwakai, chi Nümaleiwasekai chi
 watuushikai Jacob. ⁴⁷ Niakajasa akumajirirüin
 shia Salomón, chi nüchonka'iya ne'e David. Tü
 miichikat, shia wane miichi miyo'u aainjuushi
 süka ipa. ⁴⁸ Shajasa nnojolinja'a kepiain chi
 Maleiwa Miyo'ushikai ma'i sulu'u miichi saain-
 janain wayuu. Maa aka nümakat Maleiwakai
 nuwaralu'upünaa chi nünükimaajachikai:

49 'Tü sirumakat shia teinaseka süpüla
aluwatawaa
otta tü mmakat shia süpülajanaka'aya
too'ui.

¿Kasa wayuu miichi tü jaainjeetkat tapüla?',
müshi Maleiwakai.

'Jaraleerü miichi tia teemeraainjatkat alu'u

50 sünain tayain kaainjanain tü kasakat
süpüshua'a? "

51 Ayatshia Esteban sünain aashajawaa
sümüin tü laülaayuukalüirua:

—Otta jiakana, wayuu iche aa'inchii jia.
Müshijese'e saa'in wayuu manoulasat süka
nnojolüin jaa'a jümüin sümüin nünükü
Maleiwa otta nnojolüin joonooin sümaa.
Jiyouktüin tü naa'inreekat chi Naa'inkai
Maleiwa. Müshi'iya aka ne'e jia naa'in
na jituushinuukanainnuu paala sümäiwa.

52 Nnojoishi eeichin wane na'akajee na
nünükimaajananaka Maleiwa eekai nnojolin
müliain natüma na jituushikana. No'uta aa'inna
na eekai naküjin süpülainpüshi nüntüin chi
Nüchepchiakai Maleiwa, chi aa'inkai nümüin
waneepia tü nüchekakat, chi anii jaapüinkain
ekii sünain ju'utirüin naa'in. 53 Mayaainje'e
saapuushin jümüin nakajee na aapieekana tü
nuluwataakat anain chi Maleiwakai, nnojotsü
kasajatüyaain jümüin.

O'utüna aa'inchii Esteban

54 Shiasa'a naapapa tü nümakat Esteban
namüin, üttüsü ma'i naa'in otta jashichishii ma'i
naya nümüin. 55 Je Esteban, sütüma niain
katsüin chi Naa'inkai Maleiwa naa'u otta sünain

chain chüntüin no'u iipünaamüin, ni'rakalaka chi Maleiwakai sünain anashantain ma'i nia otta Jesús sha'watüin nikialu'ujee Maleiwakai.

56 Nümakalaka namüin na wayuukana:

—Jiirakaa! Te'rüin jutatüin tü sirumakat otta chi Shipayakai Wayuu sha'watüin nikialu'ujee Maleiwa sünain laülawaa na'ato'ujee.

57 Nayasa'a nayakana, mache'eyaakalaka naya suulia tü nümakat namüin. Sünain na'waatüin, nawanaajaakalaka noo'omüin Esteban sünain nasaapünaajaain nümaa.

58 Nayu'tkalaka nia anooipa'amüin suulia tü pueulokat eere nia na'ina'alüin süka ipa. Je na wayuu aküjashiikana ma'i nüchikü, naakajaain nashe'in süpüla na'ina'alüin nia, yaakalaka shia napütüin nüpüla wane jima'ai kanüliashi Saulo.

59 Je Esteban sünain yaain nü'ina'annüin süka ipa, aashajaashi nümüin Jesús. Müshi nia: "Senyotkalee Jesús, paapaa taa'in".

60 Nujutuukalaka süka nüsapain mmolu'u sünain nu'waatüin emetut: "Senyotkalee, nnojo kachipünaain paa'in namüin na wayuukana tü naa'inrakat tako". Je süchikijee nümüin tüü, ouktakalaka nia.

8

Müliaatajüshii na anoujashiikana atümaa je a'walakajaashii naya

1 Je eejaittaala Saulo sünain "Anashi müleka nu'utünüle aa'in" sünain maa nümüin Esteban. Je so'uya ne'e ka'ikat tia, saa'innakalaka wane müliaatajaa aa'in namüin na anoujashiikana chajanakana Jerusalén natüma na judío

manoujainsaliikana. Na'walakajaakkalaaka joo napüshua'ale'eya shi'ipa tü mmakat Judea otta Samaria. Naya'ala ne'e apüta'alaaka, na Aluwataaushikana cha'aya Jerusalén.

² Je wane wayuuinnua keisalajüshii sümüin nakuaippa nu'upala Maleiwakai, nojoitüin joo Esteban sünain wattain saalin ne'ira nüchiirua.

³ Yaakaijasa'a Saulo sümää naja'laje'ereein ma'i na anoujashiikana. Ekerojotaashi nia sulu'u nepia wane'ewai nakua sünain najaraijüin naya sulu'ujee süpüla nüpüreesajirünjanain naya, maa aka tooloyuu otta jieyuu.

*Eeshii na wayuu eekai naapaain tü nüchikükät
Jesús cha'aya Samaria*

⁴ Nayasa'a na a'walakajaakkana paala, aküjashii naya tü pütchi nüchikümaajatkät Jesúus eepünaaleje naya. ⁵ O'unaka'iya Felipe chai nukua sulu'umüin tü pueulo miyo'usükät sulu'u Samaria, je yala nüküja achikichi chi Cristokai sümüin tü wayuukalüirua. ⁶ Je na wayuukana, naapajapa tü nümakat Felipe namüin otta ne'rapa tü kasa naa'inrakat Felipe nütüma Maleiwakai, tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümüiwa, tü nii'iyatakat aka nüpülein, kache'ejüshii ma'i naya napüshua'a süpüla tü naashajaakat achikü nama. ⁷ Eesü kojuya wayuu kale'eru'usü yoluja, ayu'laasü shia nale'eru'ujee. Ayu'laajüsü sünain kookotajüin. Otta eesü kojuya wayuu anakat nütüma, türä eekai ouktüin süsa'a sümää türä eekai masa'ain. ⁸ Eekalaka ma'i saa'in wane miyo'u talataa sulu'u tia pueulokat.

⁹ Je yala eeshi wane wayuu kanüliashi Simón. Je nia, wane wayuu ouutshi, chajachijese'e nia sulu'u tia pueulokat sünain na'alainpalajüin tü wayuukalüirua chajatkat sulu'u Samaria. Je sümüin tü wayuukalüirua, a'waataashi ma'i nia nulu'ujiraa sünain nülanaain suulia tü waneeirua wayuukalüirua naashin.

¹⁰ Napüshua'ale'eya na wayuukana, makat aka wayuu eekai müliain nanainmüinre'eya na wayuu eekai anapülin, kache'ejüshii ma'i süpüla tü nümakat namüin. Otta majataashii naya nümüin: "Nia'a chii, chi 'Nüpüleinmaajachi Maleiwa' münakai". ¹¹ Oonooshii naya sümää tü nümakat namüin süka kakaliainain naya sünain na'alainpalakuu nümüin naya süka tü kasa naa'inrakat süka tü outsüü eekat nüma'ana.

¹² Shiasa'a wanaa sümää nanoujain nümüin Felipe tü pütchi anasükat nüküjakat namüin süchikü tü nükuaippakat Maleiwa sünain aluwatawaa otta nüchikü chi wayuukai kanüliakai Jesucristo, nawoutisaajitkalaka, makana aka wayuu tooloyuu otta wayuu jieyyuu. ¹³ Otta anoujashi chi Simónka'iya sümää nuwoutisaajirale'einya. Je süchikijee, nümaakuu nümüshi joo nia Felipe eepünaale nia, ainku'uwaisejese'e ma'i naa'in eepünaale ni'rüin Felipe sünain naa'inrüin tü kasa nütüjakat apüleerua Maleiwa nümiüwa, tü nii'iyatakat aka nüpülein.

¹⁴ Nayasa'a na Aluwataaushikana chajanakana Jerusalén, naapapa nachikü na wayuu chajanakana Samaria sünain nanoujain sünain tü nünükükat chi Maleiwakai, najütüin

Pedro nümaa Juan chamüin nanainmüin. ¹⁵ Nantapa chamüin, aashajaashii naya nümaa chi Maleiwakai naa'u na anoujashiikana süpüla nüntajachin chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'in wane'ewai nakua, ¹⁶ süka mantüinyüli'inya nia sulu'umüin naa'inrúa. Shia eeka ne'e, woutiisain naya saa'u nünülia chi Senyotkai Jesús. ¹⁷ Je Pedro nümaa Juan, ne'itaakalaka najapü naa'uirua shiyaawase nachuntün süpüla nikerolüinjachin chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'inrúa na wayuukana. Nikerotkalaja'ayaka sulu'umüin naa'inrúa.

¹⁸ Ni'rapa Simón sünain nikerolüin chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'inrúa na anoujashiikana sükajee ne'itaain najapü na Aluwataaushikana naa'uirua, nüküjakalaka süchikü neerü namüin ¹⁹ sünain nümuin:

—Iche'era tamüin türä pülaa jüma'anakat tama'anaiwa wanaa jümaa süpüla nikerolüinjachi'inya chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'inrúa na wayuu eekai te'itaain tajapü naa'uirua, maa aka jütüma.

²⁰ Nümakalaka Pedro nümuin:

—;Amülouijiraa pümta nümaa Yolujaakai sümaa tü pünneetsekat saa'u suwataaain pikiru'umüin piyalajeein tü kasa nüsülajakat Maleiwakai wamüin, tü wainkakat aka waa'inrüin kasa eekai müin aka tüü! ²¹ Nnojoishi pia eeinjachin apashii sünain tü a'yataawaakat süka wayuuin pia nnojoishi pansaain aa'in nu'upala chi Maleiwakai. ²² Puu'ulaa suulia türä paainjalakat otta puchunta nümuin chi Maleiwakai kama'ache mototoojeerüle naa'in

pümüin saashajaala paa'in. ²³ Te'rüin tü pükuaippakat sünain ayatüin sünain mojuin ma'i shia. Nülerajüin ma'i chi Maleiwakai akuaippaa eekai müin aka türa. Piakai, müshi isakai püchikü sünain puu'ulaain suulia paain-jala.

²⁴ Niasa'a Simón, nümakalaka:

—Jaashajaa jiakana nümaa chi Maleiwakai taa'u suulia sülanüin tamüin tü kasa mojusü jümakat tamüin.

²⁵ Je mapa Pedro nümaa Juan, süchikijee naküjain süchikü tü kasa ne'rakat namaaiwa'aya Jesús otta naküjain nünüikü chi Maleiwakai, ale'ejüshii naya Jerusalénmüin nachukua'a. Je nakua'ata, naküja achiküt tü pütchi anasükat nüchikü Jesús chi O'tte'erüikai sulu'upünaa wainma pueulochen sulu'u tü mmakat Samaria.

Felipe nümaa chi wayuu cheje'ewaikai Etiopía

²⁶ Shiasa'a mapa, süchikijee tüü, nümakalaka wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai nümüin Felipe: “¡Pümayawaata! Pu'una uuchimüin pukua sulu'upünaa süpüna Jerusalén chawatkat sünainmüin tü pueulokat Gaza, tü wopu alatakat eere maa'inyatuulin mmakat”.

²⁷ Amayawaaja'a nümiin Felipe. O'unüshi nia. Shiasa'a sulu'upünaa tü wopukat, nülatirakalaka nia wane wayuu cheje'ewai sulu'u tü mmakat Etiopía. Wayuu kajapulu'ushi wane miyo'u a'yatawaa, süpü'üyashi suwashirüin Candace, tü aluwataasükat sulu'u Etiopía. Otta nia, wayuu akapajuushi. O'unüshi paala Jerusalénmüin sünain a'waajaa

Maleiwakai su'uyaawa kojutün nia nütüma.

²⁸ Ale'ejüshichikalaka nia chai nukua numainpa'amüin süchikijee a'waajaakat, joyotojo'ölüin sulu'u wane kareeta ne'ejenasü sünain aashaje'eraa tü ashajuushikat nütüma Isaías, chi nünükimaajachikai Maleiwa.

²⁹ Niasa'a chi Naa'inkai Maleiwa, nümakalaka nümüin Felipe: "Pülü'üla süchiirua tia kareetakat sa'ato'uiwa pia". ³⁰ Nuwataakalaka süchiirua sünain nürütkaain sünainmüin. Shiasa'a wanaa sümaa yaain nüntün nüma'anamüin chi wayuukai, naapakalaka sünain shiain naashaje'erüin tü ashajuushikat nütüma Isaías. Nüsakitkalaka nia:

—¿Eesüya piyaawata aa'u türa paashaje'etkat?

³¹ Je chi wayuukai, nüsouktakalaka ni'ipajee:

—¿Jamakuaippalüinjatü süpüla tayaawatün saa'u, nnojolire eein wane wayuu aküjainjachikai tamüin sünain jamalu'ulüin?

Je nuchuntakalaka nümüin Felipe süpüla no'otoojinjachin otta nüikkalaainjachin na'ato'u.

³² Tü shi'ipakat tü ashajuushi naashaje'erakat, shia tü makat mayaa:

"O'uninnüshi nia süpüla o'utünaa aa'in maa aka nu'uninnakai wane anneerü sulu'umüin tü aüjaaleekat süpüla o'utünaa aa'in.

Maa aka naa'in wane anneerü ma'yalajüin najapulu'u chi aüjakai noi, müshia niakai, nnojoishi asouktüin naa'ujiraa namüin na o'utakana naa'in.

³³ Müliashi nia atümaa süka mojutün amüinyüü, otta awalaajüshia ne'e atümaa maainjaloule.

Nnojoire'eja'a jaraleechin müin: 'Shiayaain
nuu'uliwo'u türairua', müin nümuin
süka nu'utünatüjülin aa'in maalü yaa
saa'ujee mmakat".

34 Niasa'a joo chi wayuukai nümakalaka
nümuin Felipe:

—Püküja tamüin jaman, ḡjarai nüshajaka
achikü chi nünükimaajachikai Maleiwa,
nüchiküjiraa niakai, nüchikütaapa wane naata?

35 Nüsouktakalaka Felipe nümuin:

—Niasa saashajaaka achikü Jesús.

Je nu'ttakalaka sulu'uje'eya ne'e tü shi'ipakat
tü ashajuushi sulu'ukat tü karaloukta
nüchikimaajatkat Maleiwa sünain aküja
nümuin tü pütchi anasükat nüchikü Jesús
chi O'tte'erükai. **36** Shiasa'a mapa, nalatakalaka
sü'ütpünaa wane mma eere eejatüin wane wüin.
Nümakalaka chi wayuukai nümuin Felipe:

—Anu'usa wane wüin, ḡeesü wane kasa nno-
jotka woutiiseein aa'ujee taya?

37 Je nüsouktakalaka Felipe nümuin:

—Eeshi pia süpüla woutiisüin müleka
pünoujüle süka paa'in shiimain.

Nümakalaka nümuin Felipe:

—Tanoujain sünain niain Jesucristo Nüchoin
Maleiwa.

38 Nüsha'wale'eritkalaka tü kareetakat.
Nashakanuwaakalaka piamate'e eemüin tü
wüinkat. Je nuwoutisaajakalaka nia Felipe.

39 Shiasa'a wanaa sümaa nayu'laain shirokujee
tü wüinkat, aapünaajaanala'a münüshi Felipe
nütüma chi Naa'inkai Maleiwa nüma'anajee chi
wayuukai. Nnojo'iraa nümakalaka ni'rüin nia

yalejee. Ayatakaijasa'a o'unüin chi wayuukai ee'ewaire nia sünain talatashantain ma'i naa'in.
40 Je chajaittaasa'a Felipe sulu'u tü pueulokat Azoto. Je yalejee, nu'unanajakalaka sulu'upünaa wane'ewai sukua tü pueulokalüirua sünain aküjaan nüchikü chi O'tte'erükai, antatataalain sulu'umüin tü pueulokat Cesarea.

9

Anoujalaa müshi Saulo nünain Jesús

1 Je süma'inru'u tü waraittün Felipe sünain aküjaan nüchikü Jesús, ayatshia Saulo sünain nu'uteein saa'in tü anoujasükalüirua nünain chi Senyotkai. Müshijese'e nia o'unüin nünainmüin chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana süpüla taashinjachin nia sünain olojoo süchiirua tü anoujasükalüirua. **2** Achuntüshijese'e nia nümüin wane karalouktairua namüinjatü na laülaashiikana sulu'ukana wane'ewai sükua tü ekirajüleekat na judíokana cha'aya sulu'u tü pueulokat Damasco. Müsü pütchi sulu'ukat tü karalouktakat wane'ewai sükua: "Eesü süpüla nüta'ülirüin Saulo tü wayuukalüirua nüntakat anain cha'aya eekai sünoujain nünain Jesús, tü oo'ulakakalüirua tü akuaippaa kanüliakat 'Wopu Jeket' nünainjeejatkat. Nüta'ülireerü tia wayuukalüirua, maa aka tooloyuu sümaa jieyuu, süpüla nüntirüinjatüin shia yaamüin Jerusalénmüin süpüla püreesainjanain naya atümaa".

3 Nu'unakalaka joo Saulo chamüin Damascomüin. Shiasa'a chamüin nülü'ülaapa süpüla nüntüin Damascomüin, sootolo'ola sümakalaka

wane luusa chejeejatü sirumalu'ujee sünain pasaninjaain nia süchiki. ⁴ Nu'tpünajaakalaka Saulo mmolu'u sünain naapüin wane pütchi müsü yaa:

—Sauloo, ¿jamüshi taya pümuin, müliakalaka ma'i taa'in pütüma?

⁵ Nüsakitkalaka Saulo:

—¿Jarai pia, Laülaashikalee?

Süsouktakalaka tü pütchikat:

—Taya chi Jesús müliakai aa'in pütüma sünain pulojüin ma'i süchiirua tü wayuu tamaajatkälürua. ⁶ Pütamawaata pikeroloiwa sulu'umüin tü pueulokat. Je yala aküjüneerü pümuin tü anakat süpüla paa'inrüin.

⁷ Je na nümaajanakana, ainkuusü ma'i naa'in je masouktüinpünaasalii süka naapüin wane pütchi sünain nnojolüin eein ne'rüin wane wayuu. ⁸ Nütamaakalaka Saulo mmolu'ujee. Je wanaa sumaa neerulüin tü no'ukat, nnojotsü ni'rüin tü mmapa'akat. Aapaanüshijese'e nia süka najapü sünain najattünün chamüin Damasscomüin. ⁹ Makatakalaka nia cha'aya apünün ka'i sünain ayatü'inya nia mo'upa'ain, sünain meküin je nnojolüin kasain nüsün.

¹⁰ Cha'aya Damasco, kepiashi wane wayuu anoujashi, kanüliashi Ananías, je ni'rataalain naa'in chi Senyotkai sünain nümüin nümüin:

—Ananías.

Nüsouktakalaka Ananías ni'ipajee:

—Anii taya, Senyotkalee.

¹¹ Nümakalaka Senyotkai nümüin:

—Pu'unaata sulu'umüin tü kaaye kanüliakat Lotüsü. Je yala nipialu'u Judas, püsakira nünain

wane wayuu kanüliashi Saulo cheje'ewai sulu'u tü pueulokat Tarso. Je nia maa'ulu, aashajaashi nümaa Maleiwakai. ¹² Je ni'rataalain naa'in wane wayuu kanüliashi Ananías ekerolüin nünainmüin sünain ni'itaain najapü naa'u süpüla ko'uinqachin nia nüchukua'a.

¹³ Nüsouktakalaka Ananías sütüma tü münakat nümüin:

—Senyotkalee, chi wayuukai, taapüin nüchikü sütüma wayuu wainma sünain wattain saalin kasa mojusü naa'inrakat namüin na wayuu anoujashiikana pünain chakana sulu'u Jerusalén. ¹⁴ Je antüshi joolu'u nia yaamüin yaa sünain laülaashin natüma na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdoteekana süpüla nütaüjirüinjanain napüshua'le'e na anoujakana pünain, süpüla nüpüreesajirüinjanain naya.

¹⁵ Je nümakalaka ne'e Senyotkai nümüin:

—Pu'unaata maala! Süka jamüin, chisa wayuukai, taneekajala süpüla naashajaainjachin tachikü sümüin tü wayuu nnojotkalüirua judíoin, tü "gentile" münakalüirua, nama'ale'eya na aluwataashiikanairua saa'u je sümüin tü nuu'uliwo'ukalüirua Israel süma'aya'a. ¹⁶ Tee'iyateerü nümüin tü wattakat saalin müliaa ni'rüinjatkat sünainjee aküjaatachikü.

¹⁷ Nu'unakalaka Ananías eemüin tü miichikat eere Saulo. Shiasa'a nikerotpa, nümakalaka nümüin sünain ni'itaain najapü naa'u:

—Tawala Sauloo, chi Senyotkai Jesús, chi ee'iyataakai pümuin sulu'u tü wopukot

eepünaajachire pia, nuluwataain taya süpüla ko'uinjachin pia püchukua'a je süpüla niainjachin katsüin chi Naa'inkai Maleiwa paa'u.

18 Shiasa'a yaawalaja'aya, ojunuujaasü süpa'ajee no'u Saulo wane müsü aka saa'in soi jime. Je anakalaka tü no'ukat süchukua'a. Nütamaakalaka, woutiisakalaka nia. **19** Je süchikijee, nikakalaka. Atütülaasü naa'in süchukua'a. Je makatakalaka nia, so'u maa aka jera ka'i eera, namaa na anoujashiikana kepiakana cha'aya Damasco.

*Saulo sünain aküjaa nüchikü Jesús sulu'u
Damasco*

20 Nnojoittaainja'a nia eekuu müin, o'ttomaattühi sünain aküjaa, sulu'upünaa tü ekirajüleekat na judíokana, nüchikü Jesús sünain nia'inya Nüchoin chi Maleiwakai. **21** Nayasa'a napüshua'a na eejanakana sünain aapajaa tü nüküjalakat, ainkuusü ma'i naa'inrua sünain namajiraain: “¿Nnojoishiche niain chi aja'laje'ereepü'ükai wayuu cha'aya Jerusalén eekai sünoujain nünain chira naashajaakai ma'i achikü joolu'u? ¿Nnojoishi nia antüshin yaamüin süpüla nütaüjirüinjatüin türa eekai yaain yaa süpüla nümaainjatüin Jerusalénmüin püreesain nama'anamüin na laülaashiikana na'akajee na sacerdotekana?”.

22 Je Saulo aashajaashi sümaa yalayalain ma'i naa'in je sünain niyu'la niyu'la nümuin tü apansaajakat nüchikü Jesús sünain nia'inya chi Cristokai, Nüneekajalakai Maleiwa. Je na judío

kepiashiikana Damasco, eetüjüttaayai jamünin nanükü shi'ipajee tü nümakat.

Saulo, isashi noulia na o'uteekana naa'in

²³ Je mapa sülätapa kojuya ka'i, anajiraakalaka nanükü na judiókana nikiirajee Saulo shii'iree no'utüin naa'in. ²⁴ Je Saulo naapa achiküt tü naa'inreekat na wayuukana nüka. So'uka'i je sa'wai, ko'ulujunayaa müsü wane'ewai sükua natüma so'u sükulaatse tü pueulokat shii'iree nüntüin ne'ipamüin süpüla no'utajachin naa'in. ²⁵ Shiasa'a sa'wai, na anoujashiikana, nashakatirakalaka nia sulu'u wane shaaula sulu'upünaa wane wentaana süpücho'umüin tü sükulaatsekat. Isaichikalaja'aka nia.

Saulo, aküjiraashi nüchikü Jesús wanaa nammaa na Aluwataaushikana

²⁶ Je nüntapa Saulo Jerusalénmüin, kee'ireeyaatsü naa'in kotteein nia namaa na anoujashiikana chajanakana cha'aya, akanasa'a nnojolüin nanoujain sünain nünoujashichipain. Mmolojokalaka naya napüshua'a neema süka ayatayaayüli'inya nia naashin sünain olojoo nachiirua. ²⁷ Je niakalaka o'unirüin nia Bernabé nanainmüin na Aluwataaushikana. Nüküjakalaka Bernabé namüin nüchikü Saulo sünain ni'rüin chi Senyotkai sünain naashajaain chi Senyotkai nümaa sulu'u süpüna Damasco. Otta nüküjain namüin sünain nüküjüin Saulo nüchikü Jesús cha'aya Damasco sümaa yalayalashantain ma'i naa'in sünain aküja. ²⁸ Makatüichikalaja'aka Saulo yala Jerusalén. Namaakuu namüshi joo nia. Je aküjashi nia

nüchikü chi Senyotkai sümaa yalayalain ma'i naa'in, eepünaale nia namaa. ²⁹ Otta aashajaashi nia nüchikü chi Senyotkai sünain naa'ayajiraain ma'i namaa na judío aashajaashiikana pütchi griego. Shiasa'a sünainjee tia, no'uteekalaka naa'in. ³⁰ Nayasa'a na anoujashiikana, natüjaapa saa'u tü aa'inneekat nüka Saulo, no'unirüin nia Cesareamüin, je yalejee najütüin nia chamüin Tarsomüin.

³¹ Jimatakalaka saa'in mmapa'akat namüin na anoujashiikana napüshua'a chajanakana sulu'u tü mmakalüirua cha'aya Judea, Galilea otta Samaria. Akatsinraasü ma'i naa'inrua sünain nanoula sünain kojutüin chi Senyotkai natüma waneepia. Je sükajee nükaalinjain naya chi Naa'inkai Maleiwa, o'unüshii naya sulu'u nokojualaain ma'i.

Anashi Eneas nütüma Pedro

³² Je mapa Pedro, o'unanajüshi sulu'upünaa wane'ewai sukua noumain na anoujashiikana sünain waraitaa naa'u. Je antatataalain nia nanainmüin na kepiakana sulu'u tü pueulo kanüliakat Lida. ³³ Je yala, nünta anainchi wane wayuu oukta asa'achi je oukta atünachi, kanüliashi Eneas. Eeichi nia mekiisalü juya sünain ju'letaa.

³⁴ —Eneas, ipütamaapa! Anaichipa pia nütüma Jesucristo. Pükotchajaa puju'lejia — nümakalaka Pedro nümüin.

Je so'ujee tia, atamataashi Eneas. ³⁵ Je süka anaichipain joo nia shi'rüin tü wayuukolüirua chajatkat sulu'u Lida otta sulu'u tü mmakat Sarón, anoujashii joo naya nünain chi Senyotkai.

Aso'iraasü saa'in Dorcas nütüma Pedro

³⁶ Je sulu'u wane pueulo miyo'u kanüliasü Jope, eesü wane wayuu anoujasü kanüliasü Tabita, je süka pütchi griego, "Dorcas" münüsü. Je tü wayuukat, aa'intsü waneepia kasa anasü sünain sükaalinjain na wayuu müliashiikana. ³⁷ Shiasa'a so'u wane ka'i, antüsü ayuulii sünain, je mapa, ouktakalaka shia. Je süchikijee so'oojinnüin, e'ikajaanüsü shia sulu'umüin sütaüjia tü iipünaajatkät miichi, süka paa'uwaain tü shipiakat. ³⁸ Je Jope, ka'yatüsü su'unalut sünainjee Lida eere Pedro. Shiasa'a na anoujashiikana, süka natüjaain naa'u sünain yalain nia, naluwataakalaka pihamashii wayuu süpüla maa nümüin: "Jalia'aya waya. Anashia pu'unüle wamaa joolu'uchon Jopemüin, eemüin na wawalayuu ajütakana waya".

³⁹ Je o'unamaatüshi joo Pedro namaa. Mayaashi antün nia, e'ikajaanüshi eemüin tü ouktüsükat. Je yala eeshii nüpüla wane jieyuu oukta a'wayuusechii. Noutkajaakalaka joo nia sünain na'yalajüin ma'i je sünain nee'iyatüin nümüin tü nashe'in saainjanainkat paala Dorcas namüinrua kataiwa'aya so'u. ⁴⁰ Nujuitirüin joo Pedro naya napüshua'ale'eya. Je achuntüshi joo nia nümüin Maleiwa sünain nüsapainkain. Keraapa nia süchikijee achuntaa, apalaitaashi sünainmüin tü ouktüsükat sünain nümüin sümüin: "Pütamaa, Tabitaa". Shiasa'a shiakat, sujatalüin joo tü so'ukot. Je mayaashi shi'rüin Pedro, süikkalaakalaka. ⁴¹ Shiasa'a naapaakalaka shia sajapü'ipa

sünain nütamate'erüin. Je neenakakalaka na anoujashiikana namaa na jieyüu oukta a'wayuusechiikana süpüla nii'iyatüin shia namüin sümaa katüin so'u. ⁴² Je a'walakajaasü süchikü sulu'upünaa süpüshua'a tü pueulokat Jope. Je wainma wayuu, anoujasü sulu'ujee nünain chi Senyotkai. ⁴³ Makatüshi Pedro kojuya ka'i sulu'u Jope nipialu'u wane wayuu akuttiirajüi kanüliashi Simón.

10

Cornelio, aluwataashi nünain Pedro

¹ Eeshi wane wayuu kanüliashi Cornelio cha'aya sulu'u tü pueulokat Cesarea. Je nia, sülaülashi poloo shikii surulaat sünainjee tü waneekat shi'ipapa'a surulaat romano chakat Cesarea, tü kanüliakat Italiano. ² Je nia, wayuu keisalashi sümüin nükuaippa nu'upala Maleiwakai. Je kojutshi Maleiwakai nütüma otta natüma napüshua'a na eekana nipialu'u. Je aapawaishi nia neerü süpüla akaalinjiaa na judío müliajüshiikana otta aashaja'awaishi nia waneepia nümaa chi Maleiwakai.

³ Shiasa'a so'u wane ka'i aliika ka'ikat, nii'iyataakalaka wane aapiee nümuin, nüma'anajeejachi Maleiwakai. Ni'rashantain ma'i süka no'u sünain ekerolaa nünainmüin eejacire nia. Nümakalaka chi aapieekai nümuin:

—Cornelioo.

⁴ Je Cornelio, yalaichija'a nia chüntüin no'u nünain. Nüsouktakalaka nümuin sümaa tüntüin ma'i naa'in:

—¿Kasa wayuu, laülaashikalee?
 Naashajaakalaka aapieekai nümüin
 nüchukua'a:

—Anashiisü nümüin Maleiwakai paashajaain
 nümaa otta pükaalinjain tü müliajüsükat.
⁵ Je joolu'u, püjüta pümata wayuu chamünin
 Jopemüin NASAAJAIWA wane wayuu kanüliashi
 Simón, chi Pedro münakai. ⁶ Katunküleshi nia
 nipialu'u wane niisholia, akuttiirajüi, kepiakai
 sotpa'a palaakat.

⁷ Niasa'a Cornelio, nu'unapa chi aapiee
 aashajaashikai nümaa, neenajakalaka piamashii
 na nüchepchiakana otta waneechia surulaat
 no'uluku na nümaatalakana aa'in, keisalashi
 sümüin nükuaiippa nu'upala Maleiwakai. ⁸ Je
 súchikijee nüküjain namüin süpüshua'a tü
 ni'rakat otta tü nüküjakat chi aapieekai nümüin,
 nüjütakalaka naya Jopemüin.

Tü kasa ni'rakat aa'in Pedro

⁹ Shiasa'a wattamüin, kale'o ma'i ka'ikat,
 Pedro cha'aya Jope, wanaa sümäa nalü'ülüin
 ma'i na wayuukana sünainmüin tü pueu-
 lokat, nüliikajaakalaka sünainmüin wane müsü
 saa'in süpa'a miichi yaasü saa'ujee tü mi-
 ichikat sünain aashajawaa nümaa Maleiwakai.
¹⁰ Süntakalaka jamü nünain. Nikeekalaka aa'in.
 Je sümä'inru'u sü'lakajaanüin tü niküinkat,
 antüsü nünainmüin wane müsü saa'in lapü.
¹¹ Eerulaataalasü saa'in sirumakat no'ulu'u.
 Ni'rakalaka wane kasa miyo'u ma'i müsü aka
 saa'in wane kuluulu ashakatüin süpa'amüin
 mmakat. Kaalajasü sünainjee tü pienchisükat
 sot. ¹² Eesü su'uluku mürüt koo'uisükat

yaa sulu'u, otta su'uluku tü kasa lemtüsükat mmolu'u, otta su'uluku tü wuchii waawatsükat iipünaa. Eesü su'uluku süpüshua'ale'eya yaa sulu'u. ¹³ Shiasa'a naapakalaka wane pütchi müsü nümüin:

—Pedroo, püüjawaata pikaaowan.

¹⁴ Je nüsouktakalaka Pedro:

—¡Nnojo, Maleiwakalee! Nnojoishi eeichin teküin eekai süpülajünün woulia wayakana judiókana.

¹⁵ Je süsouktakalaka tü pütchikat süchukua'a:

—Tü eküülü nüpülapüpü'ükat paala Maleiwakai, nnojotsü apülapüpü'ükat paala maa'utpünaa yaa naashin. Müshijese'e müin taya pümuin: Nnojo ayatüin “Apülapüpü'ükat paala toulia türa” pümuin sümüin.

¹⁶ Je apünuintua ma'i sülatüin tüü. Je süchikijee, ojoloochijaanüsü tü kuluutkat chai sükua sirumalu'umüin süchukua'a.

¹⁷ Je wanaa sümaa yaain shiwa'ajaain naa'in Pedro sünain nüchaje'erüin naa'in sünain jamalu'ulüin tü ee'iyalaakat nümüin, nantapaatakalaka na wayuu nuluwanaajalakana Cornelio so'ulu'umüin nipia Simón eejacire nia. Süka nasakij Jain sünain, nanta anainrü.

¹⁸ Nasakitkalaka sünain emetulüin nanüikü: “¿Nnojoishi yaain ji'rüin katunkülein wane wayuu kanüliashi Simón, chi Pedro münakai?”.

¹⁹ Je yaataaiwaja'a Pedro sünain aashaje'eraa naa'in sünain tü ee'iyalaakat nümüin shii'iree niyaawatüin saa'u jamalu'ulüin, nümakalaka chi Naa'inkai Maleiwa nümüin:

—Piirakaa, Pedro, anaa apünüinshii wayuu achajaashii püchikü. ²⁰ Puuntawaata sünain ashakataa pu'unaiwa namaa. Je nnojo wainmajüin paa'in saa'u o'unaa namaa süka tayain kamajalain naya süpüla NASAAJÜINJACHIN pia.

²¹ Je ashakatüshi Pedro nanainmüin. Je nümakalaka namüin:

—Taya chi wayuu jüchajaakai achikü. ¿Kasa te'iyouka amüin jia?

²² Je nasouktakalaka na wayuukana:

—Nüjünala waya Cornelio, chi sülaülashikai poloo shikii surulaat romano. Wayuu aa'inrakai tü anasükat je kojutshi Maleiwakai nütüma. Otta na judíokana, naashajaa achikichi nia sünain wayuuin anamia. Aashajaashire'e wane aapiee nümaa, nüma'anajeejachi Maleiwakai süpüla nüsaajirüinjachin pia nipialu'umüin süpüla aküjaan tü püküjüinjatkaleje achikü nümüin.

²³ Niasa'a Pedro, nikerotitkalaka naya paülü'ümüin. Atunkaashii naya nüma'ana so'u tia. Je watta'amüin, nu'unakalaka namaa. Otta eesü no'uluku na anoujashii Jopeje'ewaliikana o'unüin namaa süpüla nu'uyaajanaa Pedro.

Pedro sünain aküjaan nipialu'u Cornelio

²⁴ Shiasa'a waneemüin ka'ikat, nantapaatakalaka Cesareamüin, eejacchire Cornelio sünain a'atapajaa naya sümaa nüpuishi otta na nütünajunnuu nnojotkana yalejeein aa'in nuulia, tü naapirüinkalüirua paala. ²⁵ Je wanaa sümaa nüntüin Pedro nipialu'umüin Cornelio, ajuittaashi nia nüpanapa sünain nu'ttün süka nüsapain yaa nuu'uleepshimüin, shiyaawase

kojutüin nia nütüma süka pülashiyaaín nia naashin. ²⁶ Nümakalaka Pedro nümüin:

—¡Pütamaa! ¡Wayu'uya ne'e taya wanaa pümaa!

²⁷ Nekerotkalaka paülü'ümüin sünain yootüin naya, eejatüle jutkatüin wainma wayuu nüpüla.

²⁸ Shiasa'a nümakalaka Pedro namüin:

—Jiakana, jütüjaa aa'ulu wakuaiippa wayakana judiókana sünain süpülajünün nüpüleerua wane judío aleewainjachin nümaa wane wayuu gentile otta nürütkaainjachin nünainmüin. Akaisa'a nüchiaachipain taya Maleiwakai suulia “Apülajünüsü toulia” tamüinjachin aa'in tale'eru'u sümüin jaralü yaa.

²⁹ Shiaja'a to'unamaata atümalü chejee sünain nnojolin ta'alijiraain wanaa súmaa jüsaajirüin taya. Je joolu'u, tatüjawee aa'ulu sünain kasain jüsaajira apüla taya.

³⁰ Nüsouktakalaka Cornelio:

—Eeirü pienchi ka'i süchiirua majaa'a ka'i yaa, yaajachi taya tepialu'u aamaja'alüin otta aashaja'alaain nümaa Maleiwakai.

Je nii'iyataakalaka wane aapiee tamüin, kachuwala ashe'inchi ma'i, nüma'anajeejachi Maleiwakai. ³¹ Nümakalaka tamüin:

“Cornelioo, naapüin Maleiwakai püñükü sünain aashajawaa nümaa otta anashiisü nümüin pükaalinjain tü müliajüsükat. ³² Püjüta pümata wayuu chamüin Jopemüin nasaajaiwa nia”, nümakalaka pümuin. “Katunküleshi nia nipialu'u wane niisholia, akuttiirajüi, kepiakai sotpa'a palaakat”, müşhire'e tamüin chi aapieekai. ³³ Taluwataamaatakalaja'aka

wayuu pünainmün süpüla nasaajüinjachin pia. Anasüja'a tü paa'irrakat sünain püntüin. Anaakalaka joo waya jutkatüin nu'upala Maleiwakai süpüla waapajüinjatüin süpüshua'a tü nüküjirüinjatkat pia wamüin.

³⁴ Nu'ttakalaka joo Pedro sünain aashajawaa. Müshi nia mayaa:

—Alu'ujasa'a joolu'u, tayaawatütipa aa'u sünain shiimain nnojolüin ko'uin nükuaippa Maleiwakai sümüin wayuu. ³⁵ Wayuu eekai eein sulu'u mmakat süpüshua, kojutkat atüma Maleiwakai otta aa'irrakat tü anasükat, nnojoleerü nüjütaain amaa shia, ja'itairü judíoin otta nnojorüleje'e judíoin shia. ³⁶ Aküjashi paala taya: Chi Maleiwakai, nüküjirüitpa nünükü wamüin wayakana nuu'uliwo'ukana Israel, tü súchikükät anajirawaa aa'in eeinjatkät nümaa nükajee Jesucristo, chi súlaülashikai wayuu süpüshua'ale'eya. ³⁷ Jüche'ojuile joo súchikü tü alatakät sainküin tü mmakat Judea, o'ttototoolain shia súchikijee nüküjüin Juan nüchikü chi Maleiwakai sümüin wayuu sünain nümuin sümüin: "Anashii müleka juwoutisaajirüle". ³⁸ Jütüjaa aa'uchi Jesús chi Nazaretje'ewaikai sünain naapünüin nütüma Maleiwakai chi Naa'inkai nümuin otta pülaa. Je jütüjaa aa'ulu sünain waraittapü'ün nia sainküin mmakat sünain aa'irraa kasa anasü je sünain nüshatirüin suulia wayuu tü müliaa shi'rakat nütüma chi Yolujaakai. Nainküin tüü süpüla naa'irrin süka eejachin Maleiwakai nümaa.

³⁹ "Je wayakana, tayakai otta na waneeinnua

eejanakana nümaa Jesús, we'rajüin sükua süpüshua'ale'eya tü naa'inrakat cha'aya Jerusalén otta sulu'upünaa tü mmakalüirua eekat wanaa sümaa sulu'u Judea. Je süchikijee, o'utüna aa'inchi nia sünain nükachennün sünain wane kuruusa. ⁴⁰ Je Maleiwakai, nüso'ire'era aa'inchi nia so'u apünün ka'i je nii'iyate'erüin nia wamün. ⁴¹ Nnojoishi nia ee'iyataain sümüin wayuukat süpüshua'a. Waya ne'e nii'iyataaka amüin, wayakana nüneekatüjüliikana Maleiwakai süpüla we'rajüinjatüin sükua tü naa'inrakat nüka. Shiimain tü waküjakat nüchikü, süka eküshii waya nümaa je asüshii waya nümaa süchikijee nüso'iraain aa'in. ⁴² Je Maleiwakai, nüjütüin waya süpüla waküjüinjanain nüchikü Jesú sümüin tü wayuukalüirua süpüshua'a sünain ni'itaain nia süpüla joyotoo süpüla kasalajanaa atüma sümüin saainjala wayuu süpüshua'ale'eya, türa eekai katayülüin so'u je maa aka türa eekai ouktüirüin. ⁴³ Je napüshua'a na nünükimaajanakana Maleiwakai, naküja achikichi paala Jesúskai chii, sünain moteerün naa'in chi Maleiwakai nükajee, naainjala chira eekai nünoujain nünain".

Chi Naa'inkai Maleiwa, antüshi sulu'umüin naa'in na gentilekanaya

⁴⁴ Yaataaiwaja'a Pedro sünain aashajawaa, antala'a müshi chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'in napüshua'ale'eya na eejanakana sünain aapajaa tü pütczikat. ⁴⁵ Nayasa'a, na anoujashii judíokana

antüshiikana nümaa Pedro, naponojoo amaalü sünain nüntüin chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'in na eejanakana mayaainje'e gentilein naya. ⁴⁶ Natüjaajaa aa'u sünain nüntüin, süka ne'rüin naya sünain aashajawaa süka pütchi naata je sünain a'waajaa Maleiwakai.

⁴⁷ Shiasa'a nümakalaka Pedro:

—Saa'in tamüin, woutiiseeshii na wayukana joolu'u süka kamüin naya chi Naa'inkai Maleiwa maa aka wamüin nia. ¿Anasü süka tian?

⁴⁸ Nüjütakalaka naya süpüla woutiisainjanain saa'u nünülia Jesucristo. Shiasa'a süchikijee, nachuntakalaka nümüin Pedro süpüla makatüinjachin nia namaa süpüla kojuya ka'i.

11

Pedro, aküjashi namüin na anoujashiikana cha'aya Jerusalén nachikü na gentilekana sünain anoujaa

¹ Na Aluwataaushikana otta na anoujashiikana chakana Judea, naapa achikichii na gentilekana sünain anoujaa nünükü Maleiwakai. ² Shiasa'a wanaa sumaa nüle'ejüin Pedro Jerusalénmüin, shiyoujünakalaka nümüin tü naa'inrakat natüma na judío anoujashiikana nünain Cristo, na cho'ujaakana aajüin shi'yote'ennüin süta wayuu süpüla su'tte'ennajatüin nütüma Maleiwakai. ³ Je nasakitkalaka nia:

—¿Jamiushi pia chejeekalaka sünain ayaataa saa'u wayuu gentile je sünain pikataalain sumaa?

⁴ Je Pedro, nüküjakalaka namünin süpüshua'ale'eya su'ttieepüshijee tü alatakat paala, sünain nümüin namünin:

⁵ —Chajachi taya sulu'u tü mmakat Jope. Shiasa'a wanaa sümaa taashajaain nümaa Maleiwakai, süntala'a sümakalaka tanainmüin wane müsü saa'in lapü. Te'rakalaka wane kasa miyo'u ma'i müsü aka saa'in kuluulu ashakatün sümaa kaalajain sünainjee tü pienchisükat sot chejee sirumalu'ujee süpa'amünin mmakat eejacire taya. ⁶ Tanalaakalaka sümünin süpüla te'rüinjatün kasain eein yaa sulu'u. Je eekalaka te'rüin tü mürüt miichipa'ajatkät otta tü kasa jashichi kepiakat wuna'ainküin. Je eesü tü kasa lemtüsükat mmolu'u otta tü wuchii waawatsükat iipünaa. ⁷ Shiasa'a taapakalaka wane pütchi müsü tamünin: "Pedroo, püüjawaata pikaaowan". ⁸ Je tasouktakalaka: "¡Nnojo, Maleiwakalee! Nnojoishi eein teküichin eekai süpülajünün woulia wayakana judíokana". ⁹ Je süsouktakalaka tü pütchikat süchukua'a sünain sümünin tamünin: "Tü eküülü nüpülaajapü'ükat paala Maleiwakai, nnojotsü apülaajünajatün maa'utpünaa yaa naashin. Müshijese'e müin taya pümuin: nnojo ayatün 'Apülajünüsü toulia türa' pümuin sümünin". ¹⁰ Apünüintua ma'i sülatün tüü. Je süchikijee tia, ojoloochijaanüsü süpüshua'a chai sükua sirumalu'umünin süchukua'a.

¹¹ "Wanaa ma'i sümaa tia, nantapaatalaka so'ulu'umünin tü miichikat apünüinshii wayuu aluwataaushi chejee Cesareajee sünain asaajaa taya. ¹² Je chi Naa'inkai Maleiwa, nümüshi

taya sünain to'unajachin namaa sümaa nnojolüin wainmajüinjatüin taa'in saa'u o'unaa. Je o'unüshii tamaa na aippiruashiikana wawalayuu yaakana joo ji'rüin tamaa. Je wekerotkalaka wapüshua'ale'eya sulu'u nipia chi wayuu asaajitkai taya. ¹³ Je nüküjakalaka wamüin chi wayukai sünain nii'iyataain wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai nümüin cha'aya nipialu'u. Sünain yaain sha'watüin chi aapieekai nü'ütpa'a, nümakalaka nümüin: 'Püjüta pümta wayuu chamüin Jopemüin nasaajaiwa chi wayuu kanüliakai Simón, chi Pedro münakai. ¹⁴ Nieechi aküjaka pümuin sünain jamüinjachin pia süpüla pu'ttaainjachin otta napüshua'a na eekana pümaa pipialu'u suulia jaainjala'.

¹⁵ "To'ttaiwa'aya ne'e sünain aashajawaa namüin, antala'a müshi chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'in maa aka paala nüntüin sulu'umüin waa'in wayakana judío anoujashiikana. ¹⁶ Je yalapünaa, sotokalaka taa'in tü nümakat paala chi Senyotkai wamüin: 'Shiimain sünain nuwoutisaajapü'ün Juan wayuu süka wüin, alu'ujasa'a jiakana, alateerü sünain anain jükuappa tatüma. Woutiiseena jia nüka chi Naa'inkai Maleiwa sükajee nikeroleechin sulu'u jaa'in', müshi nia wamüin. ¹⁷ Süka niain aapüin Maleiwakai chi Naa'inkai namüin, maa aka naapüin nia wamüin wayakana süchikjee wanoujain nünain chi Senyotkai Jesucristo, ¿jaraikalaka joo taya süpüla touküinjachitaalain nüchikü Maleiwakai?"

18 Je na wayukana sütüma naapüin tüü, noo'ulaakalaka suulia ayouja. Na'waajakalaka Maleiwakai sünain namüin:

—Anakaiche ma'i chi Maleiwakai sümüin wayuu gentile, sünain eein nütüma süpüla shiyaawajaainjatüin suulia saainjala süpüla eeinjatüin shia nümaa waneepia.

Na anoujashiikana cha'aya Antioquía

19 Na anoujashiikana a'walakajaakana paala süpüleerua tü müliaa aa'in antakat noo'omüin súchikijee nu'utünüin aa'in Esteban, o'onuwaashii sainküin mmakat süpüshua. Chatataatsü o'otüin napüshi Feniciamüin, Chipremüin otta Antioquíamüin. Je eepünaale no'otüin, naküja achiküt tü pütchi nüchikümaajatkat Jesús. Akanasa'a nayain ne'e naküja amüin, na judíojiraakana wanaa namaa. Makalaka ne'e na wayukana griegokana, maküjuuin amüin. **20** Akanasa'a ee'nya wane wayuuinnua na'aka, cheje'ewalii Chipre otta Cirene, antapaatüin Antioquíamüin. Naküjakalaka joo namüin na griegokanaya súchikü tü pütchi anasükat nüchikü chi Senyotkai Jesús. **21** Je chi Maleiwakai, nükaalinjin naya süka tü nüpülainkat. Kaa'ukalaka ma'i tü nanüikükät sümüin tü wayuukalüirua. Kojuyakalaka ma'i wayuu oo'ulaayaa makat tü sünoujapü'ükät anain paala süpüleerua anoujaa nünain chi Senyotkai.

22 Nayasa'a na anoujashiikana sulu'u tü out-kajaaleekat cha'aya Jerusalén, naapapa nachikü na griegokana sünain anoujaa cha'aya Antioquía, najütüin Bernabé chamüin süpüla

analawaa namüin. ²³ Je wanaa sümaa nüntüin Bernabé chamüin, talatüshi ma'i nia süka ni'rüin sünain anamiain Maleiwakai namüin na wayuu griegokanaya. Aashajaashi nia namaa napüshua'a süpüla nachecherünjatüin ma'i naa'in sünain ayataa waneepia nüchiirua chi Senyotkai. ²⁴ Nükaalijüin naya süka wayuuin nia anamia sümaa kanoulain ma'i nia otta niain katsün ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'u. Sünainjee tü nüküjakat, anoujasü wainma wayuu nünain chi Senyotkai.

²⁵ Nu'unakalaka joo Bernabé Tarsomüin nii'iree Saulo. ²⁶ Je nüntapa nünain, nümaashi nia Antioquíamüin, eejanale naya kettatüin wane juya natüma sünain outkajawaa namaan na anoujashiikana sünain ekirajaa wainma wayuu. Yalejeesü ma'i Antioquíajee akumalaain tü "cristianos" namünüin na anoujashiikana, "na nümaajakanaka Cristo" malu'ut.

²⁷ Je su'unnaa ka'ikat tiairua, eeshii wane wayuuinnua nünükimaajana Maleiwakai antapaatüin Antioquíamüin chejee Jerusalénjee.

²⁸ Je wane no'uluku kanüliashi Agabo, nüsha'walaakalaka pasanainmüin nanain na jutkatshiikana sünain nüküjain nükajee chi Naa'inkai Maleiwa sünain süntajateerüin wane ka'i alinjatkat o'u ma'i jamü saa'u mmakat süpüshua. (Ekeraajüsü tü wanaa sümaa niain joyotüin Claudio cha'aya Roma süpüla aluwatawaa saa'u tü mmakat.) ²⁹ Nayasa'a na anoujashii chajanakana sulu'u Antioquía, "Anakaja'a müleka wanijiraale wane kasa wakaalinjiajatü na wawalayuu chakana kepiain

Judea. We'iteerü tü wainkakaleje ne'e süpüla we'itüin", namajiraakalaka. ³⁰ Makalaja'aka shia natüma. Najütakalaka tü nakotchajalakat nümaa Bernabé otta Saulo namüin na laülaashikana napüleerua na anoujashiikana cha'aya sulu'u Judea süpüla neitajüinjatüin shia naka na anoujashii eekai müliaain sütüma tü jamükat.

12

Ata'ülinnüshi Pedro nütüma Herodes

¹ Je su'unnaa ka'ikat tiairua, Herodes chi aluwataashikai sulu'u tü mmakat, nütaüjiruin joo no'uluku na anoujashiikana süpüla müliajüinjatüin ma'i naa'in nütüma. ² Je nu'utira aa'inchi Jacobo chi nuwalakai Juan süka chajaruuta. ³ Sükajee ni'rüin Herodes naa'in na judíokanairua sümaa talatüin naa'in süka ouktüichipain Jacobo, nüpüreesajitkalaka joo Pedroya'asa. Je tüü, eesü alatüin wanaa sümaa sükalia tü mi'iraak kanüliakat "Pascua" münüin, ekaanapü'ükat anain tü pan ma'akasatkatt soolojia. ⁴ Ekerotinnüshi joo Pedro sulu'u püreesaapülekät nütüma Herodes. Je cha'aya kawaariaseshi nia poloo aippiruamüin surulaalürua sulu'u pienchiwalin shia sünain pachukuatüin naya sünain anajaa naa'u. Je tü jülüjakat naa'in Herodes shia naapajachin nikii Pedro süpüla ouktaa no'upala na judíokanairua süchikijee tü mi'iraakat. ⁵ Eeshijese'e joo nia sünain a'atapiyouin ma'i nia sulu'u tü püreesaapülekät. Je na anoujashiikana sulu'u

tü outkajaaleekalüirua, achuntüshii naa'u nümüin Maleiwakai waneepia.

*Ajütüna achikichi Pedro nütüma wane aapiee
nüma'anajeejachi Maleiwa*

⁶ Je aipa'a süpülapünaa tü ka'i saapünajatkat o'u nikii Pedro süpüla ouktaa, eejaittaa nia atunkajattaain sa'aka piamasü surulaat sünain kapüin nia süka piamasü kaleena. Je yaakanaja'a na wane surulaatkana waariain so'ulu'u tü püreesaapülekat. ⁷ Je antüshi joo wane aapiee nünainmüin nüma'anajeejachi chi Maleiwakai. Shiasa'a sulu'upünaa tü püreesaapülekat, warattuisü ma'i nütüma. Nüchijinnakalaka Pedro nütüma sünain nu'watüin yaa nüchüipa'anain.

—Pütamawaataa —müshi joo nümüin. Je ajunuuyaayaa müsü joo tü kaleenakat nüpüsükat sünainjee najapü.

⁸ —Pa'anaa püshe'in je püsapaatse. Joo'uya, pu'una tachuurua —nümakalaka nümüin. Je makalaja'aka shia nütüma Pedro.

⁹ Je ajuitüshi Pedro sümaa nu'unüin nüchiirua chi aapieekai. Je Pedro, nnojotsü nütüjaakai saa'u tü naa'inrakat chi aapieekai sünain shiimüin. Ko'upe'ejayaashi ne'e naa'inru'u. ¹⁰ Je o'unüshii naya nalatüin joo tü palajatkat je tü süchiiruajatkat waariapülee eejanale ne'rajüin na surulaatkana. Antüshii naya sünainmüin tü puatto'u kachueerakat tü antakat sünainmüin tü kaayekat. Je tüü, ojutalaasü ne'e sümüiwa. Ojuitüshii joo naya sünain no'unüin sulu'upünaa wane kaaye. Je

yalejechikü, akatala'ala müshi chi aapieekai nuulia.

¹¹ Je Pedro, niyaawatüitpa aa'u joo shia. Je müichipa joo nia: "Tatüjaaitpa aa'u joolu'u sünain shiimü'inya nuluwataain Maleiwakai chi aapieekai süpüla nujuittirüinjachin taya najapulu'ujee Herodes otta suulia tü kasa naa'inrajatkat na judíokana taka".

¹² Je nütüjaapa saa'u Pedro tüü, o'unüshi joo nia shipialu'umüin María, tü niikat Juan, chi Marcos münakai. Je eejatü wayuuirua wainma jutkatüin shipialu'u María sünain aashajawaa nümaa Maleiwakai. ¹³ Je nütaletüin joo Pedro süpottonseo'u tü paatiakat. Süntakalaka wane jintut kanüliasü Rode sünain analawaa nümüin. ¹⁴ Je shiyaawatapa nünükü Pedro sünain asakiraa, awataasü paülü'ümüin süpüla süküjüin nüchikü sünain yalain nia so'ulu'u tü paatiakat. Nnojotsü saa'inru'ukai saa'in sünain sujutalaatüin süka talatüin ma'i shia.

¹⁵ —¡Mamainnasü pia! —müshii joo naya sümüin.

Je ayatsia shia ichein süchiirua sümaa shiimüin shia.

—Shia ne'e ee tü nujuyakat —müshii joo naya.

¹⁶ Je ayatshia ataletüin ma'i Pedro. Nojutat namüsüja'a tü pottonkat nüpüleerua. Mayaashi ne'rün nia, patatshii ma'i nayairua.

¹⁷ Nüchuntüin Pedro süka najapü namüin ko'uko'ulüinjanain. Nüküjain joo tü nükuippakat sünain nujuittirüin nia chi Maleiwakai sulu'ujee tü püreesaapülekät. Je nümüshii naya'aya:

—Jüküja süchikü tüü nümüin Jacobo je na wanee wawalayuukana.

Je ojuittüshi joo nia yalajee yala.

¹⁸ Je ja'yuupa shia, yoota'ain müsü joo tü surulaatkälürua. Nnojotsü nayaawata aa'u sünain jamüin nükuaippa Pedro. ¹⁹ Nüchaje'era achikichi joo nia Herodes, je nnojoishi antüna anain joo nia. Je süchikijee, asakijinnüshii na surulaatkana nütüma. Je keraapa süchikü nüsakijirün naya, nu'utira aa'inchii joo naya sünainjee isain Pedro nama'anajee. Süchikijee mapa, ojuittüshi Herodes Judeajee sulu'umüin Cesarea süpüla kepiaa chamüin.

Ouktüishi Herodes

²⁰ Je Herodes, jashichishi ma'i namüin na wayuukana kepiakana sulu'u tü pueulokälürua Tiro otta Sidón. Nayasa'a na wayuukana, paa'inwajiraashii joo naya süpüla su'unüinjatüin no'uluku nüma'anamüin sünain achuntaa nümüin anawaa nümaa. Süka jamüin, tü eküülü ekünakat sulu'u Tiro otta Sidón, sulu'ujeejatia ne'e tü mmakat nuluwataakat alu'u Herodes. Je nantapa, süka jashichishin Herodes namüin, niakalaka neme'era aa'in palajana chi wayuu ni'ipajachikai sünain tü a'yatawaakat kanüliakai Blasto. Je nükajee niakai, eekalaka süpüla nachuntüin anawaa nümüin Herodes.

²¹ Niasa'a Herodes, ni'itaakalaka wane ka'i napüla naashajaainjatkat o'u nama. Je so'u tü ka'i ni'itaakat, na'atüin wane ashe'inyüü anasü ma'i süpüla nüikkalaain saa'u tü niinasekat joyotopü'ükat aa'u nia süpüla aluwatawaa.

Je nüküjakalaka wane pütchi namünin na wayuukana süpüla naapajüin shia. ²² Je süpüshua'a tü eejatkalüirua sünain aapajaa, su'waatayaa sümakalaka sünain sümüin: "¡Chi aashajaakai, nnojoishi wayuin, maleiwan!" ²³ Je wanaa ma'i sümaa, ayuuijaakalaka Herodes nütüma wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwakai süka kapülain naa'in Herodes nu'waajünün sütüma tü wayuukalüirua nuulia Maleiwakai. Sükajee tia, oukta'alakalaka nia sütüma jokoma.

²⁴ Je nünüikü Maleiwakai, ayurulaataalasü sünain aküjünaa sümüin wayuu.

²⁵ Je kettaapa nütüma Bernabé otta Saulo tü a'yatawaa aapünakat najapulu'u, tü e'ikajawaakat neerü Jerusalénmüin, ale'ejüshii naya yalejee Antioquíamüin nachukua'a sünain namaain Juan, chi Marcos münakai.

13

Ajütünüshii Bernabé nümaa Saulo süpüla o'unaa sainküin mma sünain aküjaa nüchikü Cristo

¹ Je na'aka na anoujashiikana sulu'u tü outkajaaleekat cha'aya Antioquía, eejatü wayuuirua aapirülii wayuu süka nünüikü chi Maleiwakai otta wayuuirua ekirajülii wayuu sünain sükuaiippainjatkat sünain anoujaa. Eejachi makai aka Bernabé, Simón chi Niger münakai, Lucio chi Cireneje'ewaikai, Manaén chi nümaajachikai Herodes tepichijaiwa'aya naya (chi Herodes, sülaülashikai Galilea

paala), otta wane eejachika nia Saulo. ² Je so'u wane ka'i wanaa sūmaa yaain naya sūnain a'waajaa chi Maleiwakai otta sūnain aamajaa, nūmakalaka chi Naa'inkai Maleiwa namüin: "Jükatala tamüin Bernabé otta Saulo süpüla tü a'yatawaa teenajakat apüla naya". ³ Je sūchikijee naashajaain nūmaa Maleiwakai otta naamajüin, ne'itaakalaka najapü naa'u shiyaawase naikkale'ennüin sūnain tü a'yatawaakat. Je ajütünüshii naya natüma sūnain tü a'yatawaakat.

Anoujaichipa chi sūlaülashikai Chipre

⁴ Sūnain najütünüin nütüma chi Naa'inkai Maleiwa, o'unaaja'a namüin chai nakua Se-leuciamüin. Je yalejee naapaain wane anua chai nakua Chipremüin, tü mmakat pasanainkat sūnain palaakat. ⁵ Je nantapa chamüin, ashakanuwaashii naya sulu'umüin tü pueulokat Salamina. Je yala o'ttüshii naya sūnain aküjaan nünüükü chi Maleiwakai sulu'upünaa tü eki-rajüleekat na judíokana. Je eejachia Juan chi Marcos münakai namaa sūnain akaalinjaa naya.

⁶ Na'uta achiküt joo süpa'a Chipre süpüshua'a, antapaatashii naya sulu'u tü pueulokat Pafos yala'aya ne'e sulu'u Chipre. Je yala nanta anainchi wane wayuu judío ouutshi kanüliashi Barjesús. Je nia, wayuu alaa ma'i, aküjüyaataatshi nünüükü Maleiwakai naashin.

⁷ Je nia chajaitaa apashii nūmaa chi wayuu romanokai sūlaülashikai Chipre kanüliakai Sergio Paulo. Sergio Paulo, nia wane wayuu kekiishi ma'i. Neenajitkalaka Bernabé otta Saulo

süka naapajeein ma'i nünükü chi Maleiwakai.

⁸ Niasa'a chi ouutshikai, Elimas münakai (tü "Elicas" makat, "ouutshi" malu'ulu), nnojoliishii nuu'ulaweein naya sünain aküjaan tü pütchikat suulia nünouja'alajüin chi laülaashikai. ⁹ Niasa'a Saalo, chi Pablo münaka'iya'asa, sünain niain katsüin ma'i chi Naa'inkai Maleiwa naa'u, niirakaakalaka süpüla maa nümuin:

¹⁰ —; Wayuu pia alaa, wayuu pia kama'ürai, müshi aka pia chi Yolujaakai sünain me'rüinyeein kasa anasü! Ayatshi pia waneepia sünain alajaa tü akuaippaa lotüsükät ni'itaakat Maleiwakai süpüleerua wayuu. ¹¹ Je saa'u tia, süsalainjachi joo pia nütüma chi Maleiwakai. Antajatü wane mo'uaa pünainmüin, nnojoleetkalaka pi'rüin süpüla jera ka'i nuwarala chi ka'ikai.

Shiasa'a yala'aya wanaa sümaa tia, müsata müsata müsü tü mmakat no'ulu'u Elimas. Mo'ukalaka nia. Lemta'ain müshi joo nia sünain achajawaa wayuu ajattünijatkät nia süka mo'uichipain nia. ¹² Je chi laülaashikai, ni'rapa tüü, anoujashi nia. Kapülasü ma'i naa'in tü nüchikükät chi Senyotkai.

Pablo, aashajaashi nüchikü Jesús cha'aya Antioquía sü'ütpa'a Pisidia

¹³ Je Pablo namaan na nümaajanakana, naapaain anuakat Pafosjee, o'unüin naya Pergemüin, cha'aya sulu'u tü mmakat Panfilia. Je Juan Marcos yala, nüpütüin naya. Ale'ejaashi nia nuchukua'a Jerusalénmüin. ¹⁴ Je yalejee Pergejee alatüshii naya chai nakua eemüin wane

pueulo kanüliasü Antioquía chakat sü'ütpa'a tü mmakat Pisidia. Je yala Antioquía, o'unüshii naya, so'u tü ka'i neemeraakat o'u na judíokana, sulu'umün tü ekirajüleekat na judíokana je naikkaajaakalaka yala. ¹⁵ Je süchikijee saashaje'ennüin shi'ipa tü nüshajalakat Moisés otta na nünükimaajananakana Maleiwa sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa, na sülaülashiikana tü ekirajüleekat, nachuntakalaka nümün Pablo otta Bernabé nayainjanain aashajaain. Müshii naya namüin:

—Wa'lemüinyuwaa, müleka eere wane pütchi jümuinjatkat wamüin süpüla akaalinjia waya, eesü süpüla jümuin joolu'u.

¹⁶ Nütamaakalaka Pablo sümaaja'a nüchuntüin süka najapü yüü'yüülüinjanain naya. Müshi nia namüin:

—Wa'lemüinyuuinnuuaa, jiakana nuu'uliwo'ukana Israel otta jiakana gentilekana kojutkana atüma chi Maleiwakai, jaapaja tanüikü. ¹⁷ Chi Maleiwa Wamaleiwasekai wayakana nuu'uliwo'ukana Israel, nükatalün na watuushinuukana nüpüla. Wattasü naalin otta kanüliashaatashii naya nütüma chaiwa'aya naya kepiain Egípto, tü mma naatakat koumainshi. Je mapa, niyu'lüin naya süka nüpülain sulu'ujee tia mmakat. ¹⁸ Mayaaínje wainmain tü kasa mojusü noo'ulakakat nümün chi Maleiwakai, ayatshia nia aa'inmajüin naya cha'aya sainküin tü isashiikat süpüla pienchi shikii juya. ¹⁹ Je Maleiwakai, naja'ttiruin akaratshisü shi'ipapa'a wayuu saa'u suumain sulu'u tü mmakat Canaán süpüla naapajatüin

shia namüin na watuushinuukana süpüla noumainjatüin. ²⁰ Alatüsü 450 juya naa'u Maleiwakai sünain aa'inraa süpüshua'a tüü.

"Shiasa'a mapa, ni'ita'awalin Maleiwakai wane wayuu nekiipü'üjanain soo'omüin tü na'ünüükalüirua otta süpüla akumajaanakuappa eepa wane mojujirawaa. Laülaayuushii naya nütüma chi Maleiwakai sünainmünre'eya nüka'iya Samuel, chi nünükimaajachikai. ²¹ Nachuntakalaka na watuushikana wane wayuu süpüla aluwatawaa naa'u sulu'u tü mmakat. Ni'itaakalaka Maleiwakai Saúl, chi nüchonkai Cis, namüin. Wane wayuu nia Benjamín e'irukuchi. Je chii, eeshi sünain aluwatawaa naa'u süpüla pienchi shikii juya. ²² Niyu'lakalaka nia Maleiwakai mapa suulia tü ni'yataainkat, niakalaka David ni'itaain nii'iraka. Aashajaashi Maleiwakai noo'opünaa David sünain müin nia: 'Te'rün nünain David, nüchonkai Isaí, sünain waneein wayuu nia anashi tamüin otta naa'inreerün süpüshua'a tü kasa tachekekakat nüpüleerua'.

²³ "Sa'akajee nuu'uliwo'u chii, ni'itaain Maleiwakai wane wayuu süpüla o'tte'eraa wayakana nuu'uliwo'ukana Israel, maa aka tü nümatüjütkat paala süka wane nünükü pansaasü. Je chi wayuukai, nia Jesús. ²⁴ Nnojoliwa'aya nu'ttüin Jesús sünain a'yatawaa sa'aka wayuu, eweetüshi Juan nüpüleeruajee sünain aküjaa namüin na nuu'uliwo'ukana Israel sünain nayaawajaainjanain suulia naainjala otta nawoutisaajününjanain shiyaawase

shii'iranajaaitpain naa'in. ²⁵ Nikeraajeematapa Juan sümaa tü ni'yataainkat, müshi nia sümün tü wayuukalüirua: '¿Taya jaajüin chi wayuu ja'atapajakai nünainjee Maleiwa? Nnojoishi tayain. Iseeyü'iya nia tachiiruajee. Je kojutshi ma'i nia toulia. Je süka kojutüin ma'i nia toulia, nnojoishi taya wanaapünaain sümaa asüüttaa saalaja nüsapaatse', müshi nia sümünrua.

²⁶ "Wa'lemüinyuwaa, nuu'uliwo'ukana Abraham otta jiakana gentilekana kojutkana atüma chi Maleiwakai, tü pütchikat süchikümaajatkat tü o'tte'eraakat nütüma Maleiwa, antinnüsü wamün wapüshua'ale'eya wayakana. ²⁷ Na wayuu kepiakana Jerusalén, nama'ale'eya na aluwataakana naa'u, nnojoishi nayaawatüin aa'u Jesús sünain niain aküjünün achikü natüma na nünükimaajanakana Maleiwa sulu'u tü nashajalakat, tü aashaje'ennawaakat süka'ijo'uwai tü eemerawaakat sulu'u tü ekirajüleekalüirua. Wanaa sümaa no'utirüin naa'in Jesús, mayaainje'e nnojolüin nayaawatüin saa'u, shia ekeraajaka natüma tü namakat na nünükimaajanakana Maleiwa noo'opünaa Jesús. ²⁸ Mayaainje'e nnojolüin nantüin sünain naa'inrüin Jesús tü kasa anakaleje süpüla o'utünaa anainjee naa'in, nachuntü'inya ne'e nümüin Pilato nu'utirajachin naa'in. ²⁹ Mapa süchikijee, shikeraaja'atpa natüma süpüshua'a tü kasa aküjünakat nüchikü sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa, sünain müinjatüinya nükuaippa atümaa, nashakatirüin nia sünainjee tü kuruusakat

süpüla nojoitüin nia.

³⁰ "Otta Maleiwakai, nüso'ire'era aa'inchi nia súchikijee ouktaa. ³¹ Je süpüla kojuya ka'i, Jesús, ee'iyata'awaishi nia namüin na wayuu númaajanakana paala sünain nüntüin chejee Galileajee Jerusalénmüin. Naya wayuukana, naya aküjaka'aya nüchikü wamüin wayakana judíokana maa'ulu yaa.

³² "Anaakalaka joo wayakanaya'asa sünain aküja jümüin súchikü wane kasa anasü ma'i: Tü kasa nüküjakat achikü paala Maleiwakai süka wane nünükü pansaasü namüin na watuushiuukana, ³³ nikeraajüin shia joolu'u wamüin wayakana oo'uliwo'uukana. Nikeraajüin shia sünain nüso'ire'erüin naa'in Jesús, maa aka tü sümakat nünükü Maleiwakai noo'opünaa Jesús, tü ashajünakat sulu'u Salmo piama:

'Pia Tachonka'aya.

Süpüla ka'i tüü, te'itaain pia su'upala wayuu
süpüshua'a
süpüla puluwataainjachin saa'u süka piain
tachoin'.

³⁴ "Aashajaashi Maleiwakai paala soo'opünaa tü nüso'ire'erajatüin naa'in súchikijee ouktaa, süpüla müichijachin nia nnojolin ouktüin nuchukua'a. Müshi nia mayaa:

'Taa'inreerü jümüin süpüshua'a tü kasa anashaatasü ma'i taküjakat achikü nümüin David süka wane tanükü pansaasü'.

³⁵ "Shiima'inya tüü, süka müinya wane Salmoya:

'Nnojoleerü puu'ulaain ittüin ni'iruku chi
 Maainjalasaikai pi'itaakai süpüla
 a'yataawaa pümüin'.

³⁶ "Pütchikat tüü, nnojotsü aashajaain
 nüchikü David. Süka jamün, David,
 a'yataashi namaa sünain aluwataawaa naa'u
 na wayuu eejanakana nüka'iyo'u, maa aka tü
 ni'itaakat Maleiwakai nüpüleerua. Ouktüshi
 mapa süchikijee je ojoitünüshi na'aka na
 nüpüshikana. Otta nia, ittüsü tü ni'irukukat.
³⁷ Oo'ulaka Jesús, chi nüso'ire'erakai aa'in
 Maleiwakai, nnojotsü ittüin tü ni'irukukat.

³⁸ "Wa'lemüinyuwaa, jütüjaajä jümata saa'u
 wane kasa: Sükajee tü naa'inrakat wayuukai
 chii, eesü süpüla motüin naa'in chi Malei-
 wakai jaainjala. Shiakalaka shia tü anuu
 aküjünün jümüin. ³⁹ Mayaainje'e juu'ulaküin
 jaa'inrüin tü kasa nuluwataakat anain Moisés,
 nnojoishii jia anajiraain nümaa chi Maleiwakai
 sütüma. Alu'ujasa'a nükajee Jesús, chi eekai
 nünoujain nünain, anajiraajeechi nia nümaa
 Maleiwa. ⁴⁰ Jalia jia suulia sülanün jümüin tü
 münakat sulu'u tü ashajuushi nashajanainkat na
 nünükimaajanakana Maleiwa, tü makat:

⁴¹ 'Jiirakaa jiakana mojutkana atüma nünükü
 Maleiwa.

Alü'ütsü süpüla sainkuuin jaa'in otta süpüla
 jaja'lajaainjanain.

Süka jamün, wanaa sümaa jüka'iya, taa'inreerü
 wane kasa keemasü ma'i.

Ja'itataairü aküjünün jümüin jamün ma'i tü
 sükuappakat,
 nnojoleeria ne'e jünoujain',

müsü tü ashajuushikat".

⁴² Je süchikijee keraain nünükü Pablo, wanaa súmaa nujuittaain nümaa Bernabé sulu'ujee tü ekirajüleekat, süchuntünakalaka namüin sünain nale'ejüinjanain nachukua'a so'u tü süka'iyakat eemerawaa anteetkat so'umüin wane semaanakat süpüla naashajaainjanain soo'omüin tü pütchikat namüin. ⁴³ Je sujutaapa tü jutkataakat, kojuya no'uluku na judíokana otta na kojutkana atüma chi Maleiwakai eekai nekerotshiin sünainmüin tü akuaippaa nakuaippakat na judíokana nümüin chi Maleiwakai, oushikajaashii nüchiirua Pablo otta Bernabé. Je Pablo otta Bernabé, naashajaakalaka namaa süpüla nanoujamaatüinjanain nünain Jesús süpüla ayatüinjachin anamiain chi Maleiwakai namüin.

⁴⁴ Shiasa'a so'u süka'iya tü eemerawaakat so'umüin wane semaanakat, watta saalin wayuu sulu'ujeejatkalüirua süpüshua'a tü pueulokat Antioquia outkajaain süpüla aapajaa nünükü chi Maleiwakai. ⁴⁵ Nayasa'a na judío manoujainsaliikana, achunjasü ma'i naa'in süka ne'rüin wainma wayuu jutkatüin sünain aapajaa. Mojukalaka nanükü sümüin tü nüküjakat achikü Pablo. Müshii naya:

—¡Tü saashajaakat tü wayuwa'atakat, sa'alain ne'e! ¡Wayuu kaashajaarat ne'e! —müsü naya nümüin sünain naa'ayataain ma'i naa'in süka tü nanükükat.

⁴⁶ Je Pablo nümaa Bernabé, nasouktakalaka ne'ipajee súmaa nnojoliin mmotkai naa'in neema. Müshii naya namüin:

—Jiayaaje'e nüchuntaaka wamüin chi Maleiwakai, jiakana judíokana, sünain jiajinjanain waküja amüin palajanale'eya nünüikü Maleiwa. Anaakalaka jia sünain ee'iyataa jükuappa sünain jiyouktüin shia wamüin, sünain müin jia aka sükuappa wayuu eekai nnojolüin süpülajatüin ee'iranajawaa aa'in süpüla eeinjatüin shia nümaa Maleiwa waneepia. Nayataainapajasa'a joo wojuntaaka anainmüin, na gentilekana. ⁴⁷ Watüjaa aa'ulu sünain shia in kee'ireein naa'in chi Maleiwakai waa'inrüin shia, süka sümüin nünüikü tü nüshajitkat paala noo'opünaa chi O'tte'erükai:

“Te'itaain pia maa aka saa'in wane luusa sümüin
tü gentilekalüirua,
süpüla sütüjaainjatüin saa'u tü shiimainkat,
süpüla piainjachin o'ttaain akajee
tü wayuukalüirua sainküin tü
mmakat süpüshua'a chamüinre'eya
saja'ttapshimüin”.

⁴⁸ Nayasa'a na gentilekana, naapapa joo tüü, talatüshii ma'i naya sünain namüin: “¡Anata'aleesüja'a nünüikü chi Maleiwakai!”, müşhii naya. Je nanoujakalaka napüshua'a na eekai süpülajanatüjüli'inya ee'iranajawaa aa'in nütüma chi Maleiwakai süpüla eeinjanain naya nümaa waneepia.

⁴⁹ Ayurulaasü ma'i süpo'u tü nüchikükät chi Senyotkai sünain aküjünaa sulu'u süpüshua'a tia mmakat. ⁵⁰ Nayasa'a joo na judíokana manoujainsaliikana, nasakaain na jieyüu kojutkana atüma chi Maleiwakai sulu'u wayuuin kojutshii atümaa naya sulu'u nakuappa otta

tü tooloyuu miyo'uyuukalüirua sulu'u tü pueulokat süpüla müliaatajünjatüin joo naa'in Pablo otta Bernabé natümairua. Ajünajaanüshii naya natüma sulu'ujee tia mmakat. ⁵¹ Je Pablo otta Bernabé, ojuittüshii naya sulu'ujee tia mmakat sünain no'otojooin tü mmakat sünainjee noo'ui nama'ichikü shiyaawase namüin: "Nnojotsü wasirütipain eekai manoujüinyeein ale saa'in ne'e". O'unaaja'a namüin sulu'umüin tü pueulokat Iconio. ⁵² Je na wayuu eekai nanoujirüin cha'aya Antioquía, talatapüishii ma'i naya. Je chi Naa'inkai Maleiwa, katsüinshi ma'i nia naa'uirua süka eein nia namaa.

14

Pablo nümaa Bernabé, aküjashii tü pütcikat cha'aya Iconio

¹ Cha'aya Iconio Pablo nümaa Bernabé, ekerotshii naya sulu'u tü ekirajüleekat na judíokana maa akaapü'ü nekerotawaipü'üin eepünaale naya. Je yala naashajaakalaka nüchikü chi Senyotkai Jesú. Je sütümajee tü naashajaalakat, anoujasü kojuya wayuu, makat aka wayuu judío otta wayuu gentle. ² Nayasa'a na judío eekai nayouktüin süchikü tü anoujaakat, nashüküyüin na gentlekana noo'omüin na anoujashiikana shii'iree letüinjanain naya naa'in. ³ Je sükajee tia, makatakalaka na pi mashii Aluwataaushikana yala so'u kojuya ka'i. "Naaja'a wakuaippa nütüma chi Senyotkai", müşhii naya sünain aküjaa sünain nnojoliin mmolüin naa'in. Je chi Senyotkai, sükajee naapüin pülaa namüin,

nüpansaajüin ma'i tü namakat süchikü sünain anamiain nia sümüin wayuu. Eekalaka süpüla naa'irinjatüin nayakana nütüma tü kasa nii'iyatakat aka nüpülein chi Maleiwakai otta tü kasa nütükakat apüleerua niakai nümüiwa.
⁴ Je tü wayuukalüirua kepiakat sulu'u tü pueulokat, akatajiraasü shiairua: waneeirua namaasü na judíokana otta waneeirua namaasü na Aluwataaushikana.

⁵ Nayasa'a joo na judíokana otta na gentilekana, pansaajiraasü nanüikü namaanalaülashiikana nikiye'eta Pablo nümaa Bernabé süpüla müliajinjanain naya natüma otta na'ina'alüinjanain naya süka ipa. ⁶ Je Pablo nümaa Bernabé naapapa süchikü tüü, a'luwataashii naya chai nakua sulu'umüin tü pueulokat Listra otta Derbe sulu'u tü mmakat Licaonia otta sulu'umüin mma eekai sü'ütpünaain, ⁷ eejanale naya ayatüin sünain aküjaanüchikü chi O'tte'erükai.

A'waajüneeshi Pablo nümaa Bernabé sütüma tü wayuukalüirua cha'aya Listra

⁸ Je cha'aya Listra, eejachi wane wayuu masa'asai. Nnojoishi eeichin awara'iraain süka matüjüli'inya nia jemeliwa'aya. Je chi wayuukai, eejaittaa joyotüin, ⁹ aapaja'alüin tü naashajaalakat Pablo. Je Pablo, niirakaakalaka nümuin. Ni'rapa sünain naapüin naa'in sünain eein süpüla niiyajünün, ¹⁰ nümakalaka nümuin sünain emetulüin nünüikü:

—;Pütamaa, pu'tta süka puu'uipa'a!

Niasa'a chi wayuukai nütamaapünaakalaka sünain nuwatüin mmolu'ujee sünain

nuwara'irale'einya. 11 Nayasa'a na wayuu eejanakana yala, ne'rapa tü naa'inrakat Pablo, na'waatayaa namakalaka süka tü nanükükät Licaoniaje'ewatkat, müşhii naya:

—;Ashakatüsü tü wamaleiwasekalüirua wanainmüin sulu'u wayuukuaippalu'un shiairua!

12 Je Bernabé, niashi chi maleiwa kanüliakai Zeus natüma, otta Pablo, niashi chi maleiwa kanüliakai Hermes, süka niain aashajaashin.

13 Niasa'a joo chi sacerdote a'yataaikai nümün Zeus, chi maleiwayaa chajachikai ka'waajülein sü'ütpa'a tü so'ukot tü ipa sükulaatsekat tü pueulokat, nüntitkalaka paa'airua tooloyuu kannunnaajüsü süsii wunu'u so'ulu'umüin tü pueulokat süpüla nu'utajatün saa'in, niakai namaa na wayuukana, süpüla na'waajüinjanain na Aluwataaushikana süka.

14 Otta müşhia Bernabé nümaa Pablo, nayaawatapa saa'u tü aa'inneekat namüin natüma na wayuukana, nasüküijaakalaka tü nashe'inkat, shiyaawase sünain mojushiin namüin tü naa'inreekat na wayuukana. Nekerojookalaka pasanainmüin nanain na wayuukana sünain na'waatün:

15 —Wayuuinnuaa, ¿jamüinjanakai jia jaa'inreekalaka tüü wamüin? Aashi wayuuyaain waya wanaa jümaa. Otta wayayaa, shia wantaka apüla waküjainjatün jümüin süchikü wane kasa anasü süpüla juu'ulaainjanainün suulia a'waajaa kasa eekai müin aka tüü, nnojotkat kasain anain apüla, ju'wanajaainjatüürün shia nüka chi Maleiwa kato'uchikai. Nia

kakumalaka tü sirumakat sümaa süpüshua'a tü kasa eekat chaa iipünaa, tü mmakat sümaa tü kasa eekat süpa'a, otta tü palaakat sümaa tü kasa eekat shiroku. ¹⁶ Mayaainje'e paala nnojolüin nüta'ülüin Maleiwakai sükuaippa tü wayuukalüirua sünain saa'inrüin tü saa'inreekat eekai anain sümüin, ¹⁷ nnojoittaapaja'a nia oo'ulaain suulia ee'iyataa sünain jaralin nia sükajee tü kasa anasü naa'inrakat waneepia. Nia'a a'ititka tü juyakat jaa'u, otta nia aapaka tü a'ttieekat jümüin juyapü. Je nia'aya aapaka jümüin tü jikakat waneepia süpüla emirainjanain jia otta talatüinjatüin jaa'in.

¹⁸ Mayaainje'e naashajaain na Aluwataaushikana tüü namüin na wayuukana, ayatshi'iya naya mache'eyaaín suulia tü nanükükät. Kapüleesü ma'i namüin nountüin nachiaain na wayuukana suulia no'utüin saa'in tü paa'kalüirua süpüla na'waajüinjanain naya süka.

¹⁹ Shiasa'a joo nantapaatalaka wane judíoinnua chejeechikü Antioquíajee, tü chakat Pisidia, otta Iconiojee, na anaa a'wanaje'erüin naa'in na wayuukana noo'omüin Pablo nümaa Bernabé. Na'ina'atkalaka Pablo süka ipa, je süka ouktayaain nia natüma naashin, najaraittakalaka nia nojutüin anouipa'amüin suulia tü pueulokat. ²⁰ Shiasa'a mapa, nantapa na anoujashiikana, pasanainjaakalaka nia nachikü. Nütamaakalaka je nikerotkalaka nüchukua'a sulu'umüin tü pueulokat. Je waneemüin ka'ikat nu'unakalaka yalejee nümaa Bernabé chai nakua Derbemüin.

²¹ Je süchikijee naküjüin nüchikü chi O'tte'erükai yala Derbe, eejanale nanoujirüin kojuya wayuu, ale'ejashii naya nachukua'a Listramüin. Je yalejee alatüshii naya Iconiopünaa otta Antioquíapünaa. ²² Je yala sulu'u tü mmakalüirua, nakatsüinjün naa'in na anoujashiikana sünain namüin namüin: "Anashii müleka ayatüle jia waneepia süchiirua tü anoujaakat. Acheküshii we'rüinjatüin palajana wamüliala naa'ujee Cristo süpülapünaa chainjanain waya mapeena nümaa Maleiwakai eere nuluwataain". ²³ Je Pablo nümaa Bernabé, e'inaajaleeshi'iya wayuu süpüla laülawaa sulu'u wane'ewai sukua tü noutkajaalekat na anoujashiikana. Je süchikijee naashajaain nümaa Maleiwakai noo'opünaa na anoujashiikana sünain naamajüin nama, ne'itaain naya najapulu'u chi Senyotkai nanoujakai anain.

Pablo nümaa Bernabé, ale'ejüshii nachukua'a Antioquíamüin

²⁴ Alatüin nayaja'a sulu'upünaa tü mmakat Pisidia, antatataalain joo naya sulu'umüin tü mmakat Panfilia. ²⁵ Je süchikijee naküjüin nünüiki chi Maleiwakai sulu'u Perge, chakualishii naya sulu'umüin tü pueulokat Atalia. ²⁶ Je yalejee o'otooshii naya sulu'u anua chai nakua Antioquíamüin, tü pueulo eejeejanale ne'itaanüin paala najapulu'u chi Maleiwakai süpüla anainjatüin nakuaippa nütüma sünain tü a'yataawaakat, tü anuu nekeraajüitpain joolu'u. ²⁷ Je nantapa Antioquíamüin, noutkajüin na

anoujashiikana chajanakana sulu'u tü outka-jaaleekat cha'aya. Je naküjakalaka namünin süchikü süpüshua'ale'eya tü kasa naa'inrakat Maleiwakai nakajee nayakana otta sünain jutatüin süpüla wayuu eekai gentilein nütüma Maleiwakai süpüla sünoujainjatüin nüna'inya.
²⁸ Je Pablo nümaa Bernabé, makatüshii naya yala namaa na anoujashiikana so'u kojuya ka'i.

15

Aashajawaa soo'opünaa tü nakuaippainjatkat na anoujashii gentilekana

¹ Su'unnaa ka'ikat tiairua, nantapaatalaka wane wayuuirua chajeechiküjana Judeajee Antioquíamünin sünain ekirajaa na anoujashiikana gentilekana. "Nnojotsü süpüla ju'ttaainjanain müleka nnojoliire ji'yote'erüin jüta maa aka nikirajüin paala Moisés", namakalaka namünin. ² Je Pablo nümaa Bernabé, nayouktün tü namakat na wayukana süka nnojolüin lotüin tü nekirajakat anain naajüin. Je naa'ayajiraakalaka namaa. Je mapä ma'i, natüma na anoujashiikana, naneekünakalaka Pablo nümaa Bernabé otta no'uluku namaa süpüla o'unaa eemünin na Aluwataaushikana otta na laülaayuushiikana chajanakana Jerusalén süpüla aashajawaa soo'opünaa müleka cho'ujaale namünin na gentilekana tü akuaippaa o'yotoonaakat ata. ³ Shiasa'a mapä, ajütünüshii naya natüma na anoujashii chakana sulu'u tü outkajaaleekat cha'aya Antioquia. Je wanaa sümaa nalatüin sulu'upünaa tü mmakat Fenicia otta Samaria, naküjakalaka nachikü

na gentilekana sünain noo'ulaain suulia tü nanoujapü'ükät anain süpüleerua anoujaan nünain chi Maleiwakai. Je talatüshii ma'i na anoujashiikana sütümä tü naapakat achikü.

⁴ Je nantapa Pablo nümaa Bernabé Jerusalémüin, okotchojooshii na anoujashiikana sulu'u tü outkajaaleekat cha'aya namaa na Aluwataaushikana otta na laülaayyuushiikana sünain asakaa naya. Je naküjakalaka namüin süpüshua'a tü naa'inrakat Maleiwakai nakajee.
⁵ Shiasa'a, no'uluku na fariseo anoujainapakana, nasha'walaakalaka sünain namüin:

—Cho'ujaasü shi'yotoonüin nata na anoujashii gentilekana otta naluwataanünjanain süpüla naa'inrüinjatüin tü kasa naluwataakat Maleiwakai wapüleerua, tü nüshajakat Moisés.

⁶ Shiasa'a na Aluwataaushikana otta na laülaayyuushiikana, noutkajaakalaka süpüla aashajawaa soo'opünaa tü akuaippaa nojuittitkat achikü na fariseokana soo'opünaa nakuaippainjatkat na anoujashii gentilekana.
⁷ Süchikijee wainma naashajiraala, nütamaakalaka Pedro sünain nümuin:

—Tawalayuwaa, jütüjaashanta aa'uchi tayama'inka so'uma'a wane ka'i eetaairüja'a kojuya juya süchiiruamüin wanaa sümaa nüneeküin taya Maleiwakai ja'akajee süpüla aküjaan nüchikü chi O'tte'erüikai namüin na gentilekana süpüla nanoujainjana'inya.
⁸ Chi Maleiwakai, atüjaakai saa'u saa'in wayuu, nütüjaan aa'uchii na gentilekana sünain nanoujainapain nünain. Müshijese'e naapüin chi Naa'inkai namüin maa akainka

naapüin nia wamüin süpüla natüjaanüin aa'u sünain nüchekalain naya süpüla anoujaa nünain. ⁹ Nnojotsü kasain naatain alu'u naya nümüin Maleiwakai woulia. Uleitpa naa'inrua nütüma Maleiwakai suulia naainjala sükajee nanoula nünain, maa aka wayakana sükajee wanoula. ¹⁰ ¿Jamataalainjanakalaka süpüla jujuya'alüinjatüin naa'in Maleiwakai sünain jo'oteein wane akuaippaa naa'u na anoujashii gentilekana? Akuaippaakat tüü, nnojotsü wainküiruin süpüla wekerajüin amaa wayakana judíokana, ja'itakaja'a ne'e na watuushinuukana, nnojotsüya ne'e nainküin süpüla nekeraajüin. ¹¹ Shiasa wayakana, wanoujain sünain wo'ttaashiin nütüma chi Senyotkai Jesús süka anamiain ne'e nia wamüin, akaaja'a nayakana, müşhii aka wakuaippa sünain o'tte'ennaa.

¹² Je sütümajee nünükü Pedro, nako'ulaakalaka na wayuu eejanakana sünain tü outkajawaakat. Naapajakalaka joo tü nüküjalakat Bernabé otta Pablo súchikü tü kasa nii'iyatakat aka nüpülain Maleiwakai otta tü kasa nütüjakat apüleerua niakai nümüiwa, tü naa'inrakat Maleiwakai nakajee nayakana sa'aka tü gentilekalüirua. ¹³ Je kettaapa tü naküjalakat, nüsouktakalaka Santiago sünain nümüin:

—Tawalayuuinnuaa, jaapajapa tanükü.
¹⁴ Simón, nüküjüitpa wamüin sünain jamüin nükuuippa Maleiwakai sünain tü palajatkat sükua nii'iyatüin sünain anamiain nia sümüin tü gentilekalüirua sünain naapaain su'uluku

süpüla nüchooinjatüin. ¹⁵ Antiraasü tüü
sümaa tü namakat na nünükimaajajanakana
Maleiwakai, eere nümüin wane no'uluku sulu'u
tü karaloukta nüchikimaajatkät Maleiwa:

¹⁶ "Müsü nünükü chi Maleiwakai:
'Mapeena süchikijee tia, ale'ejeechi taya
sünain taikkale'erünjatüin süchukua'a tü
aluwataawaakat natüma na nüikeyuukana
David ojuichajaakat paala.

Tüü, meerü aka saa'in tatüma wane mi-
ichi eekai sujuttinnüin otta shiyalennüin
süchukua'a.

Te'itaweechi waneeshi nülüin David süpüla
aluwatawaa,
süpüla ayatüinjatüin tü aluwataawaakat
süchukua'a nütüma maa aka paala
sümaiwa,

¹⁷ süpüla nachajaainjanain nüchikü
Maleiwakai na waneeinnua wayuukana
yaakana süpa'a mmakat süpüshua,
napüshua'a na gentilekana eekai taneekün
süpüla tachooin',

¹⁸ müshi chi Maleiwakai chi atüje'erüichipakai
saa'u joolu'u tü kasa nülü'üjakat achikü
sulu'u naa'in chejeechikü sümaiwa ma'i,
tü anuu nümatüjülin: 'Müinjateerü tatüma
mapeena', müshi sulu'u tü karalouktakat.

¹⁹ "Saa'in tamüin anasü müleka nnojorüle
we'itaain wane kasa mojushiinjatkat atüma
nakuaippa sünain anoujaa na gentilekana
ee'irataakana nünainmüin chi Maleiwakai.
²⁰ Shieesü washajaka namüin sünain
noo'ulaainjanain suulia ekaa eküülü eekai

shikiirain tü a'waajaakat su'uyaakua kasa amaleiwaseeyaasükat, otta suulia a'lujirawaa nakuappa sümaa wayuu jierü otta wane jierü nümaa wane toolo, otta suulia ekaa süsha mürüt maa aka shi'iruku tü eekai ouktüsün sütuma aülawaa sümaa mayu'ljuuin süsha. ²¹ Anashii müleka nekeraajüle sümaa tüü, na gentilekana, suulia mojushiin tü nakuappakat namüin na judíokana, süka nuluwataain Moisés sünain nnojolüin saa'innajatüin kasa eekai müin aka tüü. Je, tü nuluwataakat anain Moisés, eetüjülia paala sümaiwa sünain aküjünaa sulu'upünaa mmakat süpüshua'a sünain saashaje'ennüin sulu'u tü ekirajüleekat wayakana judíokana so'uwai tü ka'i weemeraakat o'u".

Ajütünüsü wane karaloukta namüin na anoujashii gentilekana

²² Na Aluwataaushikana otta na laülaayuushiikana namaa napüshua'a na anoujashiikana, anashiikalaka saa'in namüin naneekünjanain wayuu na'akajee nayakana süpüla najütüinjanain chamüin Antioquámüin nümaa Pablo otta Bernabé süpüla aküjaan süchikü tü akuaippaa ne'itaakat nakuappainjatkat na anoujashii gentilekana. Naneekakalaka Judas chi Barsabás münakai otta Silas, wayuuinnua nemiyōuse na anoujashiikana. ²³ Je najütakalaka wane karaloukta namaa nayakana, müsü sünükü yaa:

Wayakana Aluwataaushikana je wayakana laülaayuushiikana, juwalayuukana, wasaküin

jia, wawalayuu, jiakana gentilekana kepiakana cha'aya Antioquía, je sulu'u süpüshua'a tü mmakat Siria otta Cilicia.

²⁴ Waapa achikichii na wayuu o'unakana yaajee yaa sünain eke'ejaa jaa'in otta sünain müin maa'inkai jikii sütümä tü nekirajakat anain. Je naya, nnojoliishii wajünalain. ²⁵ Müshijese'e paa'inwain waya wapüshua'a süka anashiin saa'in wamüin wajütajanain wo'uluku jünainmüin namaa na wawalayuu aishiikana ma'i wapüla, Bernabé otta Pablo, ²⁶ na nnojoliikana aka'alirajüin nakuappa suulia ouktaa sünainjee nükuappa chi Wasenyotsekai Jesucristo. ²⁷ Anaakalaka wajütüin Judas otta Silas jünainmüin. Je nayakana, shiainjatü namaka jümüin süka nanükü tü yaakalia ne'e washajüin, shiasa ne'e süpüla sütsüinjanain naya tü washajakat jümüin. ²⁸ Anashiisü nümüin chi Naa'inkai Maleiwa otta wamüin wayakana nnojolüinjatüin wo'otüin jaa'u wane akuaippaa nnojotkat ma'i ja'ijaan suulia tü wamüinjateetkat joolu'u: ²⁹ maa aka nnojoliinjanain jiküin shi'iruku mürüt eekai su'utuushin aa'in süpüla a'waajiaa su'uyaakua kasa amaleiwaseeyaasükat, otta nnojoliinjanain jiküin süsha tü mürütkalüirua maa'aya aka shi'iruku tü mürüt eekai ouktüin sütümä aülawaa, otta nnojoliinjanain ju'luwajiraain jükuaippa sümaa wayuu jierü otta wane jierü nümaa wane toolo. Müleka jiisalajiraale suulia tüuirua, loteerü

jükuaippa.

Shiataaja'a ne'e. Eeshi Maleiwakai jümaa.

³⁰ Shiasa'a süchikijee, kettaapa napünaajüin, no'unakalaka chai nakua Antioquíamüin. Shiasa'a nantapa chamüin, noutkajakalaka na anoujashii chajanakana süpüla naapün tü karalouktakat namüin. ³¹ Je naashaje'etpa shia na anoujashiikana, talatüsü ma'i naa'in saa'u tü amüliannaakat aa'in alü'üjinnakat namüin yaa sulu'u. ³² Je Judas otta Silas, süka wayuuin naya aapirülii wayuu süka nünüiki chi Maleiwakai, namüliatkalaka ma'i otta natütülin ma'i naa'in na anoujashiikana süka wane pütchi kama'a ma'i. ³³ Je süchikijee, eepa nakalia namaa, najütakalaka naya na anoujashiikana nachukua'a nanainmüin na kajünalakana paala naya. Müshii naya namüin: "Kasataalejese anain jükuaippa nütüma Maleiwakai wopulu'u". ³⁴ Niasa'a Silas, anajakalaka nümüin makataa sulu'u Antioquía. ³⁵ Je Pablo otta Bernabé, makatüshii Antioquía. Je nayakana namaa waneeinnua, ayatshi'iya sünain ekirajaa otta aküjaan nüchikü chi Senyotkai cha'aya.

Akatajiraashi Pablo nümaa Bernabé

³⁶ Je kojuya ka'i süchikijee, nümakalaka Pablo nümüin Bernabé:

—Joo'uya wanalaaiwa na wawalayuukana naa'u Cristo cha'aya sulu'upünaa tü mmakalüirua eepünaajatüle waküjain paala

nüchikü chi Senyotkai süpüla watüjaainjatüin saa'u nakuaippa nümaa Maleiwakai maa'ulu.

³⁷ Je Bernabé, kee'ireesü naa'in namaainjachin Juan chi Marcos münakai. ³⁸ Je nümüin Pablo, nnojotsü anashiin süpüla namaainjachin Juan Marcos süka nüpünaainkain naya cha'aya sulu'u Panfilia sünain nuu'ulaajaainkain suulia a'yatawaa namaa. ³⁹ Eekalaka natüma wane mojujirawaa miyo'u sütümajee tia. Je nakatajiraakalaka sünainjee tia. Nu'unakalaka Bernabé nümaa Juan Marcos chai nükua Chipremüin süka anua. ⁴⁰ Je yaakaija'a Pablo aneeküin Silas süpüla nümawaa. Je súchikijee ne'itaanüin natüma na anoujashikana najapulu'u chi Senyotkai süpüla anainjatüin nakuaippa nütüma, ojuittüshii naya yalejee. ⁴¹ Alatüshii naya sulu'upünaa tü mmakat Siria otta Cilicia sünain atütajaa na anoujashiikana cha'aya sulu'upüna'awai tü noutka-jaalekalüirua.

16

Pablo nümaa Silas, namaashi Timoteo sünain aküjaa nüchikü Cristo sainküin mmakat

¹ Nantapaatalaka Pablo nümaa Silas Derbemüin, je yalejee Listramüin eejanale nantüin nünain wane wayuu anoujashi kanüliashi Timoteo, súchon wane jierü judío anoujasü. Otta chi nüshikai, wayuu griego. ² Na anoujashiikana chajanakana Listra otta Iconio, anasü ma'i naashajaala nüchikü. ³ Pablo, nümawee amüinchi Timoteo.

Akaisa'a ni'yote'erüin ata palajana süpüla nümaainjachin suulia mojushijain namünin na judíokana tü akuaippaa nünainkat. Süka jamünin, napüshua'a na judío kepiakana cha'aya sulu'u tia mmakat, natüjaan aa'uchi chi nüshikai Timoteo sünain wayuuin griego. Müshijese'e nnojolin ni'yotoonatüjülin ata Timoteo süka nnojolüin sükuaiappain wayuu griego tia. ⁴ Je sulu'upüna'awai tü mmakalüirua eepünaale nalatüin, naküja achiküt namünin na anoujashii gentilekana tü akuaippaa anakat süpüla nekerajaa amaa, tü naapaakat na Aluwataaushikana otta na laülaayuushiikana sulu'u tü outkajaaleekat cha'aya Jerusalén. ⁵ Je sükatsüinraakalaja'aka ma'i nanoula na anoujashiikana sulu'upünaa tü outkajaaleekalüirua sümaa nokojuyalaain ma'i ka'iwai.

Eenajünüshii naya Macedoniamüin

⁶ Je süka nüchiajaain naya chi Naa'inkai Maleiwa suulia naküjüinjanain tü pütchi nüchikümaajatkät Jesucristo sulu'u tü mmakat Asia, chapünaajaakalaka naya süpa'apünaa tü mmakat Frigia otta Galacia. ⁷ Wanaa sümaa nantüin sünainmüin sot tü mmakat Misia, no'unayaakaleje'eka sulu'umüin tü mmakat Bitinia, akanasa'a nüta'üla akuaippa chi Naa'inkai Maleiwa nünainjeechikai Jesús. ⁸ Je süka süta'ünnüitpain nakuaippa, lotokalaka naya süpa'apünaa Misia, antüin naya sulu'umüin tü pueulokat Troas sotpa'amüin palaakat. ⁹ Je yala, nii'iyataakalaka aa'in

wane wayuu aipa'a nümüin Pablo, niyalujushi wane wayuu cheje'ewai sulu'u tü mmakat Macedonia. Ni'rataalain naa'in sha'watüin nü'ütpa'a sünain achuntaa kaalinyüü nümüin: "Pülata Macedoniapünaa pükaalinjaiwa waya", müshi. ¹⁰ Je sükajee ni'rüitpain Pablo tia, yapajamaatalaka waya süpüla o'unaa Macedoniamüin sünain watüjaashaatain ma'i saa'u, sükajee tia, sünain neenajüin waya Maleiwakai chamüin cha'aya süpüla aküjaanamüin nüchikü chi O'tte'erükai.

Anoujasü Lidia cha'aya Filipos

¹¹ Wo'otookalaka Troasjee sulu'u anua shirokupünaa palaakat. Lotüshii waya sünainmüin wane mma pasanainsü sünain palaakat kanüliasü Samotracia. Je wattamüin, wantakalaka sulu'umüin tü pueulokat Neápolis.

¹² Je yalejee, alatüshii waya chamüin Filiposmüin, wane pueulo su'uluku tü mmakat aapaaushinkakat sütümä wayuu romano süpüla kepiainjatüin süpüshi sulu'u. Je shia, shia'yaletütchonka aa'in yaa sulu'u tü mmakat Macedonia. Je eesü wakalia yala sulu'u.

¹³ Shiassa'a so'u tü ka'i neemeraakat o'u na judíokana, wo'unakalaka sünain awarajawaa anooipa'amüin süchikjee sükulaatse tü pueulokat cha'aya sotpa'amüin tü süchikat sünain waliraja'alüin waa'nyaka sünain eein wane aashajaalee nümaa Maleiwakai natüma na judíokana. Je wantapa sünain, waikkaajaakalaka sünain aküjaan süchikü tü anoujaakat nünain Jesús sümüin waneeirua jieyuu

eejatkälüirua outkajaain. ¹⁴ Eejatkälaka waneesia na'aka kanüliasü Lidia cheje'ewat Tiatira oikkoot kuluulu anajüsü ma'i jepisiyyaa o'ulu. Je shia, kojutshi Maleiwakai sütümä. Saapajakalaka ma'i tü aküjalaakat. Je Maleiwakai nütanatkalaka saa'in süpüla kache'ejuinjatün süpüla tü nüküjakat Pablo. Sünoujakalaka. ¹⁵ Je süchikijee, woutiisakalaka shia süma'a'le'e süpüshua'a süpüshi. Je süchikijee, seenajaakalaka waya shipialu'umüin sümaa sümünin wamüin:

—Maa aka jütüjaaitpain taa'u sünain shiimüin tanoujasüin nünain chi Senyotkai, anashii müleka chamüinre jia keemejülein tepialu'u.

Je waapaakalaja'aka sünükü.

Püreesashii Pablo nümaa Silas cha'aya Filipos

¹⁶ Shiasa'a so'u wane ka'i sünain chainjanain waya eere tü aashajaaleekat nümaa Maleiwa, wantiraakalaka sümaa wane wayuu piuuna kaseyuusü, oo'ulaküt süka tü süseyuukat, tü anuu akanajülü ma'i neerü namüin na sülaamainkana sükajee tü oo'ulakaakat. ¹⁷ Shiasa'a tü wayuukat, wachiiruaakuu wamüsü wayakana nümaa Pablo sünain su'waanajakuu sümünin sünain aküjaa wachikü:

—Wayuukana naa, a'yataashii nümüin chi Maleiwa Miyo'ushikai ma'i suulia tü waneeirua eekat eein, na anaa aküjüin jümün süchikü tü süpüno'ukat tü o'ttawaakat suulia müliaa saa'u jaainjala.

¹⁸ Kojuya ka'i sümakuu sümünin tü pütczikat. Shiasa'a üttapa naa'in Pablo sütümä tü

shikiisekat, nuuyanajaakalaka sümaa nümuin sümuin tü süseyuukat:

—Saa'u nünülia Jesucristo, tamüsü paala pia:
¡Pujuitta suulia tü jintutkat!

Shiasa'a süchikijeechon nümuin sümuin, sujuittakalaka suulia.

¹⁹ Shiasa'a na sülaamainkana tü wayuukat, ne'rün sünain nnojolüitpain süpüla nakanaajünjanain neerü sükajee shiakat. Nata'ülakalaka Pablo otta Silas. No'unitalaka naya chamüin süpa'amün pülaasakat nama'anamün na laülaayuukana ²⁰ otta na akumajüliikana sükuaiippa kasa sünain maa namün:

—Judíokana naa, neiwa'aja aa'inrü tü wayuukalüirua yaa sulu'u tü woumainkat ²¹ sünain nekirajün sünain akuaippaa nnojotkat achenkünün wapüleerua sünain wa'a'inrüinjatüin, wayakana romanokana.

²² Shiasa'a na wayuukana eejanakana nama'ale'eya na sülaamainkana tü wayuukat, napashajaakalaka Pablo je Silas. Shiasa'a na akumajüliikana sükuaiippa kasa, naluwataakalaka sünain saakatünün tü nashe'inkat süpüla na'yaajününjanain süka wunu'u. ²³ Shiasa'a, süchikjee nayounjünün, nekerotinnakalaka sulu'umün tü püreesaapülekät sümaa sümünün nümuin chi kaatsetpü'ükai:

—Pikerotit na wayuukana sümaa pi'rajüinjatüin ma'i naa'u.

²⁴ Je chi kaatsetpü'ükai, naa'inrüin tüü yaawalaja'a. Nikerotirün naya sümaa ni'itaain

naya cha'aya shiinalu'u ma'i tü püreesaapülekat sümää su'uttünüin nasa'a sü'ttiralu'upünaa wane wunu'u süpülajana püreesasü suulia isajüin.

²⁵ Je süse'eru'u aikat, Pablo nümaa Silas, aashajaashii nümaa Maleiwakai sümää nee'irajüin nümüin. Je na waneeinnua püreesashiikana, naapajüin tia. ²⁶ Shiasa'a sükutkuja'alaa sümakalaka tü mmakat sümää süne'etirüin ma'i tü süsa'akat tü püreesaapülekat. Sujutajaakalaka tü so'ukalüirua süpüshua. Je sujunuujaakalaka tü kaleenakalüirua noulia na püreesashiikana napüshua. ²⁷ Je nüchijiraakalaka chi kaatsetpü'ükai. Shiasa'a wanaa sümää niirakaain sümüin tü so'ukalüirua tü püreesaapülekat jutajutalüin, niyuutakalaka nüchajaruutse süpüla nu'uniraainjachin naa'in süka isajayaain na püreesashiikana naashin. ²⁸ Nu'waatakalaka Pablo nümüin:

—¡Nnojo pu'uniraain paa'in! Ana'aya waya wapüshua. Nnojoishii waya isain.

²⁹ Shiasa'a chi kaatsetpü'ükai, nüsaajitkalaka siko'u anakiainjatü nüpüleerua sünain ekeroloo. Ekerotshi sünain nuwataaain ma'i. Kutkutta'atshi ne'e süka mmolüin nia. Nu'ttakalaka nuu'uleepshimüin Pablo je Silas shiyaawase kojutüin naya nütüma. ³⁰ Niyu'tkalaka naya anooipa'amüin sünain nüsakirüin naya:

—Wayuuinnuaa, ¿kasa anaka süpüla taa'inrüin süpüla to'ttaainjachin? —müshi.

³¹ Asouktüshii naya nümüin:

—Pünouja nünain chi Senyotkai Jesús pu'tte'ennaiwa nütüma. Meenaya na eekana pümaa pipialu'u, müleka nanoujale, o'tte'enneena.

³² Shiasa'a naashajaakalaka nümüin otta namüin napüshua'a na eekana nümaa nipialu'u nüchikü chi Senyotkai. Nanoujakalaka.

³³ Shiasa'a chi kaatsetpü'ükai, so'ule'e aikat tia, nu'lojokalaka tü naliö'ukat. Woutiisaleekalaka nia namaa napüshua'a na eekana nümaa nipialu'u. ³⁴ Nümaashii Pablo je Silas nipialu'ümüin. Nikitkalaka naya. Je talatüsü ma'i naa'in chi kaatsetpü'ükai otta na eekana nümaa nipialu'u süka nanoujainapain nünain Maleiwakai.

³⁵ Shiasa'a watta'amüin watta'a maalü, na akumajüliikana sükuaiippa kasa, najütakalaka waneeirua pulusiiya nünainmüin chi kaatsetpü'ükai süpüla nüjütüinjachin nüchikü Pablo otta Silas. ³⁶ Je chi kaatsetpü'ükai, nümakalaka nümüin Pablo:

—Na akumajüliikana sükuaiippa kasa, najütira achikichii jia. Eekanaja'aka süpüla ju'unüin süka anakat akuaippa.

³⁷ Je Pablo, nümakalaka namüin na pulusiyakana:

—Wayakana, wayuu romanoshii apashii. Na'yaajirüin waya su'upala wainma wayuu sümaa nnojoliin wekeraajünün akuaippa palajana müleka kaainjalashiire waya. Je nekerotirüin waya sulu'u tü püreesaapülekat süchikijee. Je joolu'u, ¿najütiree achikichii waya sümaa nnojölüin jaralüin atüjaain waa'u?

¡Nnojottaa süpüla tia! ¡Anashii müleka nantüle nayakana sünain ajüttaa wachikü!

³⁸ Je na pulusiiyakana, naküjakalaka tüü namüin na akumajüliikana sükuappa kasa. Je mmotkalaka naya süka naapüin nachikü Pablo nümaa Silas sünain wayuuin naya romano apashii. Süka jamüin, nnojotsü aapünün sünain shi'yaajününjatüin wane wayuu romano sünain nnojolüin shikeraajünün akuaappa palajana. ³⁹ No'unakalaka na akumajüliikana sükuappa kasa sünain achuntaa süpüla jaliajanain naya naa'in Pablo je Silas. Najütakalaka nachikü sümaa nachuntüin namüin süpüla nojuittajanain sulu'ujee tü mmakat. ⁴⁰ Je nojuittapa Pablo nümaa Silas sulu'ujee tü püreesaapülekat, no'unakalaka shipialu'umüin Lidia. Je süchikijee ne'rüin na anoujashiikana otta nachijire'erüin naa'in, no'unakalaka yalejee.

17

Ootünüsü tü wayuukalüirua noo'omüin Pablo otta Silas cha'aya sulu'u Tesalónica

¹ Je sünain tü waraittaa naainjakat Pablo nümaa Silas, alatüshii naya sulu'upünaa tü pueulokalüirua Anfípolis otta Apolonia. Je yala süchikijee, antüshii naya sulu'umüin tü pueulokat Tesalónica eejatüle napüla wane ekirajülee na judíokana. ² Je Pablo maa aka tü nükuaippapü'ükät waneepia, o'unüshi nia sulu'umüin tü ekirajüleekat. Je so'uwai tü ka'i neemeraakat o'u na judíokana, aashajira'awaishi nia namaa na judíokana

so'u apünüin semaana. ³ Nüküjain namünin jamalu'ulüin tü sümakat tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa noo'opünaa Cristo chi Nüneekajalakai Maleiwa otta sünain pansaain ma'i sütüma sünain müliajachin nia, nu'utünajachin aa'in otta nüso'iraainjachin aa'in süchikijee. Müshi nia namün: "Chi wayuu Jesús taküjakai achikü jümüin, nia'a chi Nüneekajalakai Maleiwa".

⁴ Eekalaka anoujain no'uluku na judiókana sünain na'ata'ale'einya namaa Pablo otta Silas. Je eesü anoujain kojuya tü wayuu griegokat, wayuu kojutakat atüma Maleiwakai, otta kojuya jieyyu anoujasü, süchooin wayuu anapüisü.

⁵ Nayasa'a na judío eekai manoujain, achunjasü naa'in sütümajee ne'rüin wainma wayuu sünain anoujaa. Nakotchojookalaka nanainmüin wane wayuuirua, tü wayuu warai müsükat ne'e, süchi'rakat mmapa'a. Shiasa'a naainjala, nashüküjakalaka saa'in tü wayuukalüirua sulu-jutkat tü pueulokat. Nashutakalaka saa'u nipia Jasón sünain achajawaa nüchiki Pablo nümaa Silas shii'iree nayu'leein naya shi'ipamüin tü wayuukalüirua. ⁶ Shiasa'a süka nnojoliin nantüin nanain yala, niakalaka nasirüin Jasón namaa no'uluku na anoujashiikana sünain nantirüin naya nanainmüin na laülaayuukana sulu'u tü pueulokat. Nantirüin naya sünain namünin nekiiseru'u: "Wayuukana naa, amojujashii sükuappa wayuukat sainküin mmakat süpüshua'a. Je joolu'u antüshii naya yaamüin süpüla müinjanain waya natümaya. ⁷ Je Jasón, nüntirüin naya nipialu'umüinya'asa.

Napüshua'a nayakana, ne'ra amüinrü tü nuluwataakat anain chi romano laülaashikai saa'u mmakat süpüshua'a, chi Césarkai. Eetaalain naashin, wane aluwataashi saa'u wayuu kanüliashi Jesús".

⁸ Shiasa'a tü wayuukalüirua otta na laülaayuukana, naapapa tüü, mojushiijaasü namünin süchikü tü naa'inrakat otta aashichijaaashii sütümä. ⁹ Je saa'u napütün neerü napüla na laülaayuukana su'uyaawa naapüin nanüükü namünin sünain nnojoleerün sülätün süchukua'a tü alatakat paala, ajütüna achikichii naya.

Pablo nümaa Silas, cha'aya sulu'u Berea

¹⁰ Nayasa'a na anoujashiikana, najütamaatünin aipa'achiiruale'eya Pablo nümaa Silas chamünin cha'aya Bereamün. Je nantapa Bereamün, o'unüshii naya sulu'umün tü ekirajüleekat na judíokana. Je yala, akjüjashii naya tü nünükikat Maleiwa. ¹¹ Je na judío yala-janakana, wayuu naya anashii, atüjashii akoutiraa pütchi. Nnojoliishii müin aka naa'in na Tesalónicaje'ewaliikana. Kapülakalaka naa'in naapüin tü pütchikat. Naashaje'erawalin wanepia tü karaloukta nüchikimaajatkät Maleiwa süpüla natüjaainjatün saa'u müleka müle'eya tü münakat namünin. ¹² Eekalaja'aya kojuya no'uluku nayakana anoujain. Kojuya no'uluku na wayuu griegokanaya anoujaka, makai aka chira wayuu toolo otta türa wayuu jierü, jieyüü süchooin wayuu anapüsü.

13 Nayasa'a joo na judío Tesalónica je'ewaliikana, natüjaapa naa'u Pablo sünain chain nüküjain süchiki tü nünükikat Maleiwa sulu'u tü pueulokat Berea, o'unüshii naya chamüin sünain nashüküjün tü wayuukalüirua chajatkat sulu'u tü pueulokat noo'omüin Pablo. **14** Otta na anoujashiikana, najütamaatüin Pablo palaairukumün. Je Silas nümaa Timoteo, makatüshii yala Berea. **15** Je na o'unakana nu'uyaajanayaain Pablo, wattashii nümaa sulu'umüin tü pueulokat Atenas. Je yalejee ale'ejüshii naya sümaa nünüiki Pablo nümüin Silas otta Timoteo sünain nantiraamaatüinjanain nümaa maalü.

*Aküjüshi Pablo nüchikü chi Maleiwakai
sümuin wayuu cha'aya Atenas*

16 Sünain chain Pablo Atenas a'atapajüin Silas otta Timoteo, mojushiisü nümüin tü joulüin su'uyaakua kasa maleiwayaakat atümaa sainküinpünaa tü pueulokat. **17** Mayaainje'e aashajira'awalin nia sulu'u tü ekirajüleekat namaa na judiókana otta namaa na wayuu griegokana eekai kojutüin atüma chi Maleiwakai maa akaapü'ü nütüma waneepia, mataaja'a nia cha'aya pülaastüpa'a sümaa türä eekai süntüin yalamüin, aashajiraashi waneepia. **18** Mataaja'a no'uluku na wayuu ekirajaakana sünain tü nekirajakat anain na wayuu kanüliakana Epicúreos otta na kanüliakana Estoicos, pe'ipoloojira'awaishii naya nümaa süka nanüikü. Müsü nanüiki waneeirua:

—¿Kasakai naashajaaka achikü chi koyooroloikai?

Otta waneeinnua müşhii:

—Süchikimaajachi maleiwairua naata kamaleiwaseshii. —müshii naya süka nüküjin Pablo süchikü tü pütchi anasükat nüchikü Jesús otta süchikü tü oso'irawaakat aa'in.

19 Niasa'a niakai natüma, no'unitkalaka nia nanainmüin na laülaayuukana sulu'u tü pueulokat sulu'umüin tü noutkajaalekat tü kanüliakat Areópago, eeinjachire nia apansaajinnüin soo'opünaa tü naashajaakat achikü. Asakinnüshija'a nia sünain nümünüin amüin:

—Püküja wamüin kasain wayuu ekirajaa jeket tü püntitkat wanainmüin, **20** tü paashajaain wamüin süchikü wane kasa waneejatü ma'i. Watüjawee aa'ulu jamalu'ulüin.

21 (Napüshua'a na wayuu nepiajanakana sulu'u Atenas otta na wayuu naatajanakana kepiakana yaa sulu'u, aapajeeshii otta aashajaweeshii ma'i waneepia süchikü türä kasa eekai jeketün ma'i.)

22 Niasa'a Pablo, nülatakalaka pasanainmüin süpüla aashajawaa sümüin tü wayuukalüirua eejatkät sulu'u tü kanüliakat Areópago. Müshi nia namüin:

—Wayuuinnuaa, yaaje'ewaliikana sulu'u Atenas, sünainjee süpüshua'a tü te'rakat, wayuu jia kojuta atümachii ma'i tü jümaleiwasekalüirua. **23** Süka jamün, sünain tananaja'alüin tü ju'waajülekalüirua tü jümaleiwasekalüirua, tanta anainrü yala wane ashajuushi sünain wane ipa eere jaapüin kasa

sümüin tü jümaleiwasekalüirua. Müsü mayaa: NÜMÜINJATÜ CHI MALEIWA ME'RAAJUUKAI. Ajaa, chi Maleiwa ju'waajakai sünain nnojolin ji'raajüin nia, nia taashajaainjachika'aya achikü jümüin joolu'u.

²⁴ "Chi Maleiwa kakumalakai tü sirumakat sümaa süpüshua'a tü kasa eekat chaa iipünaa, tü mmakat sümaa tü kasa eekat süpa'a, otta tü palaakat sümaa tü kasa eekat shiroku, nia laülaashika'aya saa'uirua. Nnojoishi nia kepiain sulu'u miichi saainjanainkat wayuu süpüla a'waajiain nia. ²⁵ Nnojotsü kasain cho'ujaain nümüin süpüla jaralinjaittaain wayuu joolu'u akaalinjainjachin nia. Nia aapaka'aya wamüin kataa o'u, nia aapaka'aya tü jouktai wasanatkat aka waa'in otta kasakat süpüshua'a.

²⁶ "Nünainjee waneeshia wayuu, naainjüin tü wayuukalüirua süpüshua'a, tü wattakat saalin shi'ipapa'a sainküin mmakat, süpüla eeinjatüin shia süpa'a. Süpülapünaa naainjain shia, ni'itaatüjülia süka'iya otta tü shipiapalainjatkat.

²⁷ Nükumajüin shia Maleiwakai süpüla süchajaainjachin nüchikü, kama'ache süntüle nünain müleka süchajaale ma'i nüchikü. Nnojoishijasa wattain Maleiwakai woulia wane'ewai wakua. ²⁸ Müsü wane pütchi: 'Süka jamüin, nünain Maleiwakai, kato'uchii waya, waraittüşhii waya otta wayuushii waya'. Müsü nanüiki waneeirua no'uluku na jüpüshi atüjashiikana: 'Nüpüshi waya chi Maleiwakai'.

²⁹ "Sünain nüpüshin waya Maleiwakai, nükumajala waya. Nnojolijja'a waya süpüla we'itaainjachin nia sünain mataalain

aka nia saa'in su'uyaakua kasa eekai shiyujalain wayuu shikiiru'ujee ne'e, türa eekai saainjuushin süka ooro, pülaata, otta ipa. ³⁰ Nnojotsü kasalajanapü'ün sümüin wayuu nütüma Maleiwa tü matüjünwaakat naa'u. Alu'ujasa'a joolu'u, nuluwataain sümüin wayuukat süpüshua'a otta süpa'a mmakat süpüshua'aya sünain suu'ulaainjatüin suulia saainjala otta sünoujainjatüin nünain. ³¹ Süka jamüin, Maleiwakai, ni'itaain wane ka'i nikeraajüinjatkot o'u sükuappa tü wayuukalüirua süpüshua'a süka wane sükuappa pansaasü. Nikeraajüinjatü nükajee wane wayuu ni'itaala süpüla. Nii'iyatüin sümüin wayuukat süpüshua'a, sükajee nüso'ire'erüin naa'in, sünain shiimain niain ni'itaalain".

³² Je no'uluku na eejanakana, naapapa súchiki tü oso'irawaakat aa'in, neme'erainpalashi Pablo. Otta waneeirua, müşhii ne'e:

—Waapajeeria taa türa so'uweena wane ka'i.

³³ Nu'unakalaka Pablo nama'anajee.

³⁴ Nayasa'a waneeinnua, ache'inraashii nümaa otta nanoujakalaka nünain Jesús. Je na'aka na anoujakana, eejachi Dionisio, wane no'uluku na laülaayuu sulujunakana tü kanüliakat Areópago otta eejatü wane jierü kanüliasü Dámaris otta waneeirua soo'omüin.

18

Kakaliashi Pablo cha'aya Corinto sünain eki-raja nünüiki Maleiwa

¹ Je süchikijee tüü, ojuittüshi Pablo Atenasjee, o'unüin nia chamünin sulu'umüin tü pueulokat Corinto. ² Je yala, antiraashi nia nümaa wane wayuu judío kanüliashi Aquila. Je nia nümaiwa, cheje'ewai sulu'ujee tü mmakat Ponto. Je Aquila sümaa tü nu'wayuusekat kanüliasü Priscila, palit ka'i paala, antüshii naya sulu'ujee tü mmakat Italia, eejeejanale naya ojuittüin sütümajee tü kasa nuluwataakat anain Claudio, chi laülaashikai saa'u mmakat süpüshua'a. Nuluwataain sünain sujuittinjatüin süpüshua'a tü wayuu judíokalüirua sulu'ujee Roma. Je Pablo, o'unüshi sünain awarajawaa naa'uirua. ³ Shiasa'a süka müinya aka ne'e tü na'yataainkat tü ni'yataainkat, tü aainjülüükat loona ojoton-nokat süpüla miichin, makatalaka nia yala namaa sünain ni'yataajiraain namaa. ⁴ Je süka'iyo'uwai tü ka'i neemeraakat o'u na judíokana, Pablo, o'unawaishi sulu'umüin tü ekirajüleekat na judíokana, eere nia sünain aasha-jirawaa nüchikü Jesús sümaa tü judíokalüirua otta tü griegokalüirua shii'iree sünoujeein tü nümakat.

⁵ Shiasa'a nüntapa Silas otta Timoteo chejechikü Macedoniajee, o'ttiüshi Pablo sünain aküjaa waneepia süchikü tü nünükükat Maleiwa. Nüküjain sümün tü judíokalüirua tü nütüjaakat aa'u noo'opünaa Jesús sünain niain chi Nuñeechalakai Maleiwa. ⁶ Je nayakana,achechajaashii nuulia otta mojusü nanükü nümuin. Niasa'a Pablo, no'otojooin nüshe'in su'uyaawa niyu'laain noulia otta nümakalaka namüin:

—Jüsirajiraaja'a jümata jükuaippa müleka amülouire jaa'in. Nnojoishija'a tayaichipain kasirüin jia saa'u jiyouktüin tamüin tü nüchikükat Cristo taküjakat jümüin. Yaajee joolu'u, o'neechi taya nanainmüin na gentilekana.

⁷ Ojuittaashi nia sulu'ujee tü ekirajüleekat, o'unüshi nipialu'umüin wane wayuu kanüliashi Ticio Justo, kojuta atü machi Maleiwakai otta kepiashi yaa sü'ütpa'a tü ekirajüleekat. ⁸ Otta Crispo, wane sülaülashi tü ekirajüleekat, anoujashi nünain chi Senyotkai süma'ale'eya süpüshua'a tü eekat nümaa nipialu'u. Aka'aya kojuya na Corintoje'ewaliikana anoujashii sünain woutiisale'einya naya naapapa tü pütchi nüküjakat Pablo namüin.

⁹ Shiasa'a so'u wane ai, Pablo, ni'rataalain naa'in chi Senyotkai sa'wai sünain nümüin nümüin: "Nnojo piyo'ujaain aa'in. Ayata pia sünain aküjaan tü pütchikat. Nnojo piyü'ülaain.

¹⁰ Süka jamüin, eeshi taya pümaa otta nnojoleerü jaralüin jamüin atüma pia. Yaa sulu'u tü pueulokat, wainmayülia wayuu to'tte'erajatkat".

¹¹ Makatalaka Pablo yala Corinto süpüla wane juya shiatapünaamüin sünain ekirajaa na wayuukana sünain tü nünükükat Maleiwa.

¹² Shiasa'a naainjala na judíokana, wanaa sümaa niain Galión laülaashin sulu'u tü mmakat Acaya, oonoojiraashii naya nikiirajee Pablo. No'unitalaka nia laülaapiyalu'umüin eere nükumajüin Galión sükuappa wayuu.

¹³ Namakalaka nümüin chi laülaashikai:

—Wayuukai chii, nikiraja'aluin tü wayuukalüirua shii'iree kojutüin Maleiwakai sütümä sulu'u wane akuaippaa naata suulia tü aluwataanakat anain waya.

¹⁴ Nnojoliwa'aya nüsouktüin Pablo, nümakalaka Galión sümün tü judíokalüirua:

—Müleka nnojoireje nikeraajüin tü waluwataakat anain wayakana romanokana otta müleka naa'inrüle wane kasa eekai mojuin ma'i makat aka o'utaa wayuwa'in, taapajüinje'eya süpüshua'a tü jünükükat jiakana judíokana. ¹⁵ Akaajasa'a süka jü'ülüjiraain süchiirua tü pütchi ekirajünakat, süchiirua anüliee otta süchiirua tü aluwataanakat anain jiakana judíokana, nnojoi'a taya o'ttajachin sünain süpüla takumajainjatüin sükuaiippa. ¡Jukumaja ne'e sükuaiippa jiakana!

¹⁶ Je Galión, nüjünaakalaka naya yalejee.

¹⁷ Nayasa'a napüshua'a na wayuu nnojoliikana judíoin, napashajaakalaka Sóstenes, wane laülaashi sulu'u tü ekirajüleekat. Natunain nia yala'aya nu'upala Galión otta nnojotsü kasajatüin nümün Galión tü naa'inrakat nüka.

Eitaashi Pablo Antioquiamün süpüla o'unaa nüchukua'a sünain aküjaan nüniükü Maleiwa

¹⁸ Je eesü nüka'iya Pablo makatüin paala yala sulu'u tü pueulokat Corinto. Je mapa, aküjashi süchikü o'unaa namünin na anoujashiikana. Ni-akai nümaa Aquila otta Priscila, o'unüshii sulu'u anua chai nakua sulu'umün tü mmakat Siria. Nnojoliwa'aya no'unüin, noojirüin Pablo tü nikikit cha'aya sulu'u tü pueulokat Ccrea. Süka

jamüin, naapüin nünükü paala nümüin Maleiwakai sünain nümüin: "Müinjateerü tatüma wane kasa pümüin". Je joolu'u noojirüin shia su'uyaawa nikeraajütpain tü nümakat paala nümüin Maleiwakai.

¹⁹ Je nantapa sulu'umüin tü pueulokat Éfeso, e'ipünaanüshi Aquila sümaa Priscila nütüma Pablo yala süpüla makatüinjanain. Je niakai, o'unüshi sulu'umüin tü ekirajüleekat, eejacire nia aashajiraain sümaa tü wayuu judíokalüirua, outkajaakat yala sulu'u. ²⁰ Je na wayuukana, a'alijinnayaashije'e Pablo natüma shii'iree yaleein paala nia namaa süpüla kojuya ka'i. Je niakai, niyoukta achiküt. ²¹ O'unüshi nama'anajee sünain nümüin namüin: "Müleka nücheküle Maleiwakai, ale'ejeechi taa taya tachukua'a sünain awaraijawaa jaa'u". Je süchikijee, o'otowaaja'a nümüin Pablo sulu'u anua. O'unüshi niaja'a yalejee Éfesojee.

²² Je nüntapa Cesareamüin, o'unüshi Jerusalénmüin sünain awaraijawaa naa'u na anoujashiikana sulu'u tü outkajaaleekat cha'aya. Je yalejee, o'unüshi Antioquiamüin. ²³ Je kojuya ka'i süchikijee, o'unüshi nia nuchukua'a sünain alataa sulu'upünaa wane'ewai sukua tü pueulokalüirua sulu'ukat tü mmakat Galacia otta Frigia. Alatapüna'awaishi nia sünain atütajaa naa'in na anoujashiikana sulujunakana tü mmakalüirua.

Ekirajüshi Apolos nüchiki chi Senyotkai

²⁴ Je su'unnaa ka'ikat tiairua, antüshi Éfesomüin wane wayuu judío kanüliashi

Apolos. Je nia, wayuu cheje'ewai sulu'ujee tü pueulokat Alejandría. Wayuu nia atüjashi ma'i aashajawaa otta e'raajashantashi tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa. ²⁵ E'ikuushi nia sünain tü wopu nünainjeejatkat chi Senyotkai. Aashajaashi nia sulu'u wane yaletaataa aa'in sünain ekirajaa sulu'u wane sükuaiippa lotüsü ma'i süpüshua'a tü nütüjaakat aa'u noo'opünaa Jesús, mayaainje'e shiain ne'e nütüjaain aa'u, tü nikirajakat anain Juan wanaa sümaa nuwoutisaajüin wayuu süpüla ayaawajawaa suulia saainjala. ²⁶ Apolos, aashajaashi sümaa yalayalaa aa'in sulu'u tü ekirajüleekat na judíokana. Shiasa'a naapapa Aquila sümaa Priscila tü nikirajakat anain, nakatalüin nia nümüiwa süpüla naküjain süchikü nümüin tü kasa nnojoliyütkalia nütüjaain aa'u soo'opünaa tü wopu ni'itaakat Maleiwa süpüleerua wayuu.

²⁷ Je nüküjapa Apolos süchikü o'una'iree sulu'umüin tü mmakat Acaya, na anoujashiikana, namüshi nia sünain anain namüin tü kee'ireekat naa'in. Nashajakalaka wane karaloukta namüin na anoujashii chajanakana cha'aya, süpüla kapülainjachin nia naa'inrua nüntapa nanainmüin. Je nüntapa Acayamüin, nükaalijain ma'i na anoujashiikana, na ainkakana anoujaa sükajee anamiain Maleiwakai namüin. ²⁸ Je süka wane nünükü kaa'usü ma'i, pe'ipoloojiraashi nia sümaa tü judíokalüirua su'upala süpüshua'a tü wayuukalüirua. Je shiairua, nnojotsü eejiraain nümaa süka nii'iyatüin ma'i sümüinrua tü kasa nnojotkat jamünjinjatuin oo'opünaa sünükü.

Otta sükajee tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa, nii'iyatüin sümüin süpüshua'irua sünain niainya Jesús chi Nüneekajalakai Maleiwa.

19

Tü ni'yataalinkat Pablo cha'aya Éfeso

¹ Wanaa sümäa chain Apolos sulu'u Corinto, chashi Pablo alatüin sulu'upünaa tü pueulokalüirua sü'latiralu'ukat tü uuchikalüirua, antatataalain nia süchikijee Éfesomüin. Je yala, nünta anainchii wane anoujashii. ² Je Pablo, nüsakirüin naya:

—¿Antüshi chi Naa'inkai Maleiwa sulu'u jaa'in wanaa sümäa jikerolüin sünain anoujaa?

Je nasouktakalaka nümüin:

—Eeyaa ne'e waapüin nüchikü chi Naa'inkai Maleiwa sünain eein nia.

³ Nüsakitkalaka naya Pablo nüchukua'a:

—¿Kasasa'a ekirajünaka anain jia wanaa sümäa juwoutisaajünün?

Asouktüshii nayakana nümüin:

—Sünain tü nikirajakat anain Juan wanaa sümäa nuwoutisaajüin wayuu.

⁴ Nümakalaka Pablo namüin:

—Aa shiimain. Juan, nuwoutisaajüin wayuu süpüla ayaawajawaa suulia saainjala sümäa nümüin sümüin sünain sünoujainjatüin nünain chi eweetechikai mapa nüchiiruajee. Sünain naashajaain nüchikü chi eweetechikai nüchiiruajee, nia naashajaaka achikü Jesús. Niakalaka sünoujainjachin anain wayuu.

⁵ Je naapapa tüü, awoutisaajitspii naya saa'u nünülia chi Senyotkai Jesús. ⁶ Je ni'itaapa najapü Pablo naa'uirua, antüshi chi Naa'inkai Maleiwa sulu'umüin naa'inrua nayakana. Naashajaakalaka pütchi naatajatü sünain naküjale'einya nünükü Maleiwakai. ⁷ Eeshii na wayuukana maa aka poloo piammüin napüshua'a.

⁸ Eeshi Pablo yunnatüin süpüla apünüin kashi sulu'umüin tü ekirajüleekat na judíokana, eejacchire nia aashajiraain sümaa tü wayuukalüirua, sünain meimolüin naa'in, soo'opünaa tü nükuaippakat Maleiwa sünain aluwatawaa shii'ire'eyaa sünoujeein tü nümakat. ⁹ Nayasa'a waneeinnua, sütümajee ichein ma'i naa'inrua, nnojoishii anoujeein, shia eeka ne'e mojuin nanükü sümüin tü Wopu nünainjeejatkat Jesús su'upala tü wayuu outkajaasükalüirua yala. Je Pablo, akatalaashi noulia namaa na anoujashiikana sulu'umüin tü nikirajüleekat Tirano. Nnojoitpa Tirano sünain ekirajaa, ekerolowaishi Pablo namaa na anoujashiikana sulu'umüin tü ekirajüleekat. Je yala süpüla ka'ikat süpüshua'a, aashajira'awaishi nia sümaa wayuu. ¹⁰ Eeshi nia maa aka piama juya sünain naa'inrüin tia. Je sükajee tia, tü wayuukalüirua süpüshua'a yalajatkat kepiain sulu'u tü mmakat Asia, makat aka judío otta nnojotkat judíoin, saapüin tü nüchikükät chi Senyotkai Jesús.

¹¹ Je nükajee Pablo, naa'inrüin Maleiwakai watta saalin kasa nütüjakat apüleerua nümüiwa. ¹² Alü'üjünüsüjase'e sünainmüin

tü ayuuisükälüirua süpüshi nüshe'inpala jana Pablo nünainpü'ükät süpüla a'yatawaa otta wane nüpanyeetseirua. Je sükajee tüü, tü ayuuisükälüirua, anasü. Otta ojuittaasü yolujaasüle'eru'ujee tü kale'eru'usükälüirua yolujaasütüma tia.

¹³ Shiasa'a naainjala wane judíoirua waraittawaishii sünain ayujaasü yolujaasüle'eru'ujee wayuu, noo'ulaküin joolu'u nachuunajüin nünülia chi Senyotkai Jesús sünain tü ayujaakat. Müshii naya sümüin tü yolujaakat: "Saa'u nünülia Jesús, chi nüküjakai achikü Pablo, tamüsü pia sünain pujuittajatüin". ¹⁴ Otta no'uluku na a'yataakana sümaa tüü, wane akaratshishii wayuu nüchooin wane wayuu judío kanüliashi Esceva. Je chi wayuukai, wane laülaashi na'akajee na sacerdote judíokana. ¹⁵ Shiasa'a so'u wane ka'i, nantiraakalaka nümaa wane wayuu kale'eru'ushi yolujaasü, chi anii nayu'lüinjachin ale'eru'ujee yolujaasüka nünülia Jesús naajüin. Shiasa'a süsouktakalaka tü yolujaakat nüle'eru'ujee namüin: "Te'raajüin Jesús. Tatüjaan aa'uchi jaralin Pablo. Jaralija'a joo jiakana?". ¹⁶ Müshi nia namüin sünain nuwanaaja'ale'einya noo'omüinrúa. Awataashijese'e nia noo'omüinrúa sünain nükanajüin nayainnua. Müliashantashii ma'i naya nütüma. Awatawa'ain müshii mashe'inyoule sümaa nalio'u nütüma yalejee sulu'ujee türa miichikat.

¹⁷ Süpüshua'a tü wayuu yalajatkät kepiain sulu'u Éfeso, wayuu judío otta nnojotkat judíoin,

saapa achiküt tüü. Je mmolojüshii ma'i naya sütüma. Je sünainjee tia, kojutsü amüinyüü nüchikü chi Senyotkai Jesús. ¹⁸ Je kojuya na anoujainapakana aküjakana joo súchikü súpüshua'a tü kasa mojusü naa'inrapü'ükat paala. Nalatira achiküt tia su'upala wayuukat súpüshua'a. ¹⁹ Je kojuyataaja'a na eekai na'yataapü'ün sünain outsüü, nantirüin tü nakaralouktase sükuaippamaajatkat tü outsüükat. Nantirüin shia súpüla na'ajüinjatüin yala su'upala súpüshua'a tü wayuukalüirua. Je shiyu'nnakalaka jerain ma'i tü súliakat súpüshua'a. Eetaasüja'a ojuittüin 50.000 neerü pülaata tü súliakat. ²⁰ Je sükajee tüürua, ayurulaasü ma'i tü nüchikükat chi Senyotkai Jesús. Otta shia, maapünaajuu amaalü ma'i.

²¹ Je súchikijee súpüshua'a tüü, nüchuntüin o'una'iree Pablo Jerusalénmüin súmaa nülatajachin Macedoniapünaa otta Acatayapünaa. Otta jülüjasü naa'in o'unaajee chamüin sulu'umüin tü pueulokat Roma. ²² Nüjütakalaka palajana nüpüleerua piamashii na akaalinjüliikana nia chamüin Macedoniamüin. Naya nüjütaka Timoteo otta Erasto. Otta niakai, makatüshi yala paala sulu'u tü mmakat Asia.

Aashichijaashii na wayuukana cha'aya Éfeso

²³ Je su'unnaa ka'ikat tiairua cha'aya sulu'u Éfeso, aashichijaashii ma'i na wayuu chajanakana sünainjee kojuyain wayuu o'ttakat sünain anoujaa nünain Jesús. ²⁴Tüü, nüshüküla akuaippat wane wayuu kanüliashi Demetrio.

Je nia, wane wayuu ojojüi kachueera pülaata süpüla naainjiain shia su'uyaakuachen tü miichi eere su'waajünün tü maleiwayaasü kanüliakat Artemisa. Je niakai, walaasü ma'i nütüma tü a'yataasükalüirua nümaa sünain.

²⁵ Je wayuukai chii, nükotchojokalaka na wayuu a'yataakana nümaa sünain otta na wayuu makanaja'a aka nükuaippa sünain tü a'yataawaakat sünain nümüin namüin:

—Wayuuinnuaa, jütüjaan aa'ulu sünain anain waya saa'u tü wakanainkat sünainjee a'yataawaakat tüü. ²⁶ Maa aka ji'rüin otta jütüjaain saa'u, chi wayuu Pablo münakai, yootokuu müshi nia sünain nnojolin maleiwain tü maleiwa saainjalakat wayuu. Sükajee tü nikirajakat anain, wainma wayuu nu'wanaje'eraka aa'in. Nnojotsü shiachoin ne'e ya'aya sulu'u Éfeso sümüiwa, maleesia sulu'upünaa süpüshua'a tü mmakat Asia. ²⁷ Tajak, kapüleejeetsa tüüje'e, eesü süpüla nnojolin joo shiyalajeein tü wayuukalüirua tü wa'yataakat anain. Nnojotsü shieerüin ne'e amüloulin ojutpala tü su'uyaakuakat tü wa'waajülekat tü wamaleiwasekat, alataleejeeria ma'i müleka shiale amüloulin sujutpala tü wa'waajülekalüya'asa. Je yalejee, eejeerü süpüla shiain amüloulin ojutpala tü wamaleiwasekat Artemisa, tü kojutkat sütüma wayuu ya'aya Asia otta sainküin mmakat süpüshua'a.

²⁸ Je na wayuukana naapapa tü nümakat, aashichijaashii ma'i naya sünain na'waanajaain

ma'i. Müshii naya nekiiseru'u:

—¡Anashaatasü ma'i Artemisa, tü wamalei-wasekat wayakana Éfesojanakana!

²⁹ Je tü wayuukalüirua sulujutkat tü pueulokat, maatsü jamakai saa'inrúa. Awatawa'ain müsü, kookoto'oin müsü otta najaraittapünawa'ain namüshi Gayo otta Aristarco, pihamashii wayuu cheje'ewalii Macedonia. Je naya, nümaajana Pablo nu'uyaajanain. Ajaraijünüshii naya sütümairua chamüin sulu'umüin tü suutkajaalekat tü wayuu cheje'ewatkat sulu'ujee tü pueulokat. ³⁰ Je Pablo, ashutesü naa'in sa'akamüin tü wayuukalüirua shii'iree naashajaweein sümaa, akaisa'a nnojolin noo'ulaain nia na anoujashiikana. ³¹ Je no'uluku na laülaayuukana sulu'u tü mmakat Asia, nütünajunnuu Pablo. Mataaja'a naainnua, aluwataashii nanüükü nümuin sünain nnojolin nüshutajachin sa'akamüin tü wayuukalüirua süpüla aashajawaa sümaa.

³² Yaakalajasa tü wayuukalüirua müin jamakai saa'inrúa sünain tü jutkataakat. Waneeinnua, naata kasa namakat nekiiseru'u suulia tü namakat na wane ne'ipa. Kojuya ma'i tü matüja'ainreekat saa'u kasain suutkajaain apüla. ³³ Je na judíokana, nojuta achikichi Alejandro shii'iree nülatajachin sünain aashajawaa. Je nülatapa, sükjain nümuin su'uluku tü wayuukalüirua kasain wayuu tü alatüin yala. Je nuchuntakalaka süka najapü namüin na wayuukana nako'ulaainjanain, süpüla naashajaainjachin shi'ipamüin tü wayuukalüirua sünain nnojolüin nasirüin

na judíokana tü alatakat. ³⁴ Shiasa'a tü wayuukalüirua sütüjaapa naa'u sünain judío'inya ne'e nia, a'waanajaasü ma'i shiairua maa aka süpüla piama oora. Müsü shiairua: “¡Anashaatasü ma'i Artemisa, tü wamaleiwasekat wayakana Éfesojanakana!”.

³⁵ Niasa'a chi sülaülashikai tü outka-jawaakalüirua sütüma wayuu yaa sulu'u tü pueulokat, niimale'etpa saa'in tü wayuukalüirua, müshi nia sümüinrua: “Wayuuinnuaa yaajanakana sulu'u Éfeso, wayuukat sainküin mmakat süpüshua'a, sütüjaaa aa'ulu sünain wayain wayakana, yaakana sulu'u Éfeso, aa'inmajüinjanain tü miichi wa'waajülekat Artemisa tü wamaleiwase anasükat otta tü ipa su'uyaakua ojutuusükat sirumalu'ujee. ³⁶ Nnojotsü süpüla jaralin 'Nnojottaa' müin sümün sünain wajapulu'uin tüü. ¡Jiimalaa jümata! ¡Nnojo maa'in jaa'in sünain aa'inraa wane kasa eekai mojuin! ³⁷ Wayuukana naa jüntitkana, nnojoishii a'lujüin kasa sulu'ujee tü a'waajüleekat otta nnojoishii naya mojuin anüiküyaa sümün tü wamaleiwasekat.

³⁸ “Eere wane kasa mojushiikat nümün Demetrio sünainjee jaralü yaa otta namünin na a'yataalii wanaawakana a'yataain nümaa, eeshii na sülaülashiikana mma süpüla tia. Naküja süchikü namünin chamünin sulu'umün tü laülaapiakat. Je yala, naajeerüja'a tü nanüiküjiraa naa'u wane'ewaire nakua. ³⁹ Otta kasaleje'e tü jaashajaweein achiküya, atüjasü jüntiraa wanainmüin

süpüla wakumajiraainjatüin sükuaippa sünain tü outkajawaa waa'inrakat waneepia.
⁴⁰ Sükajee ne'e joo tü alatakat, eesü süpüla 'Ayaleraashii naya woo'omüin' wamünün ne'e sütümä tü laülaayuu romanokat. ¿Kasataaleerü wanüüküka wasakinnüle sütümä tü romanokalüirua sünain kasanainjeein wamüin tü aashichijawaakat?". ⁴¹ Kettaapa naashajaain tüü, nujute'erüin tü jutkataakat.

20

Waraitüushi Pablo nüchukua'a sulu'upünaa Macedonia otta Grecia

¹ Ni'rapa Pablo sünain shiimalaain naashichin na wayuukanairua, neenajirün na anoujashiikana süpüla naashajaainjachin namaa süpüla nachecherüinjatüin naa'in sünain anoujaa. Je süchikijee, apütaashi nia napüla je o'unüshi nia chai nukua sulu'umüin tü mmakat Macedonia. ² Alatüshi nia sulu'upünaa tü pueulokalüirua sulu'ukat tia mmakat sünain akatsinjaan naa'in na anoujashiikana süka wainma pütchi. Je yalejee, o'unüshi chamüin Greciamüin. ³ Je yala, makatüshi süpüla apünün kashi. O'unajachichi ma'i nia sulu'u anua chamüin Siriamüin, nütüjaapa saa'u anajiraain nanüikü na judiókana nikiirajee. So'ujee tia, nümakalaka aa'in: "Anakaja'a tasaajaale mmakat süchukua'a Macedoniaipünaa süpüla tantajachin Siriamüin". ⁴ O'unüshii wayuukana naa nümaa süpüla nu'uyaajanain: Sópater, chi cheje'ewaikai Berea, nüchonkai Pirro, Aristarco otta Segundo

cheje'ewaliikana Tesalónica. Eeshi Gayo cheje'ewaikai Derbe. Eejachi Timoteo otta eejana Tíquico je Trófimo, cheje'ewaliikana sulu'ujee Asia.⁵ Je naainnuu wawalayuukana, ne'ipünaain Pablo Filipos. Je nayakana, lotüshii Troasmüin, eere waya na'atapajüin.⁶ Je wayakana, süchikijee süka'iya tü mi'ira aekaanapü'ükat anain tü pan ma'akasatkat soolojia, o'unüshii waya yalejee Filiposjee sulu'u anua. Je süchikijee ja'rai ka'i wopulu'u, akotchojiraashii waya namaa Troasmüin. Je yala, makatüshii waya süpüla akaratshi ka'i.

Aashajaashi Pablo namüin na anoujashiikana cha'aya Troas

⁷ No'u chi palajaikai ka'i süka'iya tü se-maanakat, okotchojooshii waya süpüla eki-rawaa tü pan sotojatkat akajee waa'in chi Seny-otkai. Je Pablo, aashajaashi namüin na anou-jashiikana. Je süka nu'unajachin waneemüin ka'ikat, ayatshi nia aashajaain sünainmüin süse'eru'u sa'waikat. ⁸ Tü miichi eejanale waya jutkatüin, paa'uwaasü. Je yaashii waya iipünaa sulu'u tü "piso" apünüinkat, eejatüle chuwachuwalüin kojuyasü rampara. ⁹ Otta wane jima'ai kanüliashi Eutico, yaashi joyo'oin müin so'ulu'u tü wentaanakat. Shiasa'a süka kama'ain ma'i Pablo sünain aashajawaa, o'onoojüsü lapü naa'u chi jima'aikai. Je mapa ma'i, ka'lepa lapükat naa'u, nujtuukalaka iipünaajee, yale-jee eejanale waya. Apataanüshi nia mmolu'ujee ouktüin. ¹⁰ Niisa'a Pablo, nüshakatakakalaka nünainmüin je nu'wachiraakalaka naa'u sünain

nüko'ojooin nünain. Nümakalaka namüin na anoujashiikana:

—¡Nnojo jainkuuin aa'in! ¡Katüichipa o'u!

¹¹ Je súchikijee, aliikajawaaja'a nümuin Pablo nuchukua'a. Ekushi nia otta nuttanajüin naka na anoujashiikana tü pan sotojatkat akajee naa'in tü naa'inrakat chi Senyotkai. Je súchikijee, ayatshi nia aashajaain ja'yuumüinre'eya. O'unaaja'a nümuin súchikijee. ¹² Otta chi jima'aikai, amaanüshi nia nipialu'umüin sünain kataa o'u. Je sütüma tüü, talatüsü ma'i naa'in na anoujashiikana.

O'unüshi Pablo Troasjee Miletomüin

¹³ O'unüshii waya palajana nüpüleerua Pablo sulu'u anua sulu'umüin tü pueulokat Asón. Je niakai, nnojoishi anualu'uin. Je yala, wa'atapajüin nia maa aka tü nümakat paala wamüin. ¹⁴ Nüntapa wanainmüin yala Asónmüin, o'otooshi nia wamaa, o'unüin waya Mitilenemüin. ¹⁵ Ojuittüin waya yalejee, alatüshii waya waneemüin ka'ikat cha'aya Quíopünaa. Je wattamüin, antüshii waya süsha'wajüleru'umüin tü anuakalüirua cha'aya sulu'u tü mmakat Samo. Wane ka'i yalejee waraittüin sulu'u anua, antüshii waya chamüin sulu'umüin tü pueulokat Mileto. ¹⁶ Yalamüinshii waya antüin süka nnojolin nünteein Pablo Éfesomüin suulia kajajüin nukua yala sulu'u Asia. Ountaweesü naa'in shii'iree nüntamaateein maalü Jerusalénmüin süpüla yalainjachin nia süpüla süka'iya tü

mi'iraa kanüliakat "Pentecostés", müleka eereje süpüla nüntüin süpülapünaa.

*Asaajinnüshii   nütüma   Pablo   na
laülaayuushiikana   sulu'u   tü   outkajaaleekat
Éfeso   chamüin   Miletomüin*

¹⁷ Sünain chain waya Mileto, Pablo, nüsaajirüin na laülaayuushiikana sulu'u tü noukajaalekat na anoujashiikana cha'aya Éfeso. ¹⁸ Je nantapa, müshi Pablo namüin: "Jiakana, jütüjaan aa'ulu jamüin takuaippa ja'aka cheje'ere'eya so'u tü palajatkät ka'i tantakat o'u sulu'u tü mmakat Asia. ¹⁹ Süpüla ka'ikat süpüshua'a a'yataashi taya nümuin chi Senyotkai sümaa jo'uin taa'in ja'aka. Mayaainje mojuin taa'in motsowai sütüma tü saa'inrakat tü wayuukalüirua otta suu'ulakünün taa'in su'unnaa tü müliaa te'rakat sütümajee anajiraain sünükü tü judíokalüirua tekiirajee, ayatshia taya a'yataain nümuin chi Senyotkai. ²⁰ Nnojotsü kasain tapüte'erüin juulia sünain taküjüin jümüin tü anainjatkät alu'ujee jia. Tekirajuin jia anooipa'a su'upala wayuu süpüshua'a otta jipialu'uya. ²¹ Sümuin wayuu judío otta nnojotkat judíoin, ayatshi taya mache'ein süchiirua aküjaan sünain shiyaawajaainjatüin suulia saainjala nünainmüin Maleiwakai otta sünoujainjatüin nünain chi Wasenyotsekai Jesús.

²² "Anii joo taya o'unajachin Jerusalénmüin, sünain niain alü'ujain taya chi Naa'inkai Maleiwa, sümaa nnojolin tatüjaain saa'u kasain eein tapüla cha'aya. ²³ Tü kasa tatüjaakat

aa'u, shia sünain naapirüin taya chi Naa'inkai Maleiwa eepünaale talatüin sulu'upünaa tü pueulokalüirua. Müshi tamüin sünain tasürünnejachin sulu'u tü püreesaapülekat otta müliainjachin taya atümaa mapeena. ²⁴ Akaisa'a nnojolin aa'inmajiraain ma'i taya takuaippa sütümajee tia. Ja'itakaja'a ouktüin taya, meemasat tamüin. Müleka shialeje tainküin tekeraajüin tü a'yatawaa ni'itaakat chi Senyotkai tajapulu'u sünain taküjain süchikü tü pütchi anasükat nüchikü Maleiwa sünain anamiain nia sümüin wayuu, talateerü taa'in tekeraajapeena shia.

²⁵ "Tatüjaan aa'ulu sünain nnojolin jaraleechin ja'akjee e'rüin to'upünaa tachukua'a, jiakana taküjakana amüin süchikü tü nükuaippakat Maleiwa sünain aluwatawaa. ²⁶ Tamüsü paala jümüin wane kasa süpüla pansaain jikiiru'u: Nnojolichipaja'a tayain kasirüin müleka jaraire amüloulin ja'aka jiakana chakana Éfeso. ²⁷ Süka jamüin, sünain taküjain jümüin süpüshua'a tü naa'inreekat Maleiwa sümüin wayuu, nnojotsü kasain tapüte'erüin juulia sünain taküjain jümüin.

²⁸ "Ee mata jaa'in jaa'ujiraa jiakana otta saa'u süpüshua'a tü anoujasükalüirua naapaakat Maleiwa süpüla nüpüshin sükajee ouktüin chi Nüchonkai. Chi Naa'inkai Maleiwa, ni'itaain jia süpüla jaa'inmajüin naya maa aka wane wayuu naa'inmajüin tü nümü'ünüinkat. ²⁹ Tatüjaan aa'ulu sünain sünteerüin wayuu jünainmüin, to'unapeena yaajee, sünain e'ike'eraa jia

süpüla naja'ttirün tü jünoulakat juulia. Naya, müşhii saa'in wasashi soo'omüin anneerü. ³⁰ Ja'itakaje'e ja'akajee jiakana anoujashiikana, oju'iraajeerü ju'uluku sünain ekirajaa sa'alain shii'iree noushikajaainjanain na anoujashiikana süchiirua. ³¹ Ee mmatakalaka jaa'in. Soto jaa'in sünain taashalaain paala jümaa jüpüshua'a sümaa te'ira, wane'ewai jukua jiakana chakana Éfeso, süpüla juu'ulaküinjatüin tü akuaippaa nüchekakat Maleiwakai jüpüleerua. Aashalaashi taya jümaa so'uka'i otta sa'wai so'u apünüin juya.

³² "Je joolu'u tawalayuwaa, te'itaain jia najapulu'u chi Maleiwakai otta taso'irüin jaa'in sünain tü nüchikükät sünain anamiain nia sümüin wayuu. Jainkeerü jülaüle'erüin jaa'in nütüma sünain jünoula sütümajee tü nünüikikat. Je mayaa, naapeerü jümüin süpüshua'a tü anasü nüküjakat achikü sümüin tü nüchooinkat, tü nükatatkät suulia saainjala. ³³ Nnojotsü kachiiruain taa'in nünneetse otta nüshe'in wane jarai. ³⁴ Jütüjaa aa'ulu ma'i sünain ta'yataain süka tajapü süchiirua tü ja'ijaakat tamüin otta tü ja'ijaakat namüin na tamaajanakana. ³⁵ Tekirajüin jia waneepia, sükajee takuaippa sünain a'yatawaa, sünain müinjana'inya waya a'yataain süpüla wakaalinjünjatüin tü wayuu ja'ijaakat amüin kasa. Soto jaa'in tü nümakat chi Senyotkai Jesús wanaa sümaa nümüin: 'Anakuaiippa'ire'eya chi wayuu aapakai nuulia chi aapünakai amüin'".

³⁶ Mayaa sükajee takuaippa sünain a'yatawaa, sünain müinjana'inya waya a'yataain süpüla wakaalinjünjatüin tü wayuu ja'ijaakat amüin kasa. Soto jaa'in tü nümakat chi Senyotkai Jesús wanaa sümaa nümüin: 'Anakuaiippa'ire'eya chi wayuu aapakai nuulia chi aapünakai amüin'".

Maleiwakai namaan napüshua'a nayakana. ³⁷ Je napüshua'aya, a'yalajüshii nünain Pablo sünain nako'ojooin nünain otta nachu'lüin nuwalapa'a. ³⁸ Mojusü ma'i naa'inrua süka nümüin namüin sünain nnojolin ne'reechin nia nüchukua'a. Je süchikijee, o'unüshii naya nümaa sünain e'rajaanukua eejatüle tü anuakat.

21

O'unaa Jerusalénmüin nütüma Pablo

¹ O'unüin waya nama'anajee na anoujashiikana, o'otooshii waya sulu'u anua je o'unüin waya lotüin Cosmün. Je mapawatta'amüin, chamüinshii waya Rodasmün, je yalejee, chamüin Pátaramüin. ² Je yala Pávara eejatü wapüla wane anua o'unajatü chamüin sulu'umüin tü mmakat Fenicia. Je wo'otookalaka sulu'u. ³ Wattashiija'a waya alatüin sü'ütpünaa Chipre. Walatüin shia, chasü waa'ujee maa aka tia palaapünaa. Lotüshii waya suulia, Siriämün. Chakuatsü tü anuakat Tiromün süka süshakajitpünaainjatüin chisoui sulu'u tü süsha'wajülekat cha'aya. Wantakalaka chamüin.

⁴ Je yala sulu'u Tiro, wachajaakalaka nachiki na anoujashiikana. Je wantapa nanain, makatakalaka waya namaan süpüla akaratshi ka'i. Je nayakana, süka nii'iyatüin chi Naa'inkai Maleiwa namüin tü alatajatkat nümüin Pablo cha'aya Jerusalén, naküjakalaka nümüin sünain nnojolüin anain süpüla nu'unajachin chamüin. ⁵ Mayaainje wamünün, keraapa

sülatüin tü akaratshikat ka'i, o'unüshi'iya ne'e waya yalejee. Napüshua'ale'eya na anoujashiikana sümaa na'wayuuse otta nachoooin, o'unüshii wamaa anooipa'amüin suulia tü pueulokat. Je yala sotpa'a palaakat, wasapainkashii waya wapüshua'a sünain waashajaain nümaa Maleiwakai. ⁶ Süchikijee, apütaashii waya napüla otta o'otooshii waya sulu'u tü anuakat. Je nayakana o'unüshii nachukua'a nepialu'umüinrúa.

⁷ O'unüin waya shirokupünaa palaa Tirojee, antüshii waya chamüin Tolemaidamüin. Je yala, wawaraijaapünaakalaka wane ka'i naa'u na anoujashiikana. ⁸ Waneemüin ka'ikat, ojuittüshii waya yalejee chai wakua Cesareamüin. Je yala Cesarea, o'unüshii waya nipialu'umüin Felipe, chi aküjaikai nüchikü Jesús sümüin tü manoujainsatkalüirua, chi no'ulukukai na akaratshishii aneekünakana paala süpüla a'yatawaa sünain ottonojoo tü kasa cho'ujaakat sümüin wayuu. Je makatakalaka waya nüma'ana. ⁹ Je Felipe, kachooinshi pienchisü jieyuu majayünnüü, nünükimaajatüirua Maleiwakai. ¹⁰ Eepa waka'iya sünain yalain waya nümaa, antüshi Judeajee chi wayuu nünükimaajachikai Maleiwa, kanüliakai Agabo. ¹¹ Nüntapa wa'ütpa'amüin, naapaain nükoreeyase Pablo je nijinnajiraakalaka tü najapükat otta tü nuu'uikat süka, sünain nüküjüin süchikü tü alatajatkat nümuin Pablo sünain nümuin:

—Chi Naa'inkai Maleiwa, müshi sünain ni-jittaaneechin cha'aya Jerusalén natüma na

judíokana chi kokoreeyasekai tü koreeyakat otta sünain naapüneechin natüma sajapulu'u tü gentilekalüirua.

¹² Sütümajee waapüin tüü, wayakana otta na chajanakana Cesarea, wa'alijitshantain ma'i Pablo shii'iree nnojolin nu'unüin Jerusalénmüin.

¹³ Je niakai müshi ne'e wamüin:

—¿Jamüshiikai jia ji'yalajakalaka? Nnojo jümalaje'erüin taa'in. Eeshantashi ma'i taya süpüla ejittaanaa, nnojo ne'e shiain süpüla tüü sümüiwa, eeshi taya süpüla oukta'ayaa cha'aya Jerusalén naa'ujee chi Senyotkai Jesús.

¹⁴ Süka nnojolin kasakain nia watüma, woo'ulaain.

—Shia mata ekeraaja tü nüchekakat Maleiwa —münapa ne'e waya.

¹⁵ Yapaaja'a wamüin süchikijee otta o'unüin waya Jerusalénmüin. ¹⁶ O'unüsü no'uluku wamaa na anoujashiikana chajanakana Cesarea. Je wantapa Jerusalénmüin, no'unirüin waya nipialu'umüin wane wayuu Chipreje'ewai kanüliashi Mnasón, wane wayuu kama'aichi sünain anoujaa, chi anii aapüshijachin wamüin tü watunküleinjatkat.

Eere nüntiraain Pablo nümaa Santiago otta na laülaayuukana

¹⁷ Je wantapa Jerusalénmüin, talatüsü ma'i naa'in na anoujashiikana wamaa süka wantüin. ¹⁸ Waneemüin ka'ikat, o'unüshi Pablo wamaa sünain awaraijawaan naa'u Santiago. Je eejanakalaka wapüla napüshua'a na laülaayuushiikana napüleerua na anoujashiikana chajanakana Jerusalén.

19 Nüsaküin naya Pablo. Je süchikijee, nüküjakalaka namüin süpüshua'a wane'ewai sukua tü kasa naa'inrakat Maleiwa nükajee niakai sa'aka tü gentilekalüirua. **20** Shiasa'a naapapa tü nüküjalakat Pablo, müşhii naya: "Anayaawatsüja'a nümüin Maleiwa saa'u". Je namakalaka nümüin Pablo:

—Joolu'u wawalaa, pütüjaa aa'ulu wattain naalin na wayuu judío anoujakana, maa aka jera miirü ee. Napüshua'a naainnua, ayatshii katsin süchiirua sünain ja'ijaashantain ma'i naashin shikeraajününjatüin amaa tü nuluwataakat anain Moisés. **21** Otta naapa achikichi pia sünain pikirajüin na wayuu judío kepiakana sa'aka wayuu gentile sünain noo'ulaainjanain suulia ekeraajaa sümaa tü nuluwataakat anain Moisés. Pikirajüin naya naajüin sünain noo'ulaainjanain suulia na'yote'erajatüin nata na nachooin tooloyuukana otta sünain nnojolüünjatüin kasajatajatüin namüin wakuaippa wayakana judíokana. **22** Tü wayuukalüirua, sütujaweechi aa'u pia sünain püntüin. Jamüünjatü watüma tüü süpüla pii'iyatüünjatüin sünain nnojolüin shiimain tü yootokat püchikü?

23 "Tü anakat süpüla paa'inraa joolu'u, shia tüü: Anaa pienchishii wayuu wa'aka, aapüshii nanükü paala nümüin Maleiwa sünain naa'inrüünjatüin wane kasa nümüin süpüla kojuya ka'i. Je shia sükaliaka'a maa'ulu süpüla nekeraajüin tü namakat. **24** Pu'una namaa otta paa'inra wanaa namaa tü kasa ni'itaakat Moisés wapüleerua wayakana judíokana, tü uleinjatkat akajee wakuaippa nümüin Maleiwakai. Je

süchikijee, puwalaaja tü kasa naapajatkat nümün Maleiwa shikeraajapa süka'iya tü naküjakat achikü nümün otta süliapala tü noojirajatkat nekii wanaa sümaa nekeraajüin sümaa nanüikü. Paa'inra tüü. Je mayaa, sütüjaweerü aa'u tü wayuukalüirua süpüshua'a sünain nnojolüin shiimain tü yootokat püchikü sümüinrua. Otta sütüjaweerü aa'u sünain ayatü'inya pia lotüin süchiirua tü nuluwataakat anain Moisés.

25 "Noo'opünaa na anoujashii gentilekana, washajüitpa namünin tü paa'inwjiraakat anain waya sünain shiain naa'inrüjinjatüin: maa aka nnojoliin neküinjanain shi'iruku mürüt eekai su'utuushin aa'in süpüla a'waajiaa su'uyaakua kasa amaleiwaseeyaasükat, nnojoliin neküinjanain süsha tü mürütkalüirua maa'aya aka shi'iruku mürüt eekai ouktüsün sütüma aülawaa otta nnojoliinjanain na'lujwajiraain nakuaippa sümaa wayuu jierü otta wane jierü nümaa wane toolo".

26 Je Pablo, nümaashii na pienchishiikana wayuu. Je waneemün ka'ikat, niakai nammaa na pienchishiikana, naa'inrüin tü kasa uleinjatkat akajee nakuaippa nümün Maleiwa. Mapa, ekerotshi nia sulu'umünin tü a'waajüleekat Maleiwa sünain aküjaan nümün chi sacerdoteikai süchikü süka'iya tü nojute'erüinjatkat o'u na pienchishiikana wayuu sümaa nanüikü nümün Maleiwa je nantirajatkat o'u tü naapajatkat nümün.

Ata'ünnüshi Pablo

²⁷ Shiasa'a sülü'ütpa ma'i süpüla shikeraajün tü akaratshikat ka'iirua keraainjatkät o'u süka'iya nantirün tü nasülajalajatkät nümün Maleiwa, wane judíoirua Asiaje'ewalüirua, ne'rün Pablo sünain ekeroloo sulu'umün tü a'waaajüleekat Maleiwa. Shiasa'a naainjala, neiwa'ajaain saa'in tü wayuu ejatkalüirua yala. Awanaajaashii naya noo'omün Pablo sünain nata'ülüin nia sümaa nekiise. ²⁸ A'waattüshii ma'i naya mayaa: "¡Wayuuinnuaa, nuu'uliwo'ukana Israel, jükaalija waya! Wayuukai chii, nia chi wayuu a'ütakai süchikü mmakat süpüshua'a sünain ekirajaa tü wayuukalüirua kasa walijatü wayakana judíokana, kasa süliajatü tü nuluwataakat anain Maleiwakai sulu'u tü nüshajakat Moisés otta süliajatü tü a'waaajüleekat Maleiwa. Otta nia'yaa, sünain nüntirün wayuu nnojotkat judíoin sulu'umün tü a'waaajüleekat Maleiwa, mojushiisü nütüma nümün Maleiwa tü miichi akataluushikat nümün". ²⁹ Müshii naya süka ne'rün paala nia yaa sulu'u tü pueulokat nümaa Trófimo, chi cheje'ewaikai sulu'u Éfeso. Nüntirayaain nia Pablo nümaa, naajün nayakana, sulu'umün tü a'waaajüleekat Maleiwa.

³⁰ Je tü wayuukalüirua süpüshua'a, saapayaa sümapa tüü, maatsü jamakai saa'in. Awatawa'ain müşhii naya noo'omün Pablo. Naapaajaain nia sünain najaraijaain anooipa'amün suulia tü a'waaajüleekat Maleiwa sünain nasürütpünaain tü so'ukat. ³¹ Ouktajachichi ma'i Pablo nachikü na wayuukana wanaa sümaa süntüin tü

nachikükät nüümüin chi sülaülashikai tü waneekat shi'ipapa'a surulaat romano sünain neiwa'ajaain ma'i napüshua'a na wayuukana sulujunakana Jerusalén.³² Je chii, nuutkajaain no'uluku na sülaülashiikana surulaat nutujeejanakana otta no'uluku na surulaatkana. Je awataaain naya eejatüle kolochuwaain tü wayuukalüirua. Je tü wayuukalüirua shi'rapa chi sülaülashikai surulaat namaa na nusurulaatsekana, suu'ulaain Pablo suulia süshe'ejüinrúa.

³³ Je chi sülaülashikai surulaat, antüshi nünainmüin Pablo sünain nüta'ülüin nia sümaa nijitte'erün nia süka piamasü kaleena. Je súchikijee, nüsakira anainchi sünain jaralin nia otta kasain naainjalain. ³⁴ Shiasá'a ne'e tü wayuukalüirua kash Hüüläjüsü ma'i sümaa shikiise ni'ipajee. Mayaaawatuju aa'ulu nanüiki sütüma nnojolüin wanaawain naküjala, nnojotkalaka kasayaain ne'e nüpansaajirüin achikü chi sülaülashikai surulaat sütüma tü kiisekat. Nümaaje'etkalaka ne'e nia chamüin sulu'umüin tü shipiakat surulaat. ³⁵ Je yaapa nüntüin sünain tü o'onoojüleekat yaakat so'ulu'u shipia tü surulaatkat, süpülakat ekeroloo sulu'umüin, alü'üjünüshi Pablo anulo'u natüma na surulaatkana süka müin jamakai saa'in tü wayuukalüirua nii'iree. ³⁶ Nayakana napüshua'a, kouta'ain müşhii nüchiirua sümaa nekiise. Müshhii naya: “¡Anasü ouktülen!”.

*Asouktinnüshi   Pablo   shi'ipajee   tü
wayuukalüirua*

37 Je wanaa sümaa nikerotinnajachin Pablo sulu'umün tü shipiakat surulaat, müshi nümüin chi sülaülashikai surulaat:

—¿Eeshi süpüla taashajaain pümaa motso'o?

Nümakalaka chi sülaülashikai surulaat nümüin:

—Atak, atüjashi pia aashajawaa pütchi griego.

38 ¿Nnojoishiche piain chi wayuu Egiptoje'ewai kasitkaima'ainka tü atkawaakat sütüma wayuu nümaa chi sülaülashikai mma, chi ayu'tkai na 4.000 wayuu kanüliakana "Süpü'üya o'unalüü wayuwa'in" chamüin isashiipa'amüin?

39 Nümakalaka Pablo nümüin:

—Wayuu taya judío. Toumainche'echanka ma'i shia Tarso, eejachire taya jemelin, wane pueulo yaletüsü ma'i sulu'u tü mmakat Cilia. Tachuntüin pümuin süpüla paapün tamüin taashajaain sümuin tü wayuukalüirua.

40 Je chi sülaülashikai surulaat, nuu'ulaain nia süpüla naashajaain. Niasa'a Pablo, asha'walaashi nia yaa saa'u tü o'onoojüleekat yaakat so'ulu'u tü shipiakat surulaat süpüla aashajawaa. Nüchuntakalaka sümuin tü wayuukalüirua süka najapü shiyü'ülaainjatüin. Aashajaashi nia sümuinrua süka pütchi hebreo. Müsü nünükü mayaa:

22

1   “Wa'lemüinyuwaa otta jia taatamüinyuukana, jaapaja tü tanülinjatkät taa'ujiraa”.

2 Je saapapa sünain naashajaain süka pütchi hebreo, koo'omüinre'esia ko'utüin shiairua sütüma. Ayatshija'a Pablo sünain aashajawaa:

³ "Wayuu taya judío. Jemeishi taya cha'aya Tarso sulu'u tü mmakat Cilicia, akaisa'a miyo'ushin taya yaa Jerusalén. E'ikuushi taya nütüma Gamaliel sünain süpushua'ale'e tü nuluwataakat anain Moisés na watuushinuukana. Too'ulakayaainje'e taa'inrüin waneepia tü nüchekakat Maleiwa, maja'a aka jütüma shia, jiakana maa'utpünaaja'a ka'i yaa.

⁴ "Paala, tolojo achiiruachii na oo'ulakakana tü akuaippaa kanüliakat Wopu Jeket nünainjeejatkat Jesús. Shia tachajaaka achikü tü no'utünajanain aa'in. Tataüjirüin naya otta tekerojirirüin naya sulu'u tü püreesaapülekat, makai aka chira wayuu toolo otta türä wayuu jierü. ⁵ Chi laülaashikai napüleerua na sacerdoteakana otta napüshua'ale'eya na waneeinnua laülaayuukana sulujunakana tü kanüliakat Sanedrín, natüjaan aa'ut sünain shiimain tü tamakat, süka naya'inya ne'e kaapajalain tamüin tü karalouktairua namüinjatkat na wawalayuu judíokanainnua chajanakana Damasco, tü jutatüinjatkat atüma wopo'u tapüleerua süpüla toushikaainjachin süchiirua chamüin. O'unüshi taya chamüin sünain shi'iyowaa wayuukat tiairua süpüla tantirajatüin shia yaamüin Jerusalénmüin süpüla müliainjatüin shiairua atümaa.

*Nünüiki Pablo soo'opünaa nu'ttaiwa'aya
sünain anoujaa*

⁶ "Je sünain wopulu'uin taya, talü'ütpa ma'i sünain Damasco maa aka kale'o ka'ikat,

sootolo'oloo sümakalaka wane luusa katsinsü ma'i chejee sirumalu'ujee, pasanainjaakalaka taya süchikü. ⁷ O'nnojooshijase'e taya mmolu'u sütüma sünain taapüin wane pütchi müsü yaa: 'Sauloo, ¿jamüshi taya pümuin müliakalaka ma'i taa'in pütüma?'. ⁸ Asakitshijase'e taya: '¿Jarai pia, Laülaashikalee?'. Süsouktakalaka tü pütchikat te'ipajee: 'Taya Jesús chi Nazaretje'ewaikai, chi müliakai aa'in pütüma sünain pulojüin ma'i süchiirua tü wayuu tamaajatkälüirua'. ⁹ Na wayuu tamaajanakana, ne'rün tü luusakat otta ainkuusü ma'i naa'inrúa, shiasa nnojolüin nayaawatüin sulu'u nünükü chi aashajaakai tamaa. ¹⁰ Asakitshijase'e taya tachukua'a: '¿Kasa tü taa'inrajatkat Senyotkalee?'. Nümakalaka chi Senyotkai tamüin: 'Pütamawaata, ayata pu'unüin Damascomüin. Je yala, aküjüneerü pümuin süpüshua'a tü anakat süpüla paa'inraa'. ¹¹ Je süka mo'un taya süchikü tü luusakat, na wayuu tamaajanakana, najattüin taya tajapü'ipa yalejee chamüin Damascomüin.

¹² "Je yala Damasco, eejachi wane wayuu kanüliashi Ananías, wane wayuu keisalashi sümüin nükuaippa nu'upala Maleiwa sümaaja'a nikeraajün sümäa tü nuluwataakat anain Moisés. Otta nia'yaa, anasü saashajaala nüchikü süpüshua'a tü wayuu judíokalüirua kepiakat Damasco. ¹³ Antüshijese'e nia tanainmüin sünain nümüin tamüin: 'Tawala Saulo, ko'u mata pia püchukua'a'. Je yala'aya ne'e, anamaatüsü tü to'ukalüirua süchukua'a. Te'rüinjese'e nia. ¹⁴ Je sünainmüin

tia, nümakalaka tamüin: 'Chi Maleiwa Namaleiwasekai na watuushinuukana, naapaain pia süpüla pütüjaainjatüin saa'u tü kee'ireekat naa'in naa'inreein, süpüla pi'rüinjachin Jesús, chi Nüchepchiakai, chi aa'inrakai nümüin waneepia tü nüchekakat, otta süpüla paapajüinjatüin nüñükü nuwaralu'upünaajatü ma'i pümuin. ¹⁵ Ni'itaain pia süpüla püküjainjachin sümüin tü wayuukalüirua süpuhua'a sainküin mmakat süchikü tü pi'rakat otta tü paapakat. ¹⁶ Je joolu'u, nnojo kajain pükua, pütamaapa, puwoutisaajitpa otta puchunta nümüin Maleiwa motüinjatüin naa'in paainjala je nu'lojoojinjatüin shia puulia'.

*Nüñüiki Pablo soo'opünaa wanaa sümaa
nüjütünüin nanainmüin na gentilekana*

¹⁷ "Tantapa tachukua'a Jerusalénmüin, o'unüshi taya sulu'umüin tü a'waajüleekat Maleiwa sünain aashajawaa nümaa. Je yala, süntakalaka tanainmüin wane müsü aka ta'lapüinkai saa'in ¹⁸ eere te'rüin chi Senyotkai sünain nümataalain tamüin: 'Puuntawaata! Pujuittamaata yaajee Jerusalénjee. Süka jamüin, nnojoleerü jaa'a müna amüin natüma tü püküjakat tachikü'. ¹⁹ Tamakalaka nümüin: 'Senyotkalee, naapaweeria tamüin süka natüjaain ma'i taa'u nayakana sünain talatapü'üin sulu'upünaa tü ekirajüleekalüirua nachiirua na eekai nanoujain pünain otta tamaapü'üin naya sulu'umüin tü püreesaapülekat otta ta'yaajapü'üin naya. ²⁰ Otta natüjaaa aa'ulu eejachin taya

wanaa sümaa nu'utünüin aa'in Esteban, chi pi'inaajalakai süpüla aküja püchikü. Otta natüjaan aa'ulu sünain wanaawajiraain taya shikiirajee nu'utünajachin aa'in otta eejachin taya anajataain saa'u nashe'in napüla na o'utakana naa'in'. ²¹ Niasa'a ne'e chi Senyotkai nümüshi taya: 'Pu'unaata, tajütünjachi pia sulu'umüin mma wattapünaa nanainmüin na gentilekana süpüla püküjainjatüin tachiki namüin' ".

Pablo, nüma'ana chi sülaülashikai surulaat

²² Shiarüja'a ne'e naapajüin tü nüküjalakat Pablo yala'aya. Shiasa'a wanaa sümaa naapüin nachiki na gentilekana, a'waanajaataalashii nachukua'a, müshii naya: "¡Wayuu makai aka chii, nnojoishi kateein o'u! ¡Aakaje'enneeshi saa'ujee mmakat!". ²³ Je süka ayatüin naya kookotüin sümaa nojunüin nashe'in iipünaamüin otta nojonüin mma nekiyuutajee su'uyaawa jashichin ma'i naya noo'omüin Pablo, ²⁴ chi sülaülashikai surulaat, nuluwataakalaka sünain nikerotinnajachin Pablo sulu'umüin tü shipiakat. Otta nuluwataakalaka ni'yaajünajachin Pablo shii'iree nüküjeein jamüin makalaka tü wayuukalüirua noo'omüin. ²⁵ Yaapa Pablo kapüin atümaa süpüla a'yaajünnaa, nümakalaka nümüin chi laülaashi eejachikai yala nü'ütpa'a, chi nutujuchikai chi sülaülakai surulaat:

—¿Aapünüsü jümüin shikii ji'yaajünjachin wane wayuu eekai romanoin apashii, sümaa nnojolin jikeraajün takuaippa palajana müleka kaainjalashire taya?

26 Shiasa'a sütümajee tü nümakat Pablo, chi laülaashi atujuchiikai, o'unüshi nünainmüin chi laülaashi miyo'ushikai sünain aküjaan nümuin. Müshi nia nümuin:

—¿Kasasükai wayuu tü paa'inruijnkat? Chisa wayuukai, wayuu romano apashii.

27 Niasa'a chi sülaülashikai surulaat nürütkaakalaka nünainmüin Pablo sünain nüsakirün nia:

—¿Shiimainjasa'aya wayuuin pia romano apashii?

Nümakalaka Pablo nümuin:

—Aa, shiima'inyan.

28 Je chi sülaülashikai surulaat, nümakalaka:

—Wainma neerü tojutüin süpüla ekeroloo sünain romanoo apashii.

Nümakalaka Pablo:

—Alu'u tayakai, romanoshi apashii süka matüjüli'inya tashi tapüleerua.

29 Je sütümajee tüü, na a'yaajüinjanakana paala Pablo, ayakajaashii naya nuulia. Ja'itakaja'a chi sülaülashikai surulaat, nütüjaapa naa'u Pablo sünain wayuuin romano nia apashii, eimolojoosü naa'in naa'u saa'u nijitte'erüin paala nüpü.

Pablo, asouktaashi ne'ipajee na laülaayuu judíokana

30 Je waneemüin ka'ikat, chi sülaülashikai surulaat, shii'iree nütüjaweein ma'i saa'u tü kasain müin anainjee Pablo sütüma tü judíokalüirua, naakatüin tü nüpükät otta nükotchojirün na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdote

judiókana otta napüshua'ale'eya na waneeinnua laülaayuukana sulujunakana tü kanüliakat Sanedrín. Je yaapa naya, niyu'lüin Pablo je nüntirün nia namülatu'umüin.

23

¹ Je Pablo, nünanajashantain ma'i na laülaayuu sulujunakana tü kanüliakat Sanedrín je nümakalaka namüin:

—Wa'lemüinyuwa, tamüin tayakai, tü takuaippakat, pansaasü nu'upala Maleiwakai. Nnojotkalaka kasain saamatüin aalinjee taa'in maa'utpünaa ka'i yaa.

² Niasa'a Ananías, chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana, nootokalaka na wayuu pejekana nünain Pablo süpüla na'yaajaainjatüin niimatapünaa. ³ Je Pablo nümakalaka nümüin:

—¡Ni'yaajaajeeria eimatapünaa pia Maleiwakai, wayuu piamat o'upünaa! Tamüsü pia süka yalain pia joyotüin süpüla pikeraajünjatüin takuaippa, jaraluinjatüin shia, sükajee tü ni'itaakat Moisés wapüleerua soo'opünaa makat aka tüü. Je, ¿jamakalaka joo pi'yaatitkalaka taya süka wane akuaippaa naata suulia tü e'itaanakat nütüma Moisés wapüleerua?

⁴ Nayasa'a na eejanakana yala, müşii nümüin Pablo:

—E'rüiyaakai paa'in wayumüin sümaa pünükü nümüin chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana.

⁵ Nümakalaka Pablo ne'ipajee:

—Wa'lemüinyuwaa, nnojoishi tatüjaain aa'u sünain niain chi laülaashikai napüleerua na sacerdoteekana. Nnojoisheje taya müin nümüin tatüjaale naa'u. Süka jamün, sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa, müsü: "Nnojo mojuin pünükü nümüin chi laülaashikai sulu'u tü puumainkat".

⁶ Niasa'a Pablo, nütüjaapa saa'u sünain sümaajatüin no'uluku na laülaayuukana tü kanüliakat saduceo otta no'uluku, sümaajatüin tü kanüliakat fariseo, süka nütüjaain saa'u sünain nnojoliin wanaawajiraain naya sünain süpüshi tü kasa nanoujakat anain, nümakalaka süka wane nünükü emetutsü:

—Wa'lemüinyuwaa, wayuu taya fariseo, kashishi wayuu fariseo. So'uka'i, yaashi taya atümaa süpüla tekeraajünajachin akuaippa, jaralüinjatüin shia, saalijee anoujaa sünain tü oso'irawaakat aa'in.

⁷ Shiasa'a sütümajee tü nümakat Pablo, na fariseokana namaa na saduceokana, aa'ayajiraashii ne'e naya. Akatajirawaaitpa ne'e natüma na wayuukana. ⁸ Süka jamün, na saduceokana, nnojotsü oso'iraain aa'in tü ouktüsükälürua naajüin, nnojotsü eein tü aapiee nüma'anajeejatkalüirua Maleiwa naajüin otta nnojotsü nanoujain sünain eein tü aa'inyükälürua. Akaajasa'a na fariseokana, nanoujain sünain eein süpüshua'ale'eya tüürua. ⁹ Napüshua'ale'eya kookoto'oin müşhii naya. Je no'uluku na karalouktamaajanakana sümaajanakana tü

fariseokalüirua, asouknajaashii naya yalejee sünain namüin:

—Nnojotsü kasain mojuin naainjalain chi wayuukai. Eeshi naashajaale eera wane aapiee nüma'anajeejachi Maleiwa nümüin otta niale aashajaain wane aa'inyüü nümüin wanaa sümaa wopulu'uin nia Damascomüin.

¹⁰ Süka emetulüin ma'i saa'in shi'ipa'aya tü aa'ayajirawaakat, chi sülaülashikai surulaat mmotsü naa'in naa'u Pablo suulia neewainjain nia sümaaya no'utüin naa'in na wayuukana. Neenajirüichikalaka wane jerasuirua surulaat süpüla nayu'lajachin Pablo yalejee otta no'unirajachin nia nuchukua'a sulu'umüin tü shipiakat surulaat.

¹¹ Je aipa'a süchikijee, ee'iyataashi chi Senyotkai nümüin Pablo sünain nümüin nümüin: "Jalia pia! Nnojo pümalajaain aa'in. Süka jamüin, maa aka püküjain yaa sulu'u Jerusalén süchikü tü shiimain pütüjaakat aa'u tachikü, meeria shia pütüma chamüin Romamüin".

O'utünee aa'inchi Pablo natüma na judíokana

¹² Shiasa'a waneemüin ka'ikat, no'uluku na judíokana, anajiraasü nanüikü ojuunaa nikirajee Pablo süpüla no'utajachin naa'in. Otta aküjashii naya süchikü mekünyüü otta nnojolünjatüin kasain nasüin süma'inru'u nnojolin no'utüin naa'in Pablo sümaa namüin: "Süsalai waya nütüma Maleiwa nnojorüle wekeraajüin sümaa tü wamakat". ¹³ Alatüshii suulia pienchi shikii wayuu na aküjakana süchikü naa'inrajatüin tüü.

14 O'unüshijase'e naya nanainmüin na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdotekana, otta na laülaayuukana naa'u na judíokana sünain maa namüin: "Wayakana, aküjiraashii süchikü mekünyüü otta nnojolüinjatüin kasain wasüin süma'inru'u mnojolin wo'utüin naa'in Pablo sümaa wamünja'a: 'Süsalai waya nütüma Maleiwa nnojorüle wekeraajüin sümaa tü wamakat'. **15** Joolu'u, jiakana namaa na waneeinnua sulujunakana tü kanüliakat Sanedrín, juchunta nümüin chi sülaülashikai surulaat süpüla nüntirajachin Pablo nüchukua'a watt'a jümülatu'umüin. Shieerü juchuntayaaka nümüin jüsakijainjachin Pablo soo'omüin soo'opünaa tü nükuaippakat süpüla nütüjaanajachin aa'u müleka kaainjalashire'eya nia. Eeweenakalaka waya yapajüin süpüla wo'utajachin naa'in wopulu'uiwa'aya, nnojoliwa'aya nüntüin atümaa yaamüin".

16 Niasa'a wane nüsiipü Pablo, naapa achiküt tü jülükakat naa'in na judíokana naa'inreein. O'unüshijase'e nia eemüin tü shipiakat surulaat, nüküjakalaka shia nümüin Pablo. **17** Je Pablo, neenajakalaka wane no'uluku na laülaayuu nutujeejanakana chi sülaülashikai surulaat sünain nümüin nümüin:

—Pu'unira chi jintüikai nünainmüin chi sülaülashikai surulaat, eesü wane kasa nüküjainjatkät achikü nümüin.

18 Niasa'a chi laülaashi atujeejachiikai, nu'unitkalaka chi jintüikai nünainmüin chi laülaashi miyo'ushikai. Nümakalaka nümüin:

—Chi püreesashikai Pablo, neenajüin taya süpüla nuchuntajatüin tamüin tantirajachin pümüin chi jintüikai, eesü wane kasa nüküjainjatkät pümüin.

¹⁹ Nias'a chi sülaülashikai surulaat, najat-takalaka chi jintüikai najapü'ipa mamüin aka türä nümüiwa. Nüsakitkalaka nia:

—¿Kasa wayuu tü püküjainjatkä achiki tamüin?

²⁰ Nümakalaka chi jintüikai nümüin:

—Na judíokana, anajiraasü nanüükü süpüla nachuntajatüin pümüin pu'unirajachin Pablo watt'a nanainmüin na laülaayuu sulujunakana tü kanüliakat Sanedrín. Shia nachuntayaainjatkä pümüin pu'unirajachin nia süpüla nasakijainjachin nia soo'omüin soo'opünaa tü nükuaiappakat süpüla nütüjaanajachin aa'u müleka kaainjalashire'eya nia. ²¹ Nnojo pünoujain namüin tü namüinjatkät pümüin. Süka jamüin, alatusü suulia pienchi shikii wayuuirua ounjulaasüjatü sünain oukajaa nüpüla süpüla o'utaa naa'in. Shiairua, aküjasü süchikü mekünyüü otta nnojolinjatüin kasain nasüin süma'inru'u nnojolin no'utüin naa'in Pablo sümaa namüin: "Süsalai waya nütüma Maleiwa nnojorüle wekeraaajüin sümaa tü wamakat". Je maa'ulu naya, keraajüshii ma'i. Shia ne'e na'atapajaka "anakaja'a" pümüinjachin namüin na laülaayuukana.

²² Je chi sülaülashikai surulaat, nüjütakalaka chi jintüikai sümaa nümüin nümüin sünain

nnojolüin jaralüinjatüin nümüin amüin tü
nüküjaitpaket nümüin.

*Ajütünüshi Pablo nümüin Félix, chi
sülaülashikai mma*

²³ Chi sülaülashikai surulaat, neenajüin piamashii na nutujeejanakana sünain nuluwataain naya süpüla nekeraajüinjatüin 200 surulaat tü suu'uikajatkalüirua, akaratshi shikii amaajunnuu otta 200 surulaat ka'apülajüshii wunu'u ke'ichisü kachueera satsatsü süpüla o'unaa ka'lepa aikat Cesareamüin. ²⁴ Niyapajirale'einya amairua süpüla ne'ejenaa Pablo. Nuluwataain sünain nüntinnajachin Pablo chamün süka anakat akuaippa nüma'anamüin chi sülaülashikai tü mmakat Judea, kanüliakai Félix. ²⁵ Je namaa, nuluwataain wane karaloukta müsü sünükü yaa:

²⁶ Nütüma Claudio Lisias nümüin chi sülaülashikai mma Félix, kojutshikai sütümä wayuu.

Tasaküin pia.

²⁷ Na judiókana, nata'ülüin paala wayuukai chii sümaa no'utajachin naa'in. Shiasa'a tatüjaapa naa'u sünain wayuin nia romanoshi apashii, o'unüshi taya sümaa tü tasurulaatsekalüirua sünain tayu'lüin nia noulia. ²⁸ Süka tatüjaweein ma'i saa'u tü makat anainjee nia naküja achikü, tamaakalaka nia wattamüin nanainmüin

na laülaayuukana na'aka na judíokana,
 na sulu'ukana tü kanüliakat Sanedrín.
²⁹ Süssalajeeshitaapa ne'e nia natüma,
 nnojolün lotüin tü nikirajakat anain süchiirua
 tü aluwataanakat anain nayakana judíokana.
 Nnojotsü kasain naainjalain saa'in wamüin
 ne'e wayakana romanokana su'utünajatkaleje
 anainjee naa'in. Ja'itakaja'a ne'e süpüla
 tasürülüünjachin nia, nnojotsia ne'e tü
 müinjatkat anainjee nia tatüma. ³⁰ Je süka
 kachiküin tamüin sünain anajiraain sünükü
 no'uluku na judíokana nikiirajee süpüla
 no'utajachin naa'in, tajütüichipa nia pümuin.
 Te'itaain namüin na aküjashiikana nüchikü
 nantirajatüin pümülatu'umüin kasain wayuu
 tü nalü'üja achikü noo'omüin. Iraaichipaja'a
 nia pütüma.

³¹ Je na surulaatkana, maa aka tü münakat
 namüin, no'unirüin Pablo sa'wai chai nakua
 Antípatrismüin. ³² Je waneemüin ka'ikat,
 na surulaat noo'ulikajanakana, ouyantüshii
 nachukua'a sulu'umüin tü shipiakat surulaat. Je
 na amaajunakana, naya wattaka o'unün nümaa
 Pablo. ³³ Je nantapa Cesareamüin, naapüin tü
 karalouktakat nümuin chi sülaülashikai mma
 otta ne'itaain Pablo najapulu'uyaa. ³⁴ Je chi
 sülaülashikai mma, süchikijee naashaje'erüin
 tü karalouktakat, asakinnüshi Pablo nütüma
 sünain jaleje'ewalin nia. Je nüküjapa nümuin
 cheje'ewalin nia Ciliciajee, ³⁵ nümuishi nia:

—Taashaje'ereechi taa pia nantapa na
 aküjashiikana püchikü.

Je süchikijee, nuluwataain sünain ni'rajünajachin aa'u sulu'u tü miichi eere nuluwataain niakai, eepü'üle kepiain Herodes.

24

Pablo, asouktaashi soo'opünaa nükuaiippa nümüin Félix

¹ Sülatapa ja'rai ka'i süchikijee, Ananías, chi laülaashikai napüleerua na sacerdotekana, antüshi Cesareamüin namaa no'uluku na laülaayuukana naa'u na judíokana. Je namaa, antüshi wane wayuu pütchipü'ü, kanüliashi Tértulo. Naainnua, antüshii süpüla aküjaa nüchikü Pablo nümülatu'umüin Félix chi laülaashikai sulu'u Judea. ² Ayu'nnüin Pablo namülatu'umüin, o'ttotüjüitta'aya Tértulo sünain maa nüliajatü Pablo nümüin Félix:

—Anayaawatsüja'a pümuin piakai, piakai laülaashikalee sulu'u tü mmakat, piakai Félix kojutshikai sütüma wayuu. Sükajee tü kekiitaain pia süpüla tü a'yataawaakat, jimatataasü saa'in tü mmakat wamüin pütüma, anouktaataasü wakuaiippa sulu'u tü mmakat.

³ Eepünaale waya, we'rüin waneepia tü paa'inrakat. Je soo'opünaa, talatüsü ma'i waa'in pümaa. ⁴ Je suulia kajajüin tatüma pükuaiippa süchiirua tü waashajaainjatkat achikü pümuin, tachuntüin pümuin kapülainjanain waya paa'in sünain paapajüinjatüin wanüikü motso'o.

⁵ "Wayuukai chii wamüin, süchi'rashi ma'i tü wayuukalüirua. Nü'üta achiküt mmakat sünain niiwa'ajüin saa'in tü judíokalüirua sükajee tü nikirajakat anain. Otta nia'yaa,

shikiipü'üjanashi   tü   nümaajatkälirua
chi Nazaretje'ewaikai.   ⁶ Otta nuu'ulakün
naa'inrüin wane kasa mojushiikat atüma
nümüin Maleiwa   tü miichi a'waajüleekat
nia,   tü anuu wata'üla anainjee nia.
Wekeraajüinjatüyaakaije'e   tü nükuaippakat
sükajee   tü e'itaanakat wapüleerua wayakana
judíokana,   ⁷ niataalakalaka emenaain Lisiás,
chi sülaülashikai surulaat, sünain niyujaain
nia wama'anajee.   ⁸ Müshi nia wamüin
sünain nantajanain pünainmüin piakai,
na aküjashiikana nüchikü chi wayukai.
Pütüjaweerü aa'u sünain shiimain   tü wamakat
nüchikü püsakijapa nia soo'opünaa".

⁹ Je napüshua'a na judío eejanakana yala,
wanaawasü nanüükü nümaa Tértulo noo'omüin
Pablo.   ¹⁰ Je chi sülaülashikai   tü mmakat,
nüchuntakalaka süka najapü nümüin Pablo
naashajaainjachin. Je Pablo müshi yaa:

—Sümaa wane kapülaa aa'in, asouktüshija'a
paala taya taa'ujiraa pu'upala piakai, süka
jamüin, tatüjaain paa'u sünain wayuuin pia
kama'aichi yaa sulu'u woumain wayakana
judíokana sünain akumajülüü sükuaiippa
wayuu.   ¹¹ Maa aka sümüneerüin pümuin,
püsakijale süchiirua, polooichi ma'i ne'e
taya ka'i piammüin süchiiruajee tantünin
Jerusalénmüin süpüla a'waajaa Maleiwakai.
¹² Nnojoishi taya antüna aa'u sünain
aa'ayajirawaa sümaa jaralü yaa, nnojoishi
taya eiwa'ajüin saa'in wayuu apülaa cha'aya
sulu'u   tü a'waajüleekat Maleiwa. Ja'itakaja'a
sulu'u   tü ekirajüleekat na judíokana, ja'itakaja'a

sainküinpünaa tü pueulokat cha'aya Jerusalén, nnojoishi taya antüna aa'u sünain aa'inraa tü aa'ayajirawaakat otta tü eiwa'ajaakat saa'in wayuu. ¹³ Wayuukat tüürua, isasü süchikü shii'iyatüinjatüin pümuin sünain shiimain tü sükjakat anainjee tachikü.

¹⁴ "Shiinja'a nnojolüin taattajaa aa'u pulia sünain shiain too'ulaküin tü akuaippaa kanüliakat Wopu Jeket, tü anuu shokotün naajüin. Too'ulaküin shia süpüla kojutüinjachin tatüma chi Maleiwakai, Namaleiwasekai na tatushnuukana, süka tü taa'inrakat nümüin. Je nnojoishi taya oo'ulaain suulia tanoujain sünain süpushua'a tü ashajuushikat nütüma Moisés otta natüma na nünükimaajjanakana Maleiwa sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkät Maleiwa. ¹⁵ Otta taya'yaa, anoujashi nünain Maleiwa sümaa ka'atapalain taya nünain maja'a aka nayakana ka'atapalain sünain süso'iraajeerün aa'in tü wayuu ouktüsükalüirua, makat aka wayuu eekai saa'inrüin tü anasükat otta türä eekai saa'inrüin tü mojusükat. ¹⁶ Müshijase'e taya achajaain süchikü waneepia aneein taa'in nümaa Maleiwa otta sümaa wayuu suulia kasajüin saamatajüin atüma taa'in.

¹⁷ "Süchikijee jera juya waraittüin taya sulu'upünaa wane mmairua, ouyantüshi taya tachukua'a toumainru'u süpüla asülajaa neerü namüin na wayuu judío müliashiikana otta sünain aapaa kasa nümüin Maleiwakai. ¹⁸ Shiakaja'a ma'i ne'e taa'inrüin tü aapaakat kasa nümüin Maleiwakai sulu'u tü a'waajüleekat, süchikijee paala taa'inrüin tü

ni'itaakat Moisés wapüleerua, tü uleinjatkat akajee wakuaippa nu'upala Maleiwakai. Eejachi taya napüla wane judíoirua cheje'ewalii sulu'ujee tü mmakat Asia, nnojolüinja'a eejatüin wainma wayuu tamaa, nnojoishi taya eiwa'ajüin saa'in jaralü yaa'aya. ¹⁹ Naya anakaja'a süpüla antaa yaa pümülatu'umüin naküjaiwa tü kasain taainjalain, müleka eereje taainjala noulia. ²⁰ Nnojoliireje'e naya, anakaja'a namüle na yaakana müleka nantüle sünain kasain tü taainjalain so'u ka'ikat tia tantinnakat o'u namülatu'umüin na laülaayuukana sulu'u tü kanüliakat Sanedrín. ²¹ Jamaleeinje'e shiale taainjalain tü towoolojooin pasanain nanain so'u ka'ikat tia sünain tamüin: 'Yaashi taya atümaa so'uka'i süpüla ekeraajünaa akuaippa, jaralüinjatüin shia, saalijjee tanoujain sünain süso'iraajeerüin aa'in tü ouktüsükälüirua'".

²² Naapapa Félix tü nümakat Pablo, je süka wainmain kasa nütüjaakat aa'u soo'opünaa tü Wopu nünainjeejatkat Jesús, naawatkalaka paala tü nükuaiippakat süpüla mapeena sünain nümüin:

—Nüntapeena Lisias, chi sülaülashikai surulaat, taapeerü nünükü otta tekeraajeetkalaka nükuaiippa chi wayukai jaralüinjatüin shia.

²³ Je nümakalaka Félix nümüin chi sülaülashikai surulaat atujeejachiikai sünain yalainjachi'inya paala Pablo süttüin atümaa, shiasa nuu'ulaanüin nümününjachin sünain aa'inraa tü kasa naa'inreekat otta jutatajatüin nükuaiippa napüla na kasakana nünain.

²⁴ Je mapa, sülatapa wane ka'iirua, ouyantüshi Félix nuchukua'a sumaa tü nu'wayuusekat, kanüliasü Drusila, wane wayuu judío. Neenajitkalaka Pablo. Naapajakalaka tü naashajaalakat Pablo soo'opünaa nükuaippa chi wayuu eekai nünoujain nünain Jesucristo. ²⁵ Shiasa'a nu'ttopa Pablo sünain naashajaain nümüin süchikü tü aa'inraakat tü nüchekakat chi Maleiwakai, süchikü tü laülawaakat aa'in otta süchikü sünain süsalainjatüin wayuu saainjala nütüma Maleiwakai so'uweena wane ka'i, awatüsü naa'in Félix sütüma. Nümüshijese'e nia:

—Pu'una pümata. Teenajireechia taa pia taashipa takuaippa.

²⁶ Je Félix, eejüsü naa'in shii'iree naapeein neerü Pablo nümüin süpüla nüjütajachin süchikü. Müshijase'e nia neenajirüin kojuyatua ma'i süpüla naashajaain nümaa sünainja'a eein naa'in shii'iree. ²⁷ Alatüsü piama juya sünain ayatataain neenajirawalin nia. Ekeraajüsüjese'e nüka'iya Félix sünain laülawaa saa'u Judea. Je nii'iraka, o'ttüshi Porcio Festo. Je Félix, shii'iree talateein naa'in na judíokana nümaa, nnojoishi nüjüta achikü Pablo.

25

Nükuaippa Pablo najapulu'u Festo

¹ Je antüshi Festo sulu'umüin tü mmakat Judea, eeinjachire nia laülaain. Je apünün ka'i süchikjee, o'unüshi nia yalejee Cesareajee chamüin Jerusalénmüin. ² Je yala Jerusalén, na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdote

judíokana namaa na nemiyo'usekana na judíokana, antüshii nünainmün sünain namünin nümüin tü naküjakat anainjee paala nüchikü Pablo. ³ Otta nayayaä nachuntüin wane kasa nümüin. Müshii naya:

—Talateereje ma'i waa'in pümaa müleka püntirüle wamünin Pablo Jerusalénmün süpüla shikeraajünajatüin nükuaippa yaamünin.

Je tü nachajaakat achikü süka tüü, shia noukajirüinjanain nüpüla Pablo sulu'u tü wopukot süpüla nu'utünajachin aa'in. ⁴ Je Festo, müshi nia namünin:

—Ichaan Pablo süttüin atümaa sulu'u tü püreesaapülekät cha'aya Cesarea otta ojuiteechi taya yaajee so'u palit ka'i chai takua Cesreamünin. ⁵ Eeweessü o'unüin no'uluku tamaa na laülaayuukana ja'aka chamüin Cesreamünin naküjaiwaje süchikü chamüin tü kasain naainjalain chi wayuukai, müleka kaainjalashireje'eyania.

⁶ Je Festo, eeshi nia yala Jerusalén süpüla mekiisat ka'i eera otta poloo ka'i shiale. Je süchikijee, o'unüshi nüchukua'a Cesreamünin. Je watta'amüin, aikkalaashi nia süpüla akumajaa sükuaippa wayuu. Je nuluwataakalaka sünain nüntinnajachin Pablo nümulatu'umünin. ⁷ Je nüntinnapa Pablo, tü judíokalüirua antüsükalüirua Jerusalénjee, arütkaasüirua nü'ütpa'amüin Pablo sünain süküjain nüchikü sünain wattain saalin kasa mojusü tü naa'inrakat, shiasa isain nachikü nee'iyatüin sünain shiimain tü naküjakat

amaa nüchikü Pablo. ⁸ Otta Pablo, asouktüshi naa'ujiraa. Müshi nia:

—Tayakai, nnojotsü kasain taainjalain suulia tü aluwataanakat anain wayakana judíokana, nnojotsü kasain taainjalain mojutkaleje akajee tatüma tü a'waajüleekat Maleiwa otta nnojotsü kasain taainjalain nuulia chi laülaashikai saa'u mmakat süpüshua'a, chi César münakai.

⁹ Je Festo, shii'iree talateein naa'in na judíokana nümaa sünainjee tü nachuntakat paala, nümakalaka nümüin Pablo:

—¿O'neeshi pia Jerusalénmüin süpüla teker-aajüinjatüin pükuaippa chamü'inya?

¹⁰ Nüsouktakalaka Pablo ni'ipajee:

—Anii taya pümulatu'u piakai, e'itaaushikai nütüma chi César münakai, acheküsü shikeraajünajatüin takuaippa yaa'aya. Maa aka pütüjaain saa'u, nnojotsü kasain taainjalain noulia na judíokana. ¹¹ Müleka eereje'e kasa taainjalain anakaleje süpüla o'utünaa anainjee taa'in, nnojoija'a taya ojunaain süpüleerua ouktaa. Akaajasa'a nnojorüle shiimain tü aküjünakat amaa tachikü, nnojolojo'o jaralüin laülaain taa'u süpüla taapünajachin namüin na judíokana süpüla no'utajachin taa'in. Sükajee wayuuin romanoshi taya apashii, tachuntüin to'uninnajachin nünainnmüin César süpüla niainjachin ekeraajün takuaippa.

¹² Niasa'a Festo, naashajiraakalaka namaa na nutujeejanakana, kasain anain süpüla naa'inrajatüin. Je süchikijee, nümakalaka nümüin Pablo:

—Saa'u puchuntüitpain niainjachin ekeraajün pükuaippa César, tajütüichipaja'a pia nünainmüin.

Festo, yootüshi nümaa Agripa nüchikü Pablo

¹³ Je sülatapa jera ka'i süchikijee, Agripa, chi aluwataashikai naa'u na judíokana, antüshi Cesareamüin sümaa Berenice sünain asakaa Festo. ¹⁴ Je süka eein naka'iya yala, Festo, nükülaakalaka nümüin Agripa soo'opünaa tü nükuaippakat Pablo. Nümüshi nia:

—Anii wane wayuu püreesashi yaa, nüpünala Félix. ¹⁵ Shiasa'a wanaa sümaa chajachinkain taya Jerusalén, na laülaashiikana na'akajee na sacerdote judíokana namaa na laülaayuushiikana naa'u na judíokana, antüshii naya tanainmüin sünain naküjin tamüin süchikü tü kasain naainjalain naajün otta sünain nachuntüin tamüin shii'iree tamüin nümüin sünain kaainjala'inya nia.

¹⁶ Tamakalaka namüin sünain nnojolüin wakuaippain wayakana romanokana tü ni'itaanajachin ekii wane wayuu sünain kaainjalashi'inya nia otta sümaa kasalajanain shia nümüin süpülapünaa nüntire'ennüin namaa na aküjashiikana nüchikü. Tüü, waa'inrüin süpüla nüsouktajachin naa'ujiraa shi'ipajee tü aküjünakat amaa nüchikü.

¹⁷ "Müsüjase'e mayaain nantüin, nnojotsü eekuu müin tatüma. Waneemüin ka'ikat, aikkalaashi taya süpüla akumajaa nükuaippa, tasaajitkalaka nia ne'ipamüin. ¹⁸ Nayasa'a ne'e na antüshiikana sünain aküja sükü tü kasain naainjalain, nnojotsü neweetira achikü

wane kasa noo'omüin eekai mojuin ma'i, tü te'itaayaakat aa'u paala shiain naainjalain.

19 Tü neweetitkat ne'e achikü noo'omüin, shia nnojolüin wanaawain nükuaippa sümaa nakuaiippa sünain anoujaan nünain chi namaleiwasekai. Otta wane'eya, shia nüchikü wane wayuu ouktatüjüima'a kanüliashi Jesús, shiasa nüküjain Pablo nüchikü sünain katüin no'u. **20** Je süka nnojolüin tatüjaain saa'u jamüinjatüin tatüma súchajaaya sükuaippa kasa makat aka tüü, tasakitkalaka Pablo sünain müleka nücheküle nu'uneein Jerusalénmüin süpüla nikeraajününjachin akuaippa chamüin sünainjee tü aküjünakat amaa nüchikü.

21 Je shiakalaka nüchuntüin jimatajatüin tü nükuaippakat atümaa süpüla niainjachin ekeraajün shia César, chi kojutshikai sütüma wayuu maleekalia. Iraakalaka nia tasürülirüin sümaa tanajirüin naa'u. Shia ta'atapajaka ne'e eepa süpüla tajütajachin nia nümüin César".

22 Niasa'a Agripa nümakalaka nümüin Festo:

—Anakaja'a taapajüle nünükü chi wayuukai.

Je Festo müşhi nümüin Agripa:

—Watta'aya ne'e paapajeerü nünükü.

Antinnüshi Pablo nümüin Agripa

23 Shiasa'a mapa wattamüin, antüshi Agripa sümaa Berenice otta na namaatalakana sünain a'anaaushin ma'i naya. Shiasa'a wanaa sümaa nekerolüin süpa'amüin tü miichi eeinjanale naya noutkajaain, shii'iyatünakalaka namüin sütüma tü wayuu namaajatkälüirua sünain kojutüin ma'i naya atümaa. Eejana namaa, na sülaülashiikana surulaat otta na

wayuu emiyo'useekana sulu'u tü pueulokat. Je Festo, nüsaajitkalaka Pablo. ²⁴ Je nüntapa, nümakalaka Festo nümüin Agripa:

—Laülaashikalee Agripa otta jia wayuuinnua yaakana wamaa süpüla ka'ikat tüü, iraa joo wayuukai chira tantirüin jümüin. Napüshua'a na judíokana nantirüin tamüin nüchikü sünain kaainjalain nia. Nantirüin shia tamüin cha'aya Jerusalén maa aka nantirüin shia tamüin yaa'ayaa Cesarea. Mojolooinsalii naya nekiiseru'u nüchiirua shii'iree nu'utünajachin aa'in. ²⁵ Shiasa nnojolüin kasain naainjalain, saa'in tamüin, anakaleje süpüla nu'utünajachin anainjee naa'in. Jamaleeinja'a, maa aka tü nüchuntakalaja'a ne'e niakai, niainjachin César, chi kojutshikai sütüma wayuu, ekeraajüin nükuaippa sünain jaralüinjatüin shia, "tajütataaichipaja'a nia nünainmüin" tamakalaja'ayaka taa'in tale'eru'u. ²⁶ Je süka nnojolüin tatüjaain saa'u tü kasain naainjalainjattaain tatüma nümüin César, anii nia tantirüin jümüin joolu'u, pümuinre'eja'a ma'i piakai laülaashikai Agripa, süpüla eeinjatüin tü tashajüinjatkaleje nüchikü süchikijee püsakijain nia. ²⁷ Malaayaakai saa'in tamüin nüjütünüin wane wayuu eekai püreesashin sümaa nnojolüin sükjünüin tü kasain naainjalain.

26

Nünüiki Pablo nümüin Agripa

¹ Nümakalaka Agripa nümüin Pablo:

—Jutatüsü süpüla pümüinjachin tü pünüküjatkat paa'ujiraa.

Je Pablo niyalerüin najapü sünain nu'ttüin sünain aashajawaa. Müshi nia mayaa:

² —Anataale'e saa'in tamüin yaain taya süpüla ka'i tüü sünain aashajawaa pümülatu'u piakai Agripa, piakai aluwataashikai waa'u, süpüla tasouktajachin taa'ujiraa suulia süpüshua'a tü naküjakat amaa tachikü na judíokana. ³ Anasü tamüin süka pi'raajüin ma'i tü wakuaippakat wayakana judíokana. Otta pi'raajüin ma'i tü sükuaippa tü wanoujiakat, ke'epütkat wa'ülüjirawaa achiirua. Tachuntakalaka pümüin paapajünjatüin ma'i süpüshua'a tü tamüinjatkat pümüin.

Nükuaiappa Pablo jintülejeeiwa'aya naashin

⁴ “Napüshua'ale'eya na judíokana, natüjaan aa'ulu jamüin takuaippa jintülejeeiwa'aya taya, na'aka na judíojiraakana wanaa tamaa cha'aya toumainru'u otta cha'aya Jerusalén.

⁵ Otta nayayaa, kaka'iyachi taya natüjaain aa'u sünain shiain too'ulaküin waneepia nakuaippa na fariseokana, eekaja'a shia süpüla namüin pümüin sünain shiimain, müleka nacheküle naküjeein. Wayainaja'a wayakana fariseokana alana'aleeka sünain ekeraajaa sümaa tü nuluwataakat anain Maleiwa noulia napüshua'a na waneeinnua judíokana. ⁶ Yaashi taya atümaa joolu'u sünain ekeraajünaa akuaippa, shiaja'a ma'i ne'e süka ka'atapalain taya sünain tü pütchi pansaakat paala nütüma Maleiwa namüin na watuushinuukana.

⁷ Napüshua'a na wawalayuu polookana piammüin shi'ipapa'a nuu'uliwo'u Israel, na'atapajüin nikeraajüinjachin Maleiwakai namüin sümaa tü nüküjakat achikü paala, tü naa'inrajatkät nükajee chi Nüneekajalakai. Müshijase'e naya aa'inrüin nümüin Maleiwa, so'uka'i otta sa'wai, tü kasa kojutkat aka nia natüma. Sünainje'eya ne'e tüü, ka'atapalaakat, laülaashikalee, naküja achikichi taya joolu'u na judíokana. ⁸ ¿Jamüshiikai jia isakalaka jüchikü jünoujain sünain nüso'ire'erün saa'in wayuu Maleiwakai?

*Nünüiki Pablo soo'opünaa nulojoiwa'aya
nachiirua na anoujashiikana*

⁹ "Majachi tayakai paala, shiayaan taajüin ta'yataainka ouktiraainjachin taya súchiirua aa'inraa kasa mojusü noo'omüin na anoujashiikana nünain Jesús, chi Nazaretje'ewaikai. ¹⁰ Shia ta'yataaka amaa paala tüü cha'aya Jerusalén. Sulu'u nayain kaapajalain tamüin shikii na laülaayuushiikana na'akajee na sacerdote judíokana, tapüreesajirüin wainma no'uluku na anoujashiikana. Je nanain na eekana no'utünüin aa'in, eejachi taya apashii sünain aapaa tanüikü sulu'u shia'inya anain tüü. ¹¹ Wainmatua müliaatajüin naya tatüma sulu'upünaa süpushua'a tü ekirajüleekat na judíokana shii'iree mojeein nanüikü nümüin Jesús sünain namüin: 'Nnojoishi niain chi Nüneekajalakai Maleiwa'. Üttüsü ma'i taa'in noo'omüinrúa, ashutatataatshijese'e taya

sulu'upünaa pueulo sainküin mma nnojotkat noumain na judíokana sünain olojoo nachiirua.

Nünüiki Pablo soo'opünaa wanaa sümaa neenajüniin nütiüma chi Senyotkai

¹² "So'uma'a wane ka'i, sulu'u nayain kaapajalain tamüin shikii otta sulu'u nayain ke'inaajalain shia tajapulu'u na laülaashiikana na'akajee na sacerdotekana, o'unüshi taya Damascomüin süpüla aa'inraa tüü. ¹³ Shiasa'a sulu'u tü wopukot, laülaashikalee, kale'o ma'i ka'ikat, te'rüin wane luuso'u chejeejatü sirumalu'ujee, katsinsü ma'i suulia nuwarala ka'ikai, ootolo'oloo müüsü pasaninjaakalaka taya süchiki wanaa namaa na tamaajanakana. ¹⁴ O'nnojooshijase'e waya wapüshua'a mmolu'u otta taapakalaka wane pütchi müüsü tamüin süka pütchi hebreo: 'Sauloo, ¿jamüshi taya pümuin müliakalaka ma'i taa'in pütüma? Müshi aka pia saa'in tü paa'a e'ikaajakat sütüma kojunainrü ne'e süsa'a saa'awaa wanaa sümaa süsa'ijünün achüipa'a süka o'ojia. Pasiruwaajiraashi ne'e pia pükuaippa sünain püchechaja'alaain toulia'. ¹⁵ Asakitshijese'e taya: '¿Jarai pia, Laülaashikalee?'. Asouktüshijese'e chi Senyotkai te'ipajee: 'Taya Jesúś, chi müliakai aa'in pütüma sünain pulojüin ma'i süchiirua tü wayuu tamaajatkälürua. ¹⁶ Pütamaapa. Püsha'walaa. Ee'iyataashi taya pümuin süpüla te'itaainjachin pia süpüla tachepchiaa otta süpüla püküjüinjachin süchikü tü pi'rüitpakat joolu'u otta tü pi'reetkat tee'iyataapeena taa pümü'inya. ¹⁷ Tayu'leechi pia suulia tü kasa

eekai naa'inreein püka na judíokana otta noulia na gentilekanaya, na anaa tajütüinjachin anainmün pia joolu'u. ¹⁸ Tajütüin pia nanainmün süpüla pükaalinjünjanain naya sünain ayaawataa saa'u tü shiimainkat süpüla nayu'nnajanain sa'akajee tü piyuushikat sünainmün tü waratshiikat otta süpüla nnojoliinjanain naya ayatüin suupünaa nüpülain Satanás, niainjachin nachajaain achikü Maleiwakai. Je yalejee, sünainjee nanoujain tanain, moteerü naa'in niakai naainjala süpüla eeinjanain naya apashii sa'aka tü nüchooinkat, nükatatkät suulia saainjala', müsü tü nünükükät tamün.

Pablo, nikeraajüin tü münakat nümüin naashin

¹⁹ "Toonookalaja'aka, laülaashikalee, sümaa süpüshua'a tü nümakat tamün chi ee'iyataashikai tamün sirumalu'ujee. ²⁰ To'ttokoloja'aya sünain aküjaanamüin na judíokana, palajanale'eya Damascojee, je súchikijee Jerusalénmün je sainküin süpüshua'a tü mmakat Judea ottata'aya namüin na gentilekana, sünain nayaawajaainjanain suulia naainjala, sünain nee'irataainjanain nünainmün Maleiwakai otta sünain naa'inrajatüin kasa nee'iyatajatkat aka sünain shii'iranajaain naa'in. ²¹ Shiaja'a ne'e taa'inrakaja'a tüü, tü anuu nata'ülirüin anainjee taya na judíokana cha'aya sulu'u tü a'waajüleekat Maleiwa otta no'uteein anainjee taa'in.

22 “Je sükajee nükaalijüin taya Maleiwakai, aniiyüija'a taya ayatüin sünain aküjaa nünükü sümüin wayuu süpüshua'ale'eya, nünainjee chira wayuu eekai mojutüin nünainmüinre'eya chira eekai kojutüin sütüma wayuu. Nnojotsü kasain tamünin namünin yalejeeru'u suulia tü namakat na nünükimaajananakana Maleiwa otta tü nümakat Moisés sünain shiain alatajatuin. **23** Namünin sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkat Maleiwa sünain müliajinjachin otta nu'utünajachin aa'in chi Nüneekajalakai Maleiwa otta sünain nüso'iraainjachinja'a aa'in süchikijee ouktaa. Je naküjain nüchikü sünain nii'iyatüinjatüin sünain eein tü o'ttawaakat suulia waainjala wapüleerua wayakana judiókana otta na gentilekana sükajee niain palajachin sünain oso'irawaa aa'in”.

Anoujinneeshi Agripa nütüma Pablo

24 Wanaa sümaa nümiin Pablo tüü naa'ujiraa, nümakalaka Festo nümiin nikiiseru'u:

—¡Mamainnashiche pia, Pablo! Mamainnachi pia sütüma waneepiain pia sünain ekirajawaa sünain karaloukta.

25 Nümakalaka Pablo nümiin:

—Nnojoishi taya mamainnain. Anashi taya, Festoo, piakai kojutshikai sütüma wayuu. Tü tamakat, kasa lotüsü sümaa shia'inya tü shiimainkat. **26** Ira'asa Agripa, chi aluwataashikai saa'u wayuu, nütüjaan aa'ulu tü kasa anuu taashajaain achikü, müshijase'e taya aasha-jaain sümaa nnojolüin kasain taa'awa achikü yaa nu'upalapünaa. Tatüjaashaata aa'uchi

nia sümaa nütüjaain saa'u tüuyaalai taasha-jaakat achikü noo'opünaa Jesús, süka nnojolüin sülatüsüin sulu'u wane mma eekai me'raajuuin.

²⁷ Nümakalaka nümüin Agripa:

—Piakai laülaashikalee, ¿pünouja anainrü tü namakat na nünükimaajanakana Maleiwa? Tatüjaaa aa'ulu sümaa pünoujain.

²⁸ Nümakalaka Agripa nümüin:

—Nnojoija'a taya piyunkünjachin maalü süpüla pünoujiraa sünain niain Cristoin paajüin chi wayuu kanüliakai Jesús.

²⁹ Nümakalaka Pablo nümüin:

—Maalü, otta eepünaale ne'e shiale, nücheküle Maleiwa, nnojoija'a piainjachin ne'e anoujain pümüiwa, laülaashikalee, maa aka taa'in, müinjana'aya anoujain napüshua'a na yaakana süpüla ka'i tü sünain aapajaa tü tamakat. Shiasa nnojoliinja'a müinjanain jia aka taa'in sünain püreesaa atümaa sünainjee anoujaa.

³⁰ Shiasa'a nütamaakalaka chi aluwataashikai saa'u wayuu, o'ttataala chi sülaülashikai tü mmakat Judea, sümaa Berenice otta na waneeinnua laülaayuukana eejanakana yala namaa. ³¹ Nakatalaakalaka mamüin aka türä sünain aashajirawaa soo'opünaa tü nükuaippakat Pablo. Majiraashii naya:

—Nnojotsü kasain naainjalain chi wayuukai tü anakaleje anainjee süpüla nu'utünajachin aa'in. Ja'itakaja'a ne'e süpüla yaainjachin nia püreesain watüma, nnojotsü.

³² Nümakalaka Agripa nümüin Festo:

—Ajütünakaije achikü chi wayuukai müleka nnojorüle nuchuntü'inya ne'e niakai niainjachin César ekeraajüin nükuappa.

27

Ajütünüshi Pablo Romamüin

¹ Je sümünapa wamüin: “Anashii najütünüle chamüin sulu'umüin tü mmakat Italia”, naapünakalaka Pablo namaa na waneeinnua püreesashiikana najapulu'u wane sülaülashi poloo shikii surulaat sulu'ujee tü waneekat shi'ipapa'a surulaat kanüliakat Nusurulaatse César münüin. Je chi sülaülashikai surulaat, Julio nünülia. ² O'unüshijese'e waya sulu'u wane anua cheje'ewat sulu'ujee tü pueulokat Adramitio, wane anua yapairü ma'i süpüla o'unaa sulu'umüin tü süsha'wajülekalüirua anua cha'aya Asia. Je eejachi wamaa Aristarco, wane wayuu cheje'ewai sulu'u tü pueulokat Tesalónica sulu'u tü mmakat Macedonia. ³ Je watt'amüin, antüshii waya sulu'umüin tü süsha'wajülekat anua cha'aya Sidón, eejachire naa'inrüin Julio wane kasa anasü nümuin Pablo sünain nuu'ulaain nia nuwaraijaain saa'u tü nütünajunnuukat otta naapünajachin amüin natüma tü cho'ujaakat nümuin. ⁴ Ojuittüin waya yalejee Sidónjee, asira'iraashii waya sümaalu'upünaa tü mma kanüliakat Chipre, pasanainkat sünain palaakat, suulia tü jouktaikat süka wapanapajeein shia. ⁵ Je alatüin waya sü'ütpünaa tü mmakat Cilicia otta Panfilia,

antüshii waya Miramüin, wane pueulo sulu'u tü mmakat Licia.

⁶ Je yala, chi sülaülashikai surulaat, nünta anainrü wane anua cheje'ewat sulu'ujee tü pueulokat Alejandría o'unajatü Italiämün. Je no'onooje'etkalaka waya sulu'u süpüla ayatajanain waya sünain tü o'unaakat. ⁷ Süpüla kojuya ka'i ayatshii waya o'unanajüin sümaa nnojoliin wountaataain akua sütümä tü jouktaikat. Antüshijja'a waya mojusheeka sü'ülümüin tü pueulokat Gnido. Je süka mojulaajüin tü jouktaikat wamüin, chakualajaashii waya suulia, wasaajaain shiyaama'apünaa Creta, tü mma pasanainkat sünain palaakat. Alatüin waya sü'ütpünaa tü mmakat Salmón, asira'iraashii waya sümaalu'u Creta, ⁸ antatataalain waya mojusheeka sulu'umüin wane mma yaa'aya ne'e sulu'u Creta kanüliasü Buenos Puertos, sü'ütpa'asü tü pueulokat Lasea.

⁹ Je süka wattairüin saalin ka'i tü alatakat, mojutaairü saa'in o'unaa shirokupünaa tü palaakat süka sülü'ülaain süka'iya tü juyapuulin mmapa'akat. Shemain tüü, süka sülatüirüin tü ka'i saamajakat o'u tü judíokalüirua juya'wai. Müshijase'e naashalaain Pablo namaa süpüla jimatajanain waya yala'aya. ¹⁰ Müshi nia namüin:

—Wayuuinnuaa, mojusüsa saa'in tamüin o'unaa, wainmeerü kasa amüloouikat watüma. Nnojoleerü shiain ne'e amülooulin tü anuakat sümaa tü süisekat, eeshi'iya ne'e süpüla ouktüin waya'yaa.

¹¹ Je chi sülaülashikai surulaat, nia noonooka amaa ma'i chi sülaülashikai otta chi suchupeetsekai tü anuakat nuulia Pablo. ¹² Je süka mojuin tü süsha'wajülekat anua yala süpüla walatirajatüin yala tü juyapuulin mmakat, kojuya na paa'inwakana sünain shia'inya anain wojuittajanain yalejee je woo'ulaküinjanain wantüin Fenicemüin, wane mma'yaa sulu'u Creta, süka eein wane süsha'wajüle anua yala eere kaanüküin tü mmakat süpüla tü palaakat. Je tüü, kache'esü, wane süche'ekat wopumüinsü palaapünaalu'u otta wane süche'ewala'atakat wopumüinsü uuchipünaalu'u. Anteeshii waya yalamüin süpüla walatirajatüin tü juyapuuliikat yala'aya.

*Pablo sümaa tü eejatkälüirua nümaa,
müliaajüshii sütiüma wawai shiroku palaa*

¹³ Je süka suwawalaain jiyatta'a wane jouktai uuchijkeekana, anayaairü süpüla ayatüin waya sünain o'unaa naajüin. Najaratittüinjese'e süchukua'a sulu'umüin tü anuakat tü karapinkat. O'unüshii waya sünain pejepünaainja'a waya sünain sotkat palaa. ¹⁴ Je yaaulerü süchikijee wojuittüin, antüsü wane wawai wanain, palaajeekuat wiinnaalu'u, sünainjeejatü tü mmakat. Shi'yaatirüinjase'e ma'i tü anuakat wamaa. ¹⁵ Otta sülü'üjüinjase'e waya. Je süka isain wachikü shi'ipapa'akain watüma tü anuakat shi'ipajee tü wawaikat, waawalüitpa wakuappa süpüla tü wawaikat, eepünaale ne'e waya sülü'üjüin.

¹⁶ Alatüshii waya shiyaama'apünaa wane mmachan pasanain sünain palaakat, kanüliasü Cauda, eejatüle jiyattain saa'in tü wawaikat. Je süchipünaa wainma wamüliala, wainküin wo'ote'erüin sulu'umüin tü anuakat tü anuächan sükorolokat. ¹⁷ O'otooin shia watüma, wakaalajüin tü anuakat süka jiiku suulia saawaja'alaain sükorolo süpüla su'walakajaain. Je mapa süka mmolüin naya seema sütuka'alaain tü anuakat sünain tü mma kanüliakat Sirte, wane jasai ko'oyotsü süle'eru'u palaakat, nasiratitkalaka tü uniakat unapümüinkana'aya suulia tü wawaikat. Je noo'ulaakalaka tü anuakat su'unüin sütüma tü wawaikat.

¹⁸ Je waneemüin ka'ikat, ayatsü katsüin woo'omüin tü wawaikat, nojunüitkalaka süpüshi süise tü anuakat shirokumüin tü palaakat süpüla jamaamainjatüin shia. ¹⁹ Je apünüinpa ka'i sünain waraittün waya, na anuapü'ukanaya ne'e, nojunataainja'aya tü sükorolokot tü anuakat, tü nnojotkat ja'ijaaín ma'i. ²⁰ Süpüla kojuya ka'i, nnojoishi ee'iyalaain chi ka'ikai otta tü jolotsükälürua. Je sütümajee tü wawaikat, a'yaatirakat ma'i wamaa tü anuakat, nnojolüitpa we'itaain sünain wo'ttaainjanain.

²¹ Je süka kojuyain ka'i walatitkat sümaa nnojolüin kasain weküin, nütamaakalaka Pablo sünain nüsha'walaain pasanain wanain wapüshua'a. Müshi nia:

—Wayuuinnuaa, müleka jaapaaleinkeje tamüin tü tamakat jümüin sünain nnojoliin wojuittajanain Cretajee, nnojolüje we'rüin

tü müliaa we'rakat maa'ulu otta nnojolüje kasain amüloulin jütüma. ²² Je joolu'u, ijalia jia! ijüchechera jaa'in! Süka jamünin, nnojoleerü jaralüin ouktüin ja'akajee, mayaanje'e shieerüin amüloulin tü anuakat woulia. ²³ Aipa'inka, ee'iyataashi tamüin wane aapiee nüma'anajeejachi chi Maleiwakai, chi Maleiwa laülaakai taa'u sulu'u taa'inrüin nümuin tü kasa kojutkat aka nia tatüma. ²⁴ Müshi nia tamüin: "Pabloo, nnojo mmolüin pia. Nnojoleechi pia nuu'ulaain Maleiwakai ouktüin süka püntajachi'inya ma'i nümülatu'umüin César, chi laülaashikai, süpüla püsouktüinjachin paa'ujiraa. Otta pünainjee, nnojoleerü nuu'ulaain Maleiwakai ouktüin tü wayuukalüirua yaakat pümaa sulu'u tü anuakat". ²⁵ Je sünainjee tü nümakat tamüin, tamüshii jia: ijalia jia, wayuuinnuaa! ijüchechera jaa'in! Tanoujain sünain müinjatü'inya wakuaippa nütüma Maleiwakai maa aka tü münakat tamüin. ²⁶ Shiasa sütükaajeerünja'a tü anuakat wamaa saa'ujee wane mma pasanain sünain tü palaakat.

Kato'uchii na wayukana wanaa sümaa amüloulin tü anuakat

²⁷ Shiasa'a so'u wane ai, shikeraajapa tü polookat pienchimüin ai waa'u sünain tü o'unaakat, sünain walü'üjaatünakuu wamünün sütüma tü jouktaikat shirokupünaa tü palaakat kanüliakat Adriático, maa aka süse'eru'u aikat, antajüsü nale'eru'umüin na anuapü'ükana sünain pejein waya sünain sot tü palaakat. ²⁸ Noo'ulakakalaka je'tsüin shiinot tü palaakat,

eekalaka shia piama shikii tüna. Je mamüin aka türa, noo'ulaküin shia süchukua'aya je eekalaka shia poloo ja'ralimüin tüna. ²⁹ Je süka mmolüin naya seema no'onoojüin saa'u tü ipa joyojoyotkat shiroku palaa, nojutüin pienchisü karapin. Yaasü shia nojutüin süchiiruajee tü anuakat süpüla shiyyalajünjatüin sukua. Je shapaatusü ma'i naa'inrua shii'iree ja'yuumaatüin.

³⁰ Nayasa'a na anuapü'ükana, a'luwataweesü naa'inrua sulu'ujee tü anuakat. Nojutirüinjase'e shirokumüin palaakat tü anuachan sükorolokot tü anuakat sümaa shiayaainjatüin nayurulüin, süpüleeruajee tü anuakat, tü süpükälüirua tü karapinkalüirua. ³¹ Niasa'a Pablo, naapitkalaka chi sülaülashikai surulaat otta na nüsurulaatsekana sünain nümuin namüin:

—Müleka nnojoliire makatüin nala wayuukana wamaa sulu'u tü anuakat, nnojoleena o'ttaain jia.

³² Na'yonoojookalaka na surulaatkana tü süpükat tü anuachankat sünainjee tü anuakat sünain najünaain süchikü.

³³ Je eeiwa'aya aikat, Pablo, naashajaa amaana naya napüshua'a süpüla neküinjanain. Müshi nia namüin:

—Alatürü poloo pienchimüin ka'i jaa'u sünain nnojoliin jikakai aa'in, sünain shiataain ja'atapajün ma'i kaseerüin alatüin mapeena. ³⁴ Anashii müleka jiküle jütsinru'uiwa jia süpüla jiyu'laainjanain suulia tüü süka anakat akuaippa. Nnojoleechisa jaralin jamüin, eeyaa ne'e jaraleechin pasiruwain.

³⁵ Je sūchikijee nūmūin tüü, naapaainjese'e wane pan sūnain naapuin analu'ut nūmūin Maleiwakai saa'u yala no'upala napūshua'ale'eya. Je sūnain nūshataaain shia, ekaaja'a nūmūin. ³⁶ Je yalejee, atütülaashii naya napūshua'a sūnain eka'iree. Nekūinakalaja'aka napūshua'a. ³⁷ Eeshii waya wapūshua'a 276 sulu'u tü anuakat. ³⁸ Ne'ikapa naa'in sūnain ekaa, nojunün tü trigokat shirokumün tü palaakat sūpūla jamaamainjatuin tü anuakat.

³⁹ Je ja'yuupa, na anuapü'ükana, nnojotsü nayaawatüin tü mmakat eejanale waya. Akatsa'a shia in ne'rüin wane sot tü palaakat jutatshiisü eere kaanüküin tü mmakat sūpūla tü palaakat. Shajase'e naapaaka sulu'u shia in anain noo'ulaküinjatuin nawatirüin tü anuakat sūnainmüin tü sotkat palaa. ⁴⁰ Na'yonojoojinjese'e tü sūpükalüirua tü karapinkalüirua sūnain noo'ulaain shia irua yala'aya. Je nasiwatakala tü wunu'u apala'ijiakat sunut tü anuakat sūpūla ne'itaainjatuin shia sūchukua'a shirokumün tü palaakat. Nawatalüin iipünaamüin, sūpūla tü jouktaikat, tü unia yaakat sūpüleeruajee, chakualikalaka wasünajüin sūnain tü sotkat palaa. ⁴¹ Shiasa'a ne'e tü anuakat, so'otookalaka saa'u tü jasai ko'otüsükat süle'eru'u tü palaakat, eejatüle sütükaain. Yalaairaja'a shia ju'ttuin süka shi'ichikat sūnain tü mmakat. Yaakalia ojuichajüin sa'ata tü anuakat yaa sūchiiruajee sütüma sūtsin tü sūshikat palaa.

⁴² Nayasa'a na surulaatkana, jülüjasü naa'in no'uteein naa'in na püreesashiikana

suulia isajüin naya shirokupünaa tü palaakat.
⁴³ Akatsa'a nnojolin nuu'ulaain chi sülaülashikai surulaat naa'inrajatüin shia süka kateein no'u Pablo nütüma. Shiakalaka ne'e naapa ekii nojunuujaainjanain palajana shirokumün tü palaakat na eekai natüjüin katünaa süpüla nantajanain jososhiipa'amüin. ⁴⁴ Otta na waneeinnua, no'unajanain süka taapüla otta süka sa'ata'ata tü anuakat. Je mayaa, antüshii waya wapüshua'a jososhiipa'amüin süka anakat akuaippa.

28

Pablo cha'aya Malta

¹ Wojuittaapa wapüshua'a jososhiipa'amüin, watüjaaa aa'ulu sünain Maltain sünülia tü mmakat eejanale wo'otüin. ² Na wayuu yaleje'ewaliikana sulu'u tü mmakat pasanainkat sünain tü palaakat, anashaatashii ma'i naya wamüin. Wantaiwa'aya nachuwajaakalaka siki miyo'usü ma'i suwarala natüma süpüla waaturujüinjanain wapüshua'a süka sü'itüin tü juyakat otta alin tü jemiaikat.

³ Je Pablo, chashi okotchojüin wunu'u jutsü je nujunakalaka shia so'umüin tü sikikat. Shiasa'a yalejee sünainjee tü wunu'u nükotchojonoinkat, suju'iraakalaka wane wüi ouktasiro'ut süpüleerua saa'ayula tü sikikat sünain sükacheraain sünain tü najapükat.
⁴ Je na wayuu yalajanakana sulu'u tü mmakat, ne'rapa tü wüikat kachetüin sünain najapü Pablo, majiraashii naya: "Eekaja'a eera

wayuukai chii, uwomuyuushi eera süchikü wayuu. Müshijase'e nia, nnojolin shipije'ereein tü maleiwa süpü'üyakat kasalajanaa atüma sümüin saainjala wayuu, chi o'ttooshi paala suulia ouktaa shirokujee tü palaakat".⁵ Je Pablo, nujututajaain tü wüikat so'umüin tü sikikat je nnojoittaainja'a nia jamajüin süchikijee süchotüin.⁶ Napüshua'a, na'atapajüin nushushujününjachin otta nujutuuinjachin mmolu'u shiale sünain ouktüin sütümajee tü shiweneenasekat. Süchikijee wattä nama'a sünain ne'rajüin naa'u otta ne'rüin sünain nnojolin jamajüin nia, a'wanajaasü naa'in noo'omüin Pablo. "Maleiwasa chira", majiraashii joo naya.

⁷ Je yala peje sünain tü eejanale waya, eesü wane mmairua nukorolo chi wayuu laülaashikai yala sulu'u tü mmakat Malta, kanüliashi Publio. Je chi wayuukai, kapülashii wayakana naa'in neenajaakalaka waya nipialu'umüin, chajanakalaka waya nüma'ana so'u apünün ka'i.⁸ Je yala, eejachi chi nüshikai Publio ju'letiraain sümaa ayuulii. Ja'isü nüle'eru'upünaa otta e'ijashi nia isha. Nu'unakalaka Pablo sünain nünalüin nia. Je süchikijee naashajaain nümaa Maleiwakai naa'u, ni'itaakalaka najapü naa'u otta anakalaka nia nütüma.⁹ Je sulu'ujee tüü, antüsü tü waneeirua ayuuisükalüiruaya'asa eejatkat yala sulu'u tü mmakat. Je anasü tüüriuaya nütüma Pablo.¹⁰ Saa'u talatüin ma'i naa'in wamaa, nasülajüin wainma kasa wamüin wayakana. Je mapä, wo'unajanapa, naapüin wamüin süpüshua'a tü kasa cho'ujaajeetkat

wamüin sulu'upünaa wopu sünain tü o'unaakat.

Pablo, antüshi Romamüin

11 O'unüin wayaja'a süchikijee walatirün tü apünüinkat kashi yala'a sulu'u tü mmakat, o'unüshii waya yalejee sulu'u wane anua yalajataja'a alatirün tü juyapuulin mmapa'akat. Je shia, wane anua cheje'ewat sulu'ujee tü pueulokat Alejandría. Otta shia, kanainsü no'uyaakua na maleiwayaa senkeyuukana kanüliakana Cástor otta Pólux yaa shi'ipo'unain. **12** Antüshii waya sulu'umüin süsha'wajülekat anua sulu'u tü pueulokat Siracusa, eejanale waya makatüin süpüla apünüin ka'i. **13** Je yalejee, o'unüshii waya sünain pejepünaain waya sünain sot tü palaakat, antatataalain wayaja'a sulu'umüin tü pueulokat Regio. Je waneemüin ka'ikat, awawatsü wane jouktai uuchijeekuwalü. Ojuittüshijese'e waya, antatataalain wattamüin sulu'umüin tü pueulokat Puteoli. **14** Je yala sulu'u Puteoli, wanta anainna wane anoujashii, na anaa a'alijirün waya süpüla makatajanain waya namaa süpüla wane semaana. Je yalejee, o'unüinapainja'a waya Romamüin.

15 Yalejee Romajee, na anoujashii yalajanakana, naapapa wachikü sünain wantajananain, o'unüshii naya wapanapa sünain na'atapajün waya sulu'u tü pueulo kanüliakat Foro de Apio otta waneeirua eekai wane atunkapünaalee kanüliasü Tres Tabernas, sulu'usü tü wopukat. Je ni'rapa Pablo na anoujashiikana, aapüshi analu'ut nümüin

Maleiwakai otta anatchonsü naa'in namaa.
¹⁶ Je wantapa Romamüin, oo'ulaanüshi Pablo kepiayaain sulu'u wane miichi nümüiwa nümaa waneeshichan surulaat e'rajüshi naa'u.

Pablo, aküjüshi nüchikü Senyotkai cha'aya Roma

¹⁷ Apünüin ka'i süchikijee nüntüin Pablo Romamüin, neenajirün na nemiyo'usekana na judíokana chajanakana Roma. Je yaapa naya jutkatüin, nümüshii naya:

—Wa'lemüinyuwa, nnojotsü kasain taainjalain noulia na judíokana ko'ulukukana taya otta jiakana. Ja'itakaja'a suulia tü akuaippaa nanainjeejatkät na watuushinuukana, nnojotsü kasain taainjalain. So'oüpünaa nnojolüin kasain taainjalain, ata'ünnüshi taya cha'aya Jerusalén süpüla püreesaa atümaa. Je chejee, alatinönüshi taya najapulu'umüin na laülaayuu romanokana. ¹⁸ Je naainnua, süchikijee nasakiijain taya sünain tü takuaippakat, najüteeyaa achikichije'e taya süka nnojoliin nantüin sünain tü kasa anakaleje süpüla o'utünaa anainjee taa'in. ¹⁹ Akatsa'a nayoukta achikü na judío chajanakana tü tajütünajachin achikü, tü anuu kasirün takuaippa tachuntajachin sünain niainjachin ekeraajüin takuaippa César. Nnojotsü shiaín süka eein tü taküjinjatkät amaa nachikü na judíokana wanaa tamaa nümüin, shia ne'e süka tasouktajachin taa'ujiraa nümülatu'umüin. ²⁰ Tü teenajitka apüla jia shia süpüla te'rüinjanain jia otta taashajaainjachin jümaa süka yaain taya püreesain sünainjee aküjünaa achikü sümaa kasa nnojotkat taa'inrüin. Jütüjawee

aa'ulu tatüma sünain yaain taya püreesain sünainjee anoujaa sünain nüntüichipain chi Nüneekajalakai Maleiwa, chi wa'atapajakai wayakana nuu'uliwo'ukana Israel.

21 Namakalaka nayakana nümüin:

—Wayakana, nnojoishii waya anta amüin karaloukta chejee Judeajee püchikümaajatü. Ja'itakaja'a na wayuu judío antakana yaamüin chejee, nnojotsü kasain naküja amaa püchikü otta nnojotsü jamüin nanükü poo'opüna'ayaa.

22 Wayakana, waapajee amüinrü pünükü jamüin paa'in noo'opünaa chia wayuukai, chi Nüneekajalakai Maleiwa paajüin. Watüjaa aa'ut sünain mojuin sünükü wayuu maleekat sümüin tü jünoujakat anain jiakana nümaajanakana chia wayuukai.

23 Je ne'itaakalaka wane ka'i nümüin Pablo, tü anuu nanta o'u sünain wainmain naya nünainmüin, eejachire nia kepiayaain. Watta'ajee maalü sünainmüinre'eya motsopa ka'ikat, Pablo, aküjashi namüin sükü tütü nükuippakat Maleiwa sünain aluwatawaa. Nüküjin namüin noo'opünaa Jesús sükajee tü nüshajalakat Moisés otta na nünükimaajanakana Maleiwa sulu'u tü karaloukta nüchikimaajatkät Maleiwa shii'iree nanoujeein nünain Jesús sünain niain chi Nüneekajalakai Maleiwa. **24** Waneeinnua, nanoujain nümüin tü nümakat. Otta wane ne'ipa, nnojotsü nanoujain. **25** Je sünain nnojolüin wanaawain nanükü soo'opünaa tü nümakat Pablo, o'unayaa müşhii naya. Je

nnojoliiwa'aya na'walakajaain, nümüshii naya
Pablo:

—Shiimainja'aya tü nümakat chi
Naa'inkai Maleiwa nümüin Isaías, chi
nünükimaajachikai Maleiwa, süpüla
nümüinjatüin shia namüin na jutuushinuukana,
tü nümakat mayaa:

²⁶ “Pu'unapa sünainmüin wayuukalüirua tüü
pümaiwa sümüin:

'Naajüin Maleiwakai, ja'itatataairü ma'i jaapüin
otta ji'rüin,
nnojottataaleerü jiyaawatüin aa'u'.

²⁷ Pümapa tüü sümüin, süka jamüin, müshi chi
Maleiwakai:

Tü wayuukalüirua, süsülajaain süche'eirua
otta so'uirua toulia.
Süchechajaain saa'inrúa
suulia nayaawatüin saa'u tü shiimainkat.

Nnojoishii naya ouyanteein tanainmüin.

Müleka naa'inrüleje shia, anasüje tatüma
nakuaippa suchukua'a tamaa'”.

²⁸ Ayatshija'a Pablo sünain aashajawaa:

—Jütüjaajä jümata saa'u sünain ni'itaain
Maleiwakai sünain su'uninnajatüin
pütcikat tüü, nüchikümaajatkät sünain
o'tte'eraa, nanainmüin na gentilekana.
Alu'utateerüjasa'aya natüma naa, naapaajeerü.

²⁹ Kettaain nümüin Pablo tüü, o'unüshii naya
aa'ayajiraatataalain ma'i nayajiraakana ne'e.

³⁰ Je Pablo, yalajachi yala süpüla
piama juya sulu'u wane miichi na'anapala
kayanamüinwaisü nütüma. Je yala,

kapülawaisü naa'in süpüshua'a tü eekai
suwaraijaain naa'u.

31 Sünain meimolüin naa'in otta sümaa
nnojolin jaralin ataüjün nükuaippa, Pablo,
aküjashi süchikü tü nükuaippakat Maleiwa
sünain aluwatawaa otta ekirajüshi nia
noo'opünaa chi Senyotkai Jesucristo.

**Tü nüchikimaajatkat Jesucristo
Wayuu: Tü nüchikimaajatkat Jesucristo New
Testament**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wayuu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

dccb0234-8491-58d2-b1da-acba92db0647